AGATHA CHRISTIE

Doğu Ekspresinde Cinayet

Doğu Ekspresindekiler

Mary Debenham: Genç bir İngiliz kızı. Sakin ve soğukkanlıydı.
Albay Arbuthnot: Bir İngiliz subayı. Mary'le ilgileniyordu.
Samuel Ratchett: Zengin bir Amerikalı. Yüzünden kötülük akıyordu.
Prector MacQueen: Ratchett'in sekreteri. Adamın içyüzünü bilmiyordu.
Prens Natalia Dragomiroff: Yaşlı bir kadın. Son derecede çirkindi.
Caroline Hubbard: Orta yaşlı Amerikalı bir yolcu. Çok gevezeydi.
Edward Masterman: Ratchett'in uşağı. Terbiyeli ve sessiz bir adamdı.
Pierre Michel: Yıllardan beri aynı hatta çalışıyordu.
Greta Ohlsson: İsveçli bir kadın. Tıpkı bir koyuna benziyordu.
Kont Andrenyi: Genç bir Macar, ilk bakışta İngiliz'e benziyordu.
Kontes Andrenyi: Kontun karısı. Dikkati çeken değişik bir güzelliği vardı.
Cyrus Hardman: Tipik bir Amerikalı. Olayla yakından ilgileniyordu.
Antonio Foscarelli: Bir İtalyan. Neşeli ve konuşkan bir adamdı.
Mösyö Bouc: Yataklı Vagonlar Şirketinin müdürlerindendi.
Dr. Constantine: Bir yolcu. Cesetteki yaralar ilgisini çekmişti.
Hildegarde Schmidt: Alman oda hizmetçisi. Prenses Dragomiroff'a çok bağlıydı.
ve
HERCULE POIROT

Poirot'nun Elinde Şu İpuçlari Vardı

- Kırmızı bir kimono
- Bir kondüktör üniforması
- Kanlı bir hançer
- Bir sünger torbası
- Tehdit mektupları
- Yanık bir kâğıt parçası
- Madeni bir düğme
- Pipo temizleyicisi
- On iki bıçak yarası
- Bir mendil

Poirot’nun Şu Soruları Yanıtlaması Gerekiyordu

- Ratchett aslında kimdi?
- Kurban katilini tanıyor muydu?
- Kırmızı kimonolu kadın nereye gitmişti?
- Bayan Hubbard'ın kompartımanına giren kimdi?
- Poirot'nun kapısına ne çarpmıştı?
- Tehdit mektuplarını yazan kimdi?
- Mary'nin derdi neydi?
- Esrarlı kondüktör nereye gizlenmişti?
- Poirot'nun Konya istasyonunda duyduğu konuşma ne anlama geliyordu?
- Kısa boylu, esmer kadınsı sesli adam kimdi?

Toros Ekspresinde Önemli Bir Yolcu

Suriye'de bir kış sabahıydı. Saat beşe gelmişti. Toros Ekspresi Halep istasyonunda, peronda bekliyordu.

Yataklı vagonun basamaklarının önünde üniformalı genç bir Fransız subayı durmuş, kulaklarına kadar sıkıca örtünmüş bir adamla konuşuyordu. Adamın kızarmış burnuyla, pos bıyıklarının yukarı doğru kıvrılan sivri uçlarından başka hiçbir tarafı görünmüyordu.

Dondurucu bir ayaz vardı. Bu tanınmış yabancıyı geçirme işi de öyle imrenilecek bir şey değildi. Ancak Teğmen Dubosc görevini gereği gibi yerine getirmeye çalışıyordu. Dudaklarından nazik Fransızca sözcükler dökülmekteydi. Olayın içyüzünü bilmiyordu aslında. Emrinde bulunduğu generalin hiddeti gün geçtikçe artmıştı. Sonra bu Belçikalı yabancı kalkıp gelmişti. Hem de tâ İngiltere'den. Aradan gerginlikle dolu bir hafta geçmişti. Sonra garip bazı şeyler olmuştu. Çok tanınmış biri intihar etmiş, bir diğeri birdenbire işten ayrılmıştı. Yüzlerdeki o endişeli ifadeler kaybolmuş, alınan bazı önlemlerden vazgeçilmişti. Dubosc'un emrinde olduğu general de adeta birdenbire on yaş gençleşivermişti.

Dubosc onunla yabancının yaptıkları konuşmanın birazını duymuştu. General heyecanla, "Bizi kurtardınız moncher," demişti. Konuşurken gür, beyaz bıyığı titriyordu. "Fransız Ordusunun şerefini kurtardınız. Kan dökülmesine engel oldunuz! Çağrıma uyduğunuz için size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Kalkıp buralara kadar gelme..."

Bu sözlere adı Hercule Poirot olan yabancı uygun bir şekilde cevap vermiş ve o arada şunu da eklemişti:

"Bir keresinde hayatımı kurtardığınızı unuttuğumu sanmıyorsunuz ya?"

Sonra Fransa ve Belçika, şeref ve ün gibi şeylerden söz ederek kucaklaşmışlardı.

Teğmen Dubosc, olayın içyüzünü hâlâ bilmiyordu. Ama Mösyö Poirot'yu Toros Ekspresine bindirmek görevi kendisine verilmişti. O da bunu geleceği parlak genç bir subaya yakışacak bir heyecanla ve şevkle yerine getiriyordu.

Teğmen Dubosc, "Bugün pazar," dedi. "Yarın, yani pazartesi akşamı İstanbul'da olacaksınız."

Bu sözleri ilk kez söylemiyordu. Ama bir tren kalkmadan önce istasyonda yapılan konuşmalarda hep aynı şeyler tekrarlanırdı.

Mösyö Poirot, "Orası öyle," diye cevap verdi.

"Orada birkaç gün kalmak niyetindesiniz sanırım."

"Evet. İstanbul'u hiç görmedim. Oradan şöyle çabucak geçmek yazık olur." Geçişin hızını anlatmak için parmaklarını şaklattı. "Önemli bir işim yok. Orada turist gibi birkaç gün geçireceğim."

Teğmen Dubosc, "Ayasofya çok güzeldir," dedi. Aslında İstanbul'u görmemişti ya, o da başka.

Soğuk bir rüzgâr ıslık çalarak peronda dolaştı. Beşe beş vardı. Yani sadece beş dakika kalmıştı artık!

Diğerinin saatine baktığını fark ettiğini sanıp yine telaşla konuşmaya başladı. "Bu mevsimde pek az yolcu oluyor." Arkalarındaki yataklı vagonun pencerelerine bakıyordu. Mösyö Poirot aynı fikirde olduğunu açıkladı. "Gerçekten öyle."

"Toroslarda kar fırtınasına tutulmayacağınızı umarım."

"Böyle şeyler oluyor mu?"

"Evet. Ama bu yıl henüz olmadı."

Mösyö Poirot, "Yine de olmayacağını umarım o halde," dedi. "Avrupa'dan gelen hava haberleri kötü."

"Çok kötü. Balkanlarda müthiş kar yağmış."

"Duyduğuma göre Almanya'da da öyleymiş."

Yine bir sessizlik olmak üzereyken Teğmen Dubosc telaşla, "Neyse," dedi. "Yarın akşam yediyi kırk geçe İstanbul'da olacaksınız."

Mösyö Poirot, "Evet," diye mırıldandı. Sonra da çabucak sözlerine devam etti. "Ayasofya... Duyduğuma göre harikaymış."

"Evet, öyleymiş..."

Arkalarındaki yataklı vagon kompartımanlarından birinin perdesi açıldı ve genç kadın dışarı baktı. Mary Debenham perşembe günü Bağdat'tan ayrıldığından beri pek az uyumuştu. Ne Kerkük'e giderken trende, ne Musul' daki Dinlenme Evi'nde doğru dürüst uyuyabilmişti. Bir gece önce

trende de öyle. Şimdi fazla ısıtılmış olan kompartımanın boğucu sıcağında uyanık yatmaktan sıkılarak kalkıp dışarı bakmıştı.

Burası Halep olmalı. Ama görülecek bir şey yok. Sadece uzun, iyi aydınlatılmış bir peron, diye düşündü. Penceresinin hemen aşağısında iki adam Fransızca konuşuyorlardı. Bunlardan biri Fransız subayı, diğeriyse kocaman bıyıklı, ufak tefek bir adamdı. Mary Debenham hafifçe gülümsedi. Şimdiye kadar böyle sıkıca sarınıp bürünmüş birini görmemişti. Herhalde dışarısı çok soğuktu. Treni de bu yüzden fazla ısıtıyorlardı. Pencereyi aşağıya indirmeye çalıştı ama beceremedi. Yataklı vagon kondüktörü iki adama yaklaştı. Tren kalkmak üzereydi. Mösyönün kompartımanına gitmesi doğru olacaktı. Ufak tefek adam şapkasını çıkardı. Mary Debenham, başı da tıpkı yumurta gibi, diye düşündü. Kafasının karışık olmasına rağmen yine de dayanamayarak güldü. Gülünç halli, ufacık tefecik bir adam. Kimsenin ciddiye alamayacağı bir tip...

Teğmen Dubosc son sözlerini söylüyordu. Bunları önceden hazırlamış ve son ana saklamıştı. Çok güzel, parlak, kısa bir söylevdi bu.

Mösyö Poirot altta kalmamak için ona aynı şekilde cevap verdi.

Yataklı vagon kondüktörü, "Trene binin lütfen," dedi.

Poirot isteksiz bir tavırla basamaklardan çıktı. Kondüktör de onun peşinden geldi. Poirot elini salladı. Teğmen Dubosc selam verdi. Tren şiddetle sarsılarak hareket etti. Hercule Poirot, "Nihayet..." diye mırıldandı.

Ayazın ne kadar keskin olduğunu hisseden Teğmen Dubosc, "Ooooff..." dedi.

"İşte, mösyö." Kondüktör abartmalı bir hareketle Ppirot'ya kompartımanın güzelliğini ve bavullarının ne kadar düzenle yerleştirilmiş olduğunu işaret etti. "Mösyönün küçük valizini şuraya koydum." Elini anlamlı bir tavırla uzatmıştı.

Hercule Poirot bu ele katlanmış bir banknot sıkıştırdı.

"Teşekkür ederim, mösyö." Kondüktör ciddileşti. "Mösyönün biletleri bende. Şimdi pasaportunuzu da rica edeceğim. Anladığıma göre, mösyö yolculuğuna İstanbul'da ara verecekmiş."

Poirot doğruladı. Sonra da, "Trende fazla yolcu yok sanırım," dedi.

"Yok, mösyö. Sadece iki yolcum daha var. İkisi de İngiliz. Biri Hindistan'dan bir albay, diğeri ise Bağdat'tan genç bir İngiliz leydisi.

Mösyönün bir şeye ihtiyacı var mı?"

Mösyö küçük bir şişe maden suyu istedi.

Trene binmek için sabahın beşi pek uygunsuz bir saatti. Şafağa daha iki saat vardı. Gece doğru dürüst uyuyamamış olan ve nazik bir işi başarıyla hallettiğine sevinen Poirot, bir köşeye büzülerek uykuya daldı. Uyandığı zaman dokuz buçuk olmuştu. Sıcak bir kahve içmek için vagon restoranına gitti.

İçerde bir tek yolcu vardı o sırada. Kondüktörün sözünü ettiği genç İngiliz leydisinin o olduğu hemen anlaşılıyordu. Uzun boylu, ince ve esmerdi. Yirmi altısında vardı. Kahvaltısını sakin sakin etmesinden ve rahat hareketlerinden yolculuğa alışık olduğu ve birçok yeri görmüş olduğu belliydi. Arkasına trenin sıcağına çok uygun, koyu renkli bir yol elbisesi giymişti.

Başka bir işi olmayan Hercule Poirot belli etmeden kızı inceleyerek oyalanmaya çalıştı. Nereye giderse gitsin rahatlıkla kendini korumasını bilen bir kız, diye düşündü. Sakin ve becerikli. Kızın ciddi ifadeli yüzünün hatları ve teninin beyazlığını beğenmişti. Dalgalı, parlak siyah saçları ve soğuk bakışlı gri gözlerini de.

Ama bir jolie femme sayılmayacak kadar ciddi ve işini bile bir kız, diye karar verdi.

Biraz sonra vagon restorana biri daha girdi. Yaşı kırkla elli arası, uzun boylu, yanık tenli, ince bir adamdı. Şakakları kırlaşmıştı.

Poirot kendi kendine, Hindistan'dan gelen albay, dedi.

Yeni gelen hafifçe eğilerek kızı selamladı. "Günaydın, Miss Debenham."

"Günaydın, Albay Arbuthnot."

Albay kızın karşısındaki iskemleye elini uzatmış duruyordu. "Bir sakıncası yok ya?" diye sordu.

"Ne münasebet. Buyurun, oturun."

"Bildiğiniz gibi herkes kahvaltıda gevezelik etmekten pek hoşlanmaz."

"Tabii ya. Ama ben kimseyi ısırmam."

Albay oturdu. Garsonu çağırarak, yumurta ve kahve söyledi. Gözleri bir an Hercule Poirot'ya kaydı. Sonra kayıtsızca başka yana çevirdi.

İngiliz’in kafasından geçenleri kolaylıkla okuyan Poirot, adamın kendi kendine, Tanrının cezası bir yabancı, diye düşündüğünü anladı.

İki İngiliz ulusal alışkanlıklarına uygun bir şekilde fazla konuşmayıp birkaç kelimeyle yetindiler. Sonra kız kalkarak kendi kompartımanına gitti. Öğle yemeğinde iki İngiliz yine aynı masada oturdular ve üçüncü yolcuyu da yine görmezlikten geldiler. Konuşmaları kahvaltıdakinden daha canlıydı. Albay Arbuthnot bir ara kıza, "Doğrudan İngiltere'ye mi gideceksiniz?" diye sordu. "Yoksa İstanbul'da mı kalacaksınız?"

"Doğru İngiltere'ye gideceğim."

"Buna çok sevindim. Çünkü ben de hiçbir yere uğramayacağım." Beceriksiz bir tavırla eğilip kızı selamladı. Yüzü biraz kızarmıştı.

Hercule Poirot alaylı alaylı, bizimkinin zayıf bir yanı var, diye düşündü. Tren de deniz yolculuğu kadar tehlikeli.

Miss Debenham sakin tavırla yol arkadaşlarının güzel bir şey olacağını söyledi. Karşısındakine fazla cesaret verirmiş gibi bir hali yoktu.

Hercule Poirot, Albay Arbuthnot'un kızı kompartımana kadar götürdüğünü farketti. Daha sonra şahane manzaralı Toroslardan geçtiler. İki İngiliz koridorda yan yana durmuş Gülek boğazına doğru bakarlarken, kız birdenbire derin derin içini çekti. Onların yakınında duran Poirot, Mary Debenham'ın mırıldandığı sözleri duydu.

"Çok güzel... Keşke... Keşke..." "Evet?"

"Keşke bütün bunların zevkini çıkarabilseydim." Arbuthnot cevap vermedi. Köşeli çenesi daha ciddi ve sert bir ifadeye bürünmüş gibiydi. "Keşke siz bu işe hiç karışmamış olsaydınız," dedi.

" Seys... Rica ederim, susun."

"Ne zararı var!" Albay biraz da öfkeyle Poirot'ya doğru baktı. Sonra sözlerine devam etti. "Ama sizin mürebbiyelik yapmanız fikri hiç hoşuma gitmiyor. Dediğim dedik annelerin ve iç sıkıcı yumurcakların emirlerine boyun eğmek zorunda kalacaksınız."

Kız güldü. Sesi hafifçe titriyordu. "Ah, böyle düşünmemelisiniz. Herkes tarafından ezilen mürebbiye hikâyesinin doğru olmadığı çoktan anlaşıldı. Emin olun, asıl anneler ve babalar benden çekiniyorlar."

Başka bir şey söylemediler. Belki de Arbuthnot o şekilde Şheyecanla konuştuğu için utanmıştı.

Poirot kendi kendine, burada seyrettiğim biraz acayip bir komedi, dedi.

Bu düşüncesini daha sonra hatırlayacaktı.

O gece on bir buçukta tren Konya'ya ulaştı. İki İngiliz yolcu trenden inerek karlı peronda bir aşağı bir yukarı dolaştılar.

Poirot ise kalabalık istasyondaki faaliyeti camın arkasından seyretmekle yetindi. Ama on dakika kadar sonra biraz hava almasının hiç de fena olmayacağına karar verdi. Dikkatle hazırlandı. Üst üste giydi, atkılara sarındı, cilalı ayakkabılarının üzerine şosonlarını geçirdi. Sonra da çekine çekine perona indi ve yürümeye başladı. Lokomotifin yanından geçerek ilerledi.

Bir kamyonun gölgesinde duran belli belirsiz iki gölgenin kim olduğunu ona sesler açıkladı. Arbuthnot konuşuyordu.

"Mary… Sen..."

Kız onun sözünü kesti. "Şimdi olmaz. Şimdi olmaz. Her şey bitsin, öyle. O olaylar geride kalsın... O zaman..."

Poirot incelik ederek hemen döndü. Bunun Miss Debenham'ın soğuk ve sakin sesi olduğuna inanamazdım, dedi kendi kendine. Çok acayip...

Ertesi gün iki İngiliz’in kavga edip etmediklerini düşündü. Çünkü birbirleriyle pek az konuştular. Poirot'ya kızın yüzünde endişeli bir ifade varmış gibi geldi. Gözlerinin altında mor gölgeler belirmişti. Tren öğleden sonra iki buçuğa doğru birdenbire durdu. Pencerelerden başlar uzandı. Demiryolunun yanına küçük bir grup toplanmıştı. Vagon restoranın altında bir şeye bakıyor ve elleriyle işaret ediyorlardı.

Poirot pencereden sarkarak telaşla oradan geçmekte olan yataklı vagon kondüktörüyle konuştu. Sonra geri çekildi. Dönerken az kalsın tam arkasında durmuş olan Mary Debenham'la çarpışıyordu.

Kız Fransızca, "Ne olmuş?" diye sordu. Soluk soluğaydı. "Neden durduk?"

"Önemli bir şey yok, matmazel. Vagon restoranın altında bir şey tutuşmuş. Ama önemli değil. Yangını söndürmüşler. Şimdi de onarıyorlar. Emin olun hiçbir tehlike yok."

Kız eliyle çabucak bir hareket yaptı. Sanki tehlike fikri önemsiz bir şeydi ve bunu bir kenara itiyordu.

"Evet, evet, anlıyorum. Ama zaman!"

"Zaman?"

"Bizi geciktirecek."

Poirot, "Evet, olabilir," diyerek başını salladı.

"Ama gecikmemiz çok kötü olur! Tren gara altı elli beşte girecek. Karşı tarafa geçmek ve saat dokuzda kalkacak olan Doğu Ekspresine yetişmek zorundayım. Bir iki saatlik bir gecikme olursa treni kaçırırız."

Poirot, "Bu mümkün," diye itiraf etti. Merakla kıza bakıyordu. Mary Debenham pencerenin altındaki çubuğu sıkıca tutmuştu. Hem eli titriyordu, hem de dudakları. Poirot, "Bu sizin için çok mu önemli, matmazel?" diye sordu.

"Evet. Evet, önemli. O... o trene yetişmem gerek." Kız döndü ve koridordan ilerleyerek Albay Arbuthnot'in yanına gitti.

Ama boş yere endişelenmişti. Tren on dakika sonra tekrar hareket etti ve Haydarpaşa'ya da sadece beş dakika geç vardı.

Deniz dalgalıydı. Karşıya geçerken bu durum Poirot'nun hiç hoşuna gitmedi. Vapurda yol arkadaşlarından ayrıldı ve onları bir daha görmedi.

Galata köprüsünden bir taksiye binerek doğru Tokatlıyan Oteline gitti.

Tokatlıyan Oteli

Hercule Poirot, Tokatlıyan'da banyolu bir oda istedi. Sonra da kendisine mektup gelip gelmediğini sordu. Onu üç mektup ve bir telgraf bekliyordu. Telgrafı görünce kaşlarını hafifçe kaldırdı. Beklenmedik bir şeydi bu. Telgrafı her zamanki o sakin tavırlarıyla, dikkatle açtı.

"Kassner olayında önceden tahmin ettikleriniz beklenmedik bir anda oldu. Lütfen hemen dönün."

Poirot öfkeyle, "İşte iç sıkıcı bir durum," diye homurdandı. Sonra başını kaldırarak duvardaki saate baktı. Resepsiyondaki memura, "Bu gece yoluma devam etmek zorundayım," dedi. "Doğu Ekspresi kaçta kalkıyor?"

"Saat dokuzda, mösyö."

"Bana bir yataklı bulabilir misiniz?"

"Tabii, mösyö. Yılın bu mevsiminde güçlük çıkmaz. Trenler hemen hemen boştur. Birinci mevki mi istiyorsunuz? Yoksa ikinci mi?"

"Birinci."

"Peki, efendim. Nereye kadar gideceksiniz?"

"Londra'ya."

"Peki, efendim. Size İstanbul-Calais vagonunda bir yataklı ayırtacağım."

Poirot tekrar saate baktı. Sekize on vardı. "Yemek yiyecek vaktim var mı?"

"Tabii var, efendim."

Ufak tefek Belçikalı başını salladı. Holden geçerek yemek salonuna girdi. Garsona istediği yemekleri söylerken biri omzuna dokundu. Arkasından bir ses, "Ah, dostum," dedi.

"İşte beklenmedik bir zevk bu." Konuşan saçları fırça gibi dimdik, kısa boylu, şişman, yaşlıca bir adamdı. Memnun bir tavırla gülümsüyordu.

Poirot ayağa fırladı. "Mösyö Bouc!"

"Mösyö Poirot!"

Mösyö Bouc da Belçikalıydı; Uluslararası Yataklı Vagonlar Şirketinin müdürlerindendi. Belçika polisinin eski asıyla da yıllardan beri dosttu.

Mösyö Bouc, "Evinizden çok uzaktasınız, dostum," dedi.

"Suriye'de ufak bir sorunla ilgilendim."

"Ah... Ve şimdi de evinize dönüyorsunuz. Ne zaman gidiyorsunuz?"

"Bu gece."

"Harika! Ben de öyle. Daha doğrusu ben Lozan'a kadar gideceğim. Orada işim var. Herhalde Doğu Ekspresine bineceksiniz?"

"Evet. Bana bir yataklı bulmalarını istedim. Burada birkaç gün kalmak niyetindeydi m. Ama bir telgraf aldım. Önemli bir iş için İngiltere'ye dönmek zorundayım."

Mösyö Bouc, "Ah," diye içini çekti. "İşler.. İşler.. Tabii siz de artık doruğa eriştiniz, dostum."

"Belki biraz başarım oldu. " Poirot alçakgönüllü biriymiş gibi bir tavır takınmaya çalıştıysa da hiç başaramadı.

Mösyö Bouc güldü. "Daha sonra buluşuruz."

Hercule Poirot bıyığının çorbasına girmemesi için bütün dikkatini bu işe vererek çorbasını içmeye başladı. Bu zor sorun da halledildikten sonra diğer yemeği beklerken etrafına bakındı. Yemek salonunda ancak beş, altı kişi vardı. Bunlardan yalnızca ikisi Hercule Poirot'nun ilgisini çekti. Yakında bir masada oturuyorlardı. Genç olanı otuz yaşlarında, sevimli bir adamdı. Amerikalı olduğu hemen anlaşılıyordu. Ama ufak tefek dedektifin dikkatini asıl çeken o değil, yanındakiydi. Altmış beş, yetmiş yaşlarında bir adamdı. Biraz uzaktan o hayırseverlere özgü yumuşak biri gibi görünüyordu. Çıplak başı, çıkık alnı ve bembeyaz takma dişlerini ortaya koyan gülümsemesi. Bütün bunlar onun insanları seven, merhametli biri olduğunu belirtir gibiydi. Yalnız gözler bu izlenimi yalanlıyordu. Küçük, çukura kaçmış ve hilekâr bakışlıydı bu gözler. Genç arkadaşına bir şey söylerken bakışları salonda ileri doğru kaydı ve Poirot'ya takıldı. Bir an için gözlerinde acayip bir kin belirdi. Bakışlarında anormal bir ısrar vardı şimdi.

Sonra ayağa kalktı. "Hesabı öde, Hector," dedi. Sesi hafifçe kısıktı. Bu seste acayip, yumuşak, tehlikeli bir ifade vardı.

Poirot salona, arkadaşının yanına gittiği sırada bu iki adam da otelden ayrılıyorlardı. Genç adam bavulların aşağıya indirilmesiyle ilgileniyordu. Sonra cam kapıyı açarak, "Her şey tamam, Bay Ratchett," dedi.

Yaşlı adam bir şeyler homurdanarak dışarı çıktı.

Poirot, "Bu ikisi hakkında ne düşünüyorsunuz?" diye sordu.

Mösyö Bouc, "Onlar Amerikalı," dedi.

"Amerikalı oldukları belli. Ben kişilikleri hakkında ne düşündüğünüzü soruyordum."

"Genç adam uysal ve hoş birine benziyor."

"Ya öteki?"

"Size açık söyleyeyim, dostum, o hiç hoşuma gitmedi. Üzerimde kötü bir etki yaptı. Ya sizin?"

Hercule Poirot hemen cevap vermedi. Sonra da, "Yemek salonunda yanımdan geçtiği zaman garip bir duyguya kapıldım," diye mırıldandı. "Sanki vahşi bir hayvan... Ama son derece vahşi, kan dökmeye meraklı bir hayvan yanımdan geçmişti!"

"Oysa çok saygıdeğer bir insan gibi gözüküyor."

"Tamam! Vücut kafesi son derecede saygı uyandırıyor. Ama parmaklıkların arkasından vahşi hayvan dışarıya bakıyor."

Mösyö Bouc, "Hayaliniz çok geniş, dostum," dedi.

"Olabilir. Ama demin bana yanımdan çok kötü bir şey geçmiş gibi geldi. Etkisinden kurtulamıyorum."

"O saygıdeğer Amerikalıyı mı kastediyorsunuz?"

"Evet, o saygıdeğer Amerikalıyı kastediyorum."

Mösyö Bouc neşeyle, "Eh," dedi. "Olabilir. Bu dünyada kötülük çok."

Aynı anda kapı açılarak resepsiyon memuru içeri girdi. Onlara doğru gelirken yüzünde endişeli ve hüzünlü bir ifade vardı. Poirot'ya, "Olmayacak bir şey, mösyö," dedi. "Trende bir tek birinci mevki yataklı yok."

Mösyö Bouc, "Ne?" diye bağırdı. "Bu mevsimde? Ah, herhalde bir gazeteci grubu var! Ya da bir diplomat grubu!"

Resepsiyon memuru ona döndü. "Bilmiyorum, efendim. Ama durum böyle."

"Ya..." Mösyö Bouc, Poirot'ya baktı. "Hiç endişelenmeyin, dostum. Bir çaresini buluruz. Doğu Ekspresinde her zaman boş bir kompartıman bulunur. 16 numaralı kompartıman. Bunu kondüktör sağlar."

Gülümsedi, sonra da başını kaldırıp saate baktı. "Haydi yola çıkma zamanı geldi."

İstasyonda Mösyö Bouc'u kahverengi üniformalı yataklı vagon kondüktörü saygıyla karşıladı.

"Hoşgeldiniz, efendim. Siz bir numaralı kompartımandasınız."

Hamalları çağırdı. Hamallar eşyaları üzerinde "İSTANBUL TRIESTE - CALAIS" yazılı vagona doğru taşıdılar.

"Duyduğuma göre bu gece her yer doluymuş." "İnanılmayacak bir şey bu, mösyö. Bütün dünya bu gece yolculuğa çıkmaya karar vermiş."

"Ne olursa olsun bu beye bir yer bulmalısın. Benim dostumdur. 16 numarada kalabilir."

"Orası verildi, mösyö."

"Ne 16 numara mı?"

İki adam birbirine anlayışla baktılar. Sonra kondüktör güldü. Orta yaşlı, uzun boylu, sarı yüzlüydü.

"Evet, mösyö. Söyledim ya... Her yer dolu."

Mösyö Bouc öfkeyle sordu. "Ama ne oluyor? Bir yerde toplantı mı var? Yolculuğa çıkan bir grup mu?"

"Hayır, efendim. Sadece bir rastlantı. Birçok insan bu gece yola çıkmaya karar vermiş."

Mösyö Bouc sıkıntıyla homurdandı. "Belgrad'da Atina'dan gelen vagonu bağlayacaklar. Sonra Bükreş - Paris vagonu da var. Ama Beigrad'a ancak yarın akşam varacağız. Ama bu gece ne olacak? Boş ikinci mevki kompartımanı yok mu?"

"İkinci mevki bir yataklı var, efendim..."

"E, iyi ya..."

"Ama orası kadınlara ayrılmış. Kompartımanda bir Alman kadın var şimdi. Bir de hizmetçisi."

Mösyö Bouc, "Vay vay vay," dedi. "Sıkıcı bir durum bu."

Poirot, "Üzülmeyin, dostum," diyerek gülümsedi. "Yataklıda gitmeyiveririm."

"Olmaz, olmaz." Bouc tekrar döndü. "Bütün yolcular geldi mi?"

Kondüktör, "Bir yolcu eksik," diye tereddütle cevap verdi.

"Evet?"

"Yedi numara. İkinci mevkide. Yolcu hâlâ gelmedi. Oysa dokuza dört var." "Yolcu kim?"

"Bir İngiliz." Kondüktör elindeki listeye baktı. "Bay Harris adında biri."

Poirot, "Bu ad iyi bir belirti," dedi. "Ben Dickens'i okudum. Bay Harris gelmeyecek."

Bouc, "Mösyönün bavullarını yedi numaraya koyun," diye emretti. "Eğer bu Bay Harris gelirse kendisine çok geç kalmış olduğunu söyleriz. Yatakların bu kadar uzun zaman tutulamayacağını anlatırız. Şu ya da bu şekilde bu sorunu hallederiz. Bay Harris'ten bana ne?"

"Siz bilirsiniz, efendim." Kondüktör Poirot'nun hamalıyla konuştu. Ona nereye gideceğini söyledi. Sonra da Belçikalının trene binmesi için basamakların önünden çekildi.

"Sondan ikinci kompartıman, efendim."

Poirot uzun koridordan ilerleyerek söylenen kompartımanı buldu, içeride, Tokatlıyan Otelinde gördüğü uzun boylu, genç Amerikalı vardı. Raftaki bir bavula doğru uzanıyordu. Poirot içeri girince kaşlarını çattı. "Affedersiniz, bir yanlışlık yaptım? sanırım." Sonra ağır ağır bu sözlerini Fransızca tekrarladı. Poirot İngilizce cevap verdi. "Siz Bay Harris misiniz?" "Hayır. Benim adım MacQueen. Ben..." Ama aynı anda kondüktör Poirot'nun omzunun üzerinden soluk soluğa konuşmaya başladı. "Trende başka yataklı yok, mösyö. Bu beye burayı vermek zorunda kaldık."

Konuşurken pencereyi açmıştı. Poirot'nun bavullarını içeriye almaya başladı. Poirot kondüktörün özür diler gibi konuşmasını biraz alayla dinlemişti. Herhalde Amerikalı ona kompartımana başkasını sokmazsa bol bahşiş vereceğini söylemişti. Ama Yataklı Vagonlar Şirketinin müdürlerinden biri karşısında kondüktör bir şey yapamazdı. Belçikalının bavullarını raflara yerleştiren kondüktör kompartımandan çıktı. "İşte, mösyö. Her şey yerli yerinde. Siz üst yataktasınız. Yedi numarada. Tren bir dakika sonra hareket edecek." Telaşla koridorda ilerleyerek uzaklaştı.

Poirot tekrar kompartımana girdi. Neşeyle, "Pek ender görülen bir olay bu," diyerek güldü. "Bir yataklı vagon kondüktörü bir yolcunun eşyasını kendi eliyle yerleştiriyor. Duyulmamış bir şey."

Genç Amerikalı gülümsedi. Öfkesinin geçmiş olduğu, durumu anlayışla karşılaması gerektiğini düşündüğü anlaşılıyordu. "Tren inanılmayacak kadar dolu," dedi.

Bir düdük çaldı. Lokomotifin feryadı duyuldu. İkisi de koridora çıktılar. MacQueen, "Kalktık," diye mırıldandı.

Ama kalkmamışlardı daha. Düdük tekrar çaldı.

Genç adam birdenbire, "Aklıma gelmişken, efendim," dedi. "Belki an yatağı tercih edersiniz. Bence hepsi bir."

Evet, sevimli bir gençti.

Poirot, "Hayır, hayır," diye itiraz etti. "Sizi rahatsız etmek.."

"Aman, rica ederim..."

"Çok naziksiniz..."

İkisi de nazik nazik itiraz ediyorlardı.

Poirot, "Sadece bir gece için," diye açıkladı. "Beigrad'da. "

"Ah! Anlıyorum. Siz Beigrad'da ineceksiniz..."

"Hayır, öyle değil. Anlayacağınız..."

Tren birdenbire sarsıldı. Pencereye döndüler. Ağır ağır gerilen ışıklı perona bakıyorlardı. Doğu Ekspresi üç gün sürecek olan Avrupa yolculuğuna başlamıştı.

Poirot Bir Müşteriyi Reddediyor

Hercule Poirot ertesi gün vagon restorana biraz geç gitti. Sabah erken kalkmış, hemen hemen yalnız başına kahvaltı etmişti. Ondan sonra da Londra'ya dönmesine neden olan olayla ilgili notları gözden geçirmişti. Kompartıman arkadaşını pek az görmüştü.

Mösyö Bouc bir masaya yerleşmişti bile. Belçikalıya eliyle selam vererek onu karşısındaki yere oturttu. Yemekler gerçekten nefisti.

Poirot tatlısını yedikten sonra arkasına yaslanarak düşünceli bir tavırla vagon restorandaki yolcuları incelemeye başladı. Her milletten insan vardı burada sanki. Tam karşıdaki masada üç kişi oturuyordu. Onların yalnız başlarına olduklarını tahmin etti. Garsonlar her zamanki gibi o yanılmaz içgüdüleriyle davranmış ve bu üç yolcuyu aynı masaya oturtmuşlardı. Bunlardan biri iriyarı, esmer bir İtalyan'dı. Memnun memnun kürdanla dişlerini karıştırıyordu. Onun karşısında oturan İngiliz'in yüzünde iyi yetiştirilmiş uşaklarda görülen o durgun ama yine de hiçbir şeyi tasvip etmediğini belirten ifade vardı. İngiliz'in yanında fazla renkli elbisesi dikkati çeken iriyarı bir Amerikalı oturuyordu. Poirot bakışlarını onlardan kaydırdı.

Küçük bir masada yaşlı bir kadın dimdik oturuyordu. Poirot'nun gördüğü ihtiyar kadınların en çirkiniydi. Ama ilgi uyandıran, insanı tiksindirmeyip, tersine onu çeken bir çirkinlikti bu. Boynundaki iri inciler sahteymiş gibi duruyordu ama aslında sahiciydi. Parmaklarında yüzükler ışıldıyordu. Samur kürkünü omuzlarından geriye doğru atmıştı. Çok pahalı olduğu anlaşılan ufak, siyah şapkası bir kurbağanınkini andıran sarı yüzüne hiç gitmemişti. Kadın, otoriter bir tavırla garsona emirler verdikten sonra ayağa kalktı. Bir an Poirot'yla göz göze geldiler. Yaşlı kadın etrafındakilere ilgilenmeyen aristokratlara özgü o kayıtsız tavırlarla bakışlarını kaydırarak salondan çıktı.

Mösyö Bouc alçak sesle, "Prenses Dragomiroff," dedi. "Rus. Kocası ihtilalden önce bütün parasını dışarıda bazı işlere yatırmış. Kadın son derece zengin."

Poirot başını salladı. Prenses Dragomiroff'dan söz edildiğini duymuştu.

Mösyö Bouc ekledi. "Çok güçlü bir kişiliği var. Günahlarım kadar çirkin ama insanı yine de etkiliyor."

Poirot da aynı fikirdeydi.

Başka büyük bir masada Mary Debenham iki kadınla oturuyordu. Bunlardan biri uzun boylu ve orta yaşlıydı. Tüvit etek ve kareli bluz giymişti. Donuk sarı saçlarını kendisine yakışmayan bir şekilde arkaya tarayarak iri bir topuz yapmıştı. Uzun, uysal ifadeli yüzüyle koyuna benziyordu. Gözlük takmıştı. Dikkatle üçüncü kadını dinliyordu. Hoş yüzlü, tombul, yaşlıca biriydi o da. Hiç durmadan konuşuyordu. Sesinden ve aksanından Amerikalı olduğu belliydi.

Onların hemen yanındaki küçük masada bir tek yolcu vardı. Albay Arbuthnot. Gözlerini Mary Debenham'ın ensesine dikmişti.

Poirot beraber oturmuyorlar, diye düşündü. Oysa bunu kolaylıkla sağlayabilirdi. Neden öyle yapmadılar?

Belki de Mary Debenham istemedi. Bir mürebbiye dikkatli davranmasını öğrenir. Hakkında dedikodu yapılmasını önlemeye çalışır. Hayatını çalışarak kazanmak zorunda olan bir kız ihtiyatlı davranmalıdır... Poirot'nun bakışları vagon restoranın diğer tarafına doğru kaydı. En dipte siyah elbiseli, orta yaşlı bir kadın oturuyordu. İri yüzü ifadesizdi. Alman ya da İskandinavyalı, diye düşündü Poirot. Herhalde o Alman oda hizmetçisi.

Kadının ilerisinde bir çift birbirine doğru eğilmişler, heyecanlı heyecanlı konuşuyorlardı. Adam İngilizlere özgü bolca tüvit elbiselerden giymişti. Ama ingiliz değildi. Poirot'ya arkası dönüktü, yine de başının biçimi ve omuzları kendini ele veriyordu. İriyarı sağlam ve biçimli bir adamdı. Birdenbire başını çevirdi ve Poirot onun profilini gördü. Otuz, otuz beş yaşlarında, sarı gür bıyıklı, çok yakışıklı bir erkekti.

Karşısındaki genç bir kızdı. Yirmisinden fazla değildi. Vücuduna oturan siyah bir etekle ceket, beyaz saten bluz giymişti. Yabancı bir ırktan olduğunu belli eden çok güzel bir yüzü, bembeyaz cildi, iri kahverengi gözleri ve kuzguni siyah saçları vardı. Uzun bir ağızlıkla sigara içiyordu. Manikürlü tırnaklarına koyu kırmızı cila sürmüştü. Bir parmağında platin montürlü iri zümrüt bir yüzük vardı. Sesi ve bakışları cilveliydi.

Poirot, "Hem güzel, hem şık," diye mırıldandı. "Karı koca değiller mi?"

Mösyö Bouc başını salladı. "Macar Elçiliğinden sanırım. Güzel bir çift."

Salonda iki yolcu daha vardı. Poirot'nun kompartıman arkadaşı MacQueen ve onun patronu Bay Ratchett. Adamın yüzü Belçikalıya dönüktü. Poirot ikinci kez bu hiç ilgi çekmeyen suratı inceledi. O sahte sevecen ifadeyi ve hain bakışlı ufak gözleri.

Mösyö Bouc'un arkadaşının yüzündeki ifadenin değiştiğini gördüğü belliydi. "Şu sizin vahşi hayvana mı bakıyorsunuz?" diye sordu.

Poirot başını salladı.

Belçikalının kahvesini getirirlerken Mösyö Bouc ayağa kalktı. Poirot'dan önce bitirmişti yemeğini. "Ben kompartımanıma dönüyorum. Kahvenizi içtikten sonra gelin de konuşalım."

"Hay hay. " Poirot bir likör söyleyerek kahvesini yudumlamaya başladı. Mary Debenham'ın masasındaki yaşlıca Amerikalı kadın hâlâ o tiz sesiyle konuşup duruyordu. Koyun yüzlü kadın da onu dinliyordu. Sonunda Mary Debenham sandalyesini iterek ayağa kalktı. Başıyla iki kadına selam vererek vagon restorandan çıktı. Albay Arbuthnot da onun peşinden gitti. Amerikalı kadınla koyun suratlı arkadaşı onları izlediler. Macar çift de çıkmışlardı zaten. Şimdi salonda Poirot, Ratchett ve MacQueen'den başka kimse kalmamıştı.

Ratchett genç Amerikalıya bir şeyler söyledi. MacQueen ayağa kalkarak vagon restorandan çıktı. Sonra Ratchett de yerinden kalktı. Ama MacQueen'in peşinden gideceği yerde hiç beklenmedik bir şey yaptı. Geçip Poirot'nun karşısındaki yere oturdu. "Acaba... Kibritiniz var mı?" Sesi yumuşaktı. Biraz genzinden konuşuyordu. "Adım Ratchett."

Poirot hafifçe eğildi. Sonra cebinden çıkardığı kibrit kutusunu adama verdi. Ratchett kibrit kutusunu aldı, ama kibrit çakmadı. "Mösyö Hercule Poirot'yla konuşmak şerefine erişiyorum sanırım," diye sözlerine devam etti. "Öyle değil mi?"

Poirot tekrar eğildi. "Size doğru bilgi vermişler, mösyö." Amerikalının o küçük, zeki bakışlı gözleriyle kendisini tarttığının farkındaydı. Sonra Ratchett, "Memleketimde," dedi. "Konuya çabucak gireriz. Bay Poirot, benim bir işime bakmanızı istiyorum."

Hercule Poirot'nun kaşları hafifçe kalktı. "Son zamanlarda pek az iş alıyorum, mösyö."

"A, tabii. Bunu anlıyorum. Ama bu iş için çok para vereceğim, Bay Poirot." O yumuşak, etkileyici sesiyle tekrarladı.

"Çok para."

Belçikalı bir iki dakika sesini çıkarmadı. Sonra da, "Ne yapmamı istiyorsunuz... Mösyö... Öhhö... Ratchett?" diye sordu.

"Bay Poirot, ben zengin bir adamım. Çok zengin bir adam. Bu durumda olan insanların düşmanları vardır. Benim de bir düşmanım var."

"Bir tek düşman mı?"

Bay Ratchett sert sert, "Ne demek istiyorsunuz?" diye sordu.

"Mösyö, dediğiniz gibi düşmanları olacak duruma gelen bir insanın karşısına sadece bir tek kişi çıkmaz. Tecrübelerim bana bunun aksini öğretmiştir."

Poirot'nun cevabı Ratchett'i rahatlatmış gibiydi. Çabucak, "Ah, tabii," dedi. "Anlıyorum... Düşman ya da düşmanlar... bu önemli değil. Önemli olan benim güven içinde yaşamam."

"Güzel!"

"Beni ölümle tehdit ettiler, Bay Poirot. Aslında ben kendini korumasını iyi bilen bir insanım." Ratchett cebinden bir an için küçük bir otomatik tabanca çıkardı. Sonra da öfkeyle sözlerine devam etti. "Ben gafil avlanacak bir adam olduğumu sanmıyorum. Ama güvenlik önlemlerini iki katına çıkarmam gerek bence. Anladığıma göre de tam bu işe uygun bir adamsınız, Bay Poirot. Sonra unutmayın... Bol para vereceğim."

Poirot bir süre düşünceli bakışlarla Amerikalıyı süzdü. Yüzü tümüyle ifadesizdi. Diğeri kafasından neler geçtiğini kesinlikle anlayamazdı. Sonunda, "Çok üzgünüm, mösyö," dedi. "Ama istediğinizi yerine getiremeyeceğim."

Diğeri kurnaz bir ifadeyle ona baktı. "İstediğiniz parayı söyleyin."

Belçikalı başını salladı. "Anlamıyorsunuz, mösyö. Seçtiğim meslekte şansım bana çok yardım etti. İhtiyaçlarımı ve kaprislerimi karşılayacak kadar para kazandım. Şimdiyse... Sadece ilgimi çeken işleri alıyorum."

Ratchett, "Amma da soğukkanlısınız," dedi. "Yirmi bin dolar sizi yumuşatır mı?"

"Yumuşatmaz."

"Eğer daha fazla almak için böyle davranıyorsanız, vazgeçin. Yirmi binden fazla vermem. Bir şeyin benim için ne değeri olduğunu gayet iyi bilirim."

"Ben de öyle, Mösyö Ratchett."

"Teklifimi neden kabul etmiyorsunuz?"

Poirot ayağa kalktı. "İşe kişiliğinizi karıştıracağım için özür dilerim. Ama yüzünüz hiç hoşuma gitmiyor, Mösyö Ratchett." Ve vagon restorandan çıktı.

Karanlıkta Bir Çığlık

Doğu Ekspresi o gece dokuza çeyrek kala Belgrad'a vardı. Poirot'yu Mösyö Bouc'un kompartımanına, bir numaraya geçirdiler. Bouc ise katara bağlanan Atina vagonunda bir kompartımanı istemişti. Tren dokuzu çeyrek geçe Belgrad'dan kalktı. Yolculuğun bu ikinci gününde herkes yavaş yavaş birbiriyle dost olmaya başlamıştı. Poirot vagon restoranın hemen yanında olan kompartımanına giderken koridorda MacQueen'le karşılaştı. Genç adam kendi kompartımanının kapısında duran Albay Arbuthnot'la konuşuyordu. MacQueen, Poirot'yu görünce birdenbire konuşmasını yarıda kesti. Yüzünde müthiş bir hayret vardı.

"A," diye bağırdı. "Ben sizin bizden ayrıldığınızı sanıyordum. Bana Belgrad'da ineceğinizi söylemiştiniz."

Poirot gülümsedi. "Beni yanlış anladınız. Şimdi hatırladım. Tam bunu konuşurken tren İstanbul'dan hareket ettiydi."

"Ama bavullarınız! Hiçbiri yok!"

"Onları başka kompartımana geçirdiler, işte o kadar."

"Ah! Anladım." MacQuenn, Arbuthnot'la yaptığı konuşmaya devam etti. Poirot da koridorda ilerlerdi. Kendi kompartımanından iki kapı aşağıda adı Bayan Hubbard olan yaşlıca Amerikalı kadın koyun suratlı

İsveçli arkadaşıyla konuşuyordu. Bayan Hubbard ona zorla bir dergi veriyordu.

"Alın, alın. Bende okunacak şey çok. Ah, soğuk ne müthiş, değil mi?" Dostça bir tavırla Poirot'ya selam verdi.

İsveçli kadın, "Çok naziksiniz," dedi.

"Rica ederim, rica ederim. Güzel güzel uyuyacağınızı ve sabaha başınızın ağrısının kalmayacağını umarım."

"Soğuk yüzünden. Şimdi bir çay içerim."

"Aspiririniz var mı? Emin misiniz? Bende aspirinden bol bir şey yok... Eh, iyi geceler, şekerim." Diğer kadın uzaklaşırken, Bayan Hubbard, Poirot'ya döndü. "Zavallıcık. İsveçli. Anladığım kadarıyla misyonermiş. Şu öğretmen olanlardan. İyi bir insan ama fazla İngilizce bilmiyor. Ama kızım hakkında anlattıklarımla çok ilgilendi."

Poirot da Bayan Hubbard'ın kızını duymuştu. Zaten trende İngilizce bilen herkes onun kızı hakkında anlattıklarını duymuşlardı. Olanca sesiyle konuşmaktan hoşlanıyordu Bayan Hubbard. Yanlarındaki kapı açıldı ve zayıf, solgun yüzlü uşak dışarı çıktı. Poirot içeride Bay Ratchett'in yatakta oturduğunu fark etti. Adam da onu gördü ve bir an yüzü öfkeyle karardı. Sonra kapı kapandı. Bayan Hubbard, Poirot'yu biraz kenara çekti. "Biliyor musunuz, bu adamdan ödüm patlıyor. Hayır, hayır, uşaktan değil. Efendisinden korkuyorum. Ne de efendi ya! O adamda bir gariplik var. Kızım önsezilerimin çok güçlü olduğunu söyler hep. 'Annemin içine doğdu mu, mutlaka doğrudur,' der. O adam konusunda da içime bir şeyler doğuyor. Yanımdaki kompartımanda olması hiç hoşuma gitmiyor. Dün gece aradaki kapıya bavulumu dayadım. Bana o tokmağı yoklamış gibi geldi de. O adamın bir katil, şu gazetelerde okuduğumuz tren hırsızlarından biri olduğu ortaya çıkarsa hiç şaşmam. Belki benimki budalalık ama bu adamdan ödüm patlıyor. Kızımla kocası İzmir'deki Amerikan Kolejinde çalışıyorlar. Bana yolculuğumun çok rahat geçeceğini söylediler. Ama açıkçası benim içim hiç rahat değil. Belki gülünç bir şey bu.. Bana bu yolculukta her şey olabilirmiş gibi geliyor. Her şey. O sevimli genç, bu adamla sekreterlik yapmaya nasıl dayanıyor, anlamıyorum."

Albay Arbuthnot'la MacQueen koridordan onlara doğru geliyorlardı. MacQueen, "Benim kompartımanıma gelin," diyordu. "Henüz yatak yapılmadı. Hindistan siyaseti konusunda anlamak istediğim şu.. "

İki adam onların yanından geçerek MacQueen'in kompartımanın bulunduğu vagona doğru gittiler. Bayan Hubbard, Poirot'ya, "İyi geceler," dedi. "Bari yatıp bir kitap okuyayım. İyi geceler."

"İyi geceler, madam."

Poirot, Ratchett'inkinin hemen yanında olan kompartımanına girdi. Soyunup yattı. Yarım saat kadar okuduktan sonra ışığı söndürdü.

Birkaç saat sonra irkilerek uyandı. Kendisini neyin uyandırdığını biliyordu. Yakında bir yerden tiz bir inilti, hatta bir feryat gelmişti. Aynı anda da sert sert bir zil çalmıştı. Poirot yatakta doğrularak ışığı yaktı. Trenin durmuş olduğunu fark etti. Herhalde bir istasyona gelmişlerdi.

O feryat Belçikalıyı şaşırtmıştı. Yandaki kompartımanda Ratchett'in olduğunu hatırladı. Yataktan kalkarak kapıyı açtı. Aynı anda yataklı vagon

kondüktörü telaşla koridordan ilerleyerek Ratchett'in kapısına vurdu. Poirot kapısını hafifçe aralamış bakıyordu. Kondüktör tekrar vurdu. Bir zil çaldı ve koridorun aşağısındaki bir kapının üzerinde ışık belirdi. Kondüktör omzunun üzerinden baktı. Aynı anda yandaki kompartımandan biri seslendi. "Bir şey yok. Yanılmışım." Fransızca konuştu.

"Peki, mösyö." Kondüktör bu kez koşarak üzerinden ışık sızan kapıya vurdu.

İçi rahatlayan Poirot da yatağına dönerek elektriği söndürdü. Saatine bir göz attı. Bire yirmi üç vardı.

Cinayet

Poirot hemen tekrar uykuya dalmakta zorluk çekti. Bir kere trenin hareketini arıyordu. Eğer bir istasyonda durduysak, dışarısı pek acayip bir şekilde sessiz... Buna karşılık trendeki sesler insana haddinden fazla gürültülü geliyordu. Ratchett'nin yandaki kompartımanda dolaştığını duyuyordu. Lavabo indirilirken çıkan çıtırtı. Akan musluğun sesi. Bir şakırtı. Sonra lavabo tekrar içeri itilirken çıkan ses. Koridordan ayak sesleri yankılandı. Ayaklarında terlik olan birinin hışırtılı adımlarıydı bunlar. Hercule Poirot gözleri tavanda dikili yatıyordu, istasyon neden bu kadar sessiz? Boğazı kurumuştu. Her zamanki gibi maden suyu istemeyi unutmuş olduğunu hatırladı. Saatine baktı tekrar. Biri çeyrek geçiyordu. Kondüktörü çağırıp maden suyu isteyeyim. Parmağı zile doğru gitti. Ama sessizlikte "tınn" diye bir ses duyunca durakladı. Adam her zile birden cevap veremez ki!

Tınn... Tınn... Tınn...

Ses tekrar tekrar yankılandı. Kondüktör neredeydi? Yolcu sabırsızlanmaya başlamıştı. T-n-n-n-n!

Zili çalan kimse parmağını düğmeden kaldırmıyordu.

Sonra kondüktör telaşla geldi. Ayak sesleri koridorda yankılandı. Porirot'nunkinden uzak olmayan bir kapıya vuruldu. Sonra sesler duyuldu. Kondüktörün saygılı, özür dileyen sesi. Ve bir kadınınki. Israrlı, cırlak.

Bayan Hubbard!

Poirot kendi kendine güldü. Tartışma -eğer buna tartışma denebilirse- bir süre devam etti.

Bayan Hubbard durmadan konuşuyor, kondüktör ise zaman zaman onu yatıştırmaya çalışıyordu. Sonunda sorun halledildi. Poirot kondüktörün Fransızca, "İyi geceler, madam," dediğini, sonra kapının kapandığını duydu.

Zil çaldı.

Kondüktör hemen geldi. Telaşlı ve endişeli bir hali vardı.

"Maden suyu getirir misiniz?"

"Hemen, mösyö." Belki Poirot'nun gözlerindeki neşeli pırıltı kondüktöre açılma cesaretini vermişti. "Bu Amerikalı Hanım..."

"Evet?"

Adam alnını kuruladı. "Onunla nasıl uğraşmak zorunda kaldığımı bir bilseniz. Kompartımanında bir erkek olduğu konusunda ısrar etti. Hem de ne ısrar! Düşünün, mösyö. Şu kadarcık yer!" Eliyle işaret etti.

"Adam nereye saklanacak? Onunla tartıştık. Kendisine bunun imkânsız olduğunu söyledim. Ama ısrar etti. Uyanmış ve kompartımanda bir erkek olduğunu görmüş. Ona, 'Adam kapının sürgüsünü açmadan dışarı nasıl çıkabildi?' dedim. Ama laf anlamıyor ki.. Derdimiz başımızdan aşkın oysa. Bu kar.. " "Kar mı?"

"Tabii ya. Mösyö bunu fark etmediler mi? Tren durdu. Bir kar yığınına saplandık. Artık Allah bilir ne zaman hareket ederiz? Bir keresinde kar yüzünden yedi gün yolda kaldığımızı hatırlıyorum."

"Şimdi neredeyiz?" "Vincovci'yle Brod arasında." Poirot sıkıntıyla, "Vay, vay," dedi. Kondüktör çıktı, biraz sonra maden suyuyla geldi. "İyi geceler, mösyö."

Poirot bir bardak su içti ve tekrar uyumaya hazırlandı. Tam dalarken yine bir şey onu uyandırdı. Bu kez sanki ağır bir şey gürültüyle kapısına çarparak yere yuvarlanmıştı. Yataktan fırlayarak kapıyı açıp dışarıya baktı. Görünürde hiçbir şey yoktu. Sadece sağda koridorun ilerisinde kırmızı kimonoya sarılmış bir kadın hızla uzaklaşıyordu. Diğer uçta ise küçük iskemlesine oturmuş olan kondüktör büyük kâğıtlara birtakım sayılar yazmaktaydı. Etrafa adeta bir ölüm sessizliği çökmüştü.

Poirot, sinirlerimin bozuk olduğu anlaşılıyor, diyerek tekrar yattı. Ve bu sefer sabaha kadar uyudu. Uyandığı zaman tren hâlâ hareketsizdi. Perdeyi kaldırıp dışarı baktı. Trenin etrafını kar yığınları sarmıştı.

Saatine bir göz attı. Dokuzu geçiyordu.

Saat ona çeyrek kala her zamanki gibi tertemiz, pırıl pırıl ve iki dirhem bir çekirdek vagon restorana gitti. Yolcular koro halinde şikâyet edip duruyorlardı.

Yolcuların arasında bütün engeller ortadan kalkmıştı. Genel bir aksilik onları birbirlerine yaklaştırmıştı. Şikâyetçilerin arasında en çok Bayan Hubbard'ın sesi duyuluyordu.

"Kızım bu yolun en rahat olduğunu söylediydi. Paris'e varıncaya kadar trende rahat rahat oturacaktım."

İnledi. "Ama artık burada günlerce hapis kalabiliriz. Yetişmem gereken gemi öbür gün kalkıyor. Nasıl yetişeceğim şimdi? Yerimi iptal etmek için telgraf bile çekemem. O kadar öfkeliyim ki, konuşamıyorum!"

İtalyan kendisinin de Milano'da acele bir işi olduğunu söyledi. İhyan Amerikalı, "Vah, Vah," dedi. "Belki tren kaybedilen zamanı kazanır, hanımefendi."

İsveçli kadın, "Kardeşim... Çocukları… Beni bekliyor," diye ağlamaya başladı. "Onlara haber yollayamayacağım. Ne düşünecekler? Başıma bir felaket geldiğini sanacaklar."

Mary Debenham, "Burada ne kadar kalacağız?" diye sordu. "Bilen var mı?" Sesi sabırsızdı. Ama Poirot kızın Toros Ekspresi durakladığı zamanki kadar telaşlı ve heyecanlı olmadığını fark etti. Bayan Hubbard tekrar konuşmaya başlamıştı. "Bu trende kimse bir şey bilmiyor. Bir çare bulmaya çalışan da yok. Bir sürü işe yaramaz yabancı, Amerika'da olsaydı hiç olmazsa biri bir şeyler yapmaya çalışırdı."

Arbuthnot, Poirot'ya dönerek İngilizlere özgü aksanla ve dikkatle Fransızca konuşmaya başladı. "Yanılmıyorsam siz bu şirketin müdürlerindensiniz, mösyö. Acaba bana..."

Poirot gülerek onun hatasını düzeltti. "Hayır, hayır. Ben o değilim. Beni arkadaşım Mösyö Bouc'la karıştırıyorsunuz."

"Ah, affedersiniz."

"Ne zararı var? Normal bir şey. Ben şimdi onun eski kompartımanındayım."

Mösyö Bouc vagon restoranda değildi. Poirot başka kimlerin eksik olduğunu anlatmak için etrafına bakındı. Prenses Dragomiroff yoktu. Macar çift de öyle. Ratchett'i, onun İngiliz uşağını ve Alman oda hizmetçisini de gösteremedi.

İsveçli kadın gözlerini sildi. "Çok gülüncüm. Ağlamak yersiz. Ne olursa olsun, her şey düzelir."

Ama onun bu görüşünü paylaşan yoktu pek.

Hector MacQueen huzursuz huzursuz, "Hepsi iyi güzel ama" dedi. "Burada günlerce kalabiliriz."

Bay Hubbard gözyaşları arasında, "Hangi ülkedeyiz şimdi?" diye sordu.

Yugoslavya'da olduklarını öğrenince de, "Ya," dedi. "Yani Balkanlardayız. Ne bekliyordunuz."

Poirot, Mary Debenham'a döndü. "Sadece siz sabırlısınız."

Kız hafifçe omzunu silkti. "Elden ne gelir?"

"Siz bir filozofsunuz anlaşılan."

"Bence insanın tarafsız olduğunu gösterir. Bu tavrım daha bencil aslında. Duygularımı boş yere harcamamayı, kendimi yıpratmamayı öğrendim." Poirot'yla konuşmaktan çok, yüksek sesle düşünüyormuş gibi bir hali vardı. Bakışları Belçikalıdan pencereden dışarıya, yüksek kar yığınlarına doğru kaydı.

Poirot şefkatle, "Güçlü bir kişiliğiniz var, matmazel," diye mırıldandı. "İçimizde en güçlü olan sizsiniz sanırım."

"Hayır, hayır! Benden daha güçlü olan birini tanıyorum."

"Ve o..."

Mary Debenham birdenbire kendine gelmişti, bir yabancıyla konuşmakta olduğunu hatırlamış gibiydi. Güldü. Nazik ama karşısındakiyle arasında mesafe yaratan bir gülüştü bu. "Ah... Sözgelişi o yaşlı kadın. Herhalde onu fark ettiniz. Çok çirkin, yaşlı bir kadın. Ama insanı çekiyor. Küçük parmağını kaldırıp nazik bir tavırla bir şey istemesi yeterli. Bütün tren koşuşuyor o zaman."

Poirot, "Bütün tren arkadaşım Mösyö Bouc için de koşuyor," dedi. "Ama bunun nedeni şirketin müdürlerinden olması. Güçlü kişiliği değil."

Mary Debenham gülümsedi.

Sabah saatleri geçti. Aralarında Poirot'nun da bulunduğu bir yolcu grubu vagon restoranda kaldı. Hepsi de zamanın böyle bir arada daha kolaylıkla geçeceğini düşünüyorlardı. Poirot, Bayan Hubbard'ın kızı hakkında bir sürü hikâye daha dinlendi. Tam İsveçli kadının bozuk İngilizcesiyle misyonerlik konusunda anlattığı şeyleri çözmeye çalışırken, kondüktörlerden biri yanına geldi. Mösyö Bouc onunla konuşmak istiyordu.

Poirot, Bouc'u ikinci mevki kompartımanlardan birinde buldu. Karşı köşedeki küçük koltukta oturuyordu. Pencerenin yanındaki köşede ufak tefek, esmer bir adam vardı. Dışarıya, karlara bakıyordu. Ortada iriyarı bir adam olan mavi üniformalı tren şefi duruyordu. Onun yanında da yataklı vagon kondüktörü beklemekteydi.

Bouc, "Ah, sevgili dostum!" diye bağırdı. "Gelin, gelin. Size ihtiyacımız var."

Pencerenin önündeki ufak tefek adam yana çekildi. Poirot gidip arkadaşlarının karşısına oturdu. Bouc'un yüzündeki ifadeden olağandışı bir şey olduğunu anlamıştı. "Ne oldu?" diye sordu.

"Sorar mısınız? Önce şu kar. Bu duraklama. Ve şimdi de..." Sustu. Yataklı vagon kondüktörü boğuluyormuş gibi acayip bir ses çıkardı.

"Şimdi de ne?"

Şimdi de bir yolcu yatağında yatıyor. Ölmüş. Bıçaklamışlar onu." Bouc sakin bir umutsuzlukla konuştu.

"Bir yolcu mu? Hangi yolcu."

"Bir Amerikalı. Ratchett adında bir adam."

Kondüktör yutkundu. "Evet, o..." Poirot ona baktı. Adamın yüzü kireç gibiydi.

"Bırakın da otursun," dedi. "Neredeyse bayılacak." Kondüktör bir köşeye yığılarak, elleriyle yüzünü kapattı. Poirot, "Vay, vay, vay.. " diye mırıldandı. "Ciddi bir durum bu!"

"Tabii ciddi. Bir kere bir cinayet. Müthiş bir felakettir bu. Ama bu kadar da değil. Tren durdu. Burada saatlerce, hatta günlerce kalabiliriz. Sonra... Bir ülkeden geçerken trende oranın polisinden bulunur. Ama Yugoslavya'da böyle bir şey yapılmıyor. Anlıyor musunuz?"

Poirot, "Zor bir durum," dedi.

"Daha da kötüsü var Dr. Constantine... Sahi, sizi tanıştırmayı unuttum. Dr. Constantine, Mösyö Poirot."

Ufak tefek esmer adam Poirot'ya selam verdi. Belçikalı da ona.

"Dr. Constantine, Ratchett'in saat bir sularında öldüğünü düşünüyordu."

Doktor, "Bu konuda kesin bir şey söylemek zordur," dedi. "Ama gece yarısıyla iki arasında öldüğünü kesinlikle söyleyebilirim."

Poirot sordu. "Ratchett'i hayattayken en son gören kim?"

Bouc, "Ratchett bire yirmi kala sağmış," diye cevap verdi. "Kondüktörle konuşmuş o sırada."

Poirot başını salladı. "Doğru. Konuşmayı ben de duydum. En son bu konuşma mı olmuş?"

"Evet."

Poirot doktora döndü. Adam, "Ratchett'in kompartımanının penceresi açıktı," diye devam etti. "Katilin oradan kaçtığı düşünülebilir. Ama bence açık pencere sadece bir hile. Çünkü pencereden atlayan birinin karda ayak izleri kalırdı mutlaka. Oysa hiç ayak izi yok."

Poirot, "Cinayet ne zaman ortaya çıktı?" diye sordu. "Michel!"

Kondüktör ayağa kalktı. Rengi hâlâ uçuk, gözleri de korku doluydu. Adam kesik kesik konuşmaya başladı. "Mösyö Ratchett'in uşağı bu sabah kompartımanın kapısına birkaç defa vurmuş, içeriden cevap veren olmamış. Sonra yarım saat önce vagon restorandan garsona geldi. Mösyönün kahvaltı edip etmeyeceğini öğrenmek istiyordu. Saat on bire gelmişti. Anahtarlarla kapıyı açtım. Ama kapı zinciri takılıydı. Mösyö Ratchett cevap vermedi. İçerisi çok sessizdi. Ve de soğuk. Çok soğuk. Açık pencereden içeriye karlar doluyordu. Beyin bir kriz geçirmiş olabileceğini düşündüm. Şefi çağırdım. Zinciri kopararak içeri girdik. O... Tanrım! Çok feciydi.. " Elleriyle yine yüzünü kapattı. Poirot düşünceli bir tavırla konuştu. "Kapı içerden kilitlenmiş ve zincir de takılmıştı demek? O halde intihar olamaz bu. Öyle değil mi?"

Doktor alaycı bir tavırla güldü. "İntihara karar veren bir adam kendini on... On iki. On beş yerinden bıçaklar mı?" Poirot'nun gözleri faltaşı gibi açıldı. "Ne vahşet!" Tren şefi ilk kez konuşmaya katıldı.

"Bir kadının işi bu. Mutlaka bir kadının işi. Ancak bir kadın bir erkeği öyle bıçaklayabilir."

Dr. Constantine düşünceli bir tavırla kaşlarını çattı. "O halde kadın çok güçlüydü. Teknik terimler kullanmak istemiyorum. Bunlar sadece insanın aklını karıştırır. Ama emin olun, bir ya da iki darbe öyle müthiş bir güçle indirilmiş ki, bıçak kemik ve kasları delip geçmiş."

Poirot, "Katilin anatomi bilmediği anlaşılıyor," dedi.

Dr. Constantine, "Hiç bilmiyor hem de," diye cevap verdi. "Bıçak gelişi güzel saplanmış. Kimisi fazla zarar vermeden deriyi çizip geçmiş. Sanki katil gözlerini kapatmış ve öfkeyle bıçağı saplayıp saplayıp çıkarmış."

Tren şefi yine, "Bir kadının işi bu," diye tekrarladı.

"Kadınlar böyledir. Öfkelendikleri zaman güçleri müthiş artar."

Poirot, "Belki ben de bilginize bir katkıda bulunabilirim," dedi. "Bay Ratchett dün benimle konuştu. Bana hayatının tehlikede olduğunu söyledi."

Bouc düşündü. "Trende yarı bir Amerikalı var. Onun işi olmasın bu? Kılıksız, bayağı bir adam. Üstelik çiklet çiğniyor. Bence kibar insan kesinlikle böyle bir şey yapmaz. Kimden söz ettiğimi anladınız, değil mi?"

Yataklı vagon kondüktörü başını salladı. "Evet, mösyö, 16 numaradaki yolcuyu söylüyorsunuz. Ama katil o olamaz. Onun kompartımana girip çıktığını görürdüm."

"Belki de göremezdiniz. Neyse, bunu daha sonra konuşuruz. Şimdi sorun şu., ne yapacağız?" Bouc, Poirot'ya baktı. Poirot da ona.

Bouc, "Haydi, haydi, dostum," dedi. "Sizden ne isteyeceğimi biliyorsunuz. Gücünüzü bilirim. Bu soruşturmayı siz yönetin. Hayır, hayır, sakın reddetmeyin beni. Bizim şirket için çok vahim bir durum bu. Polis geldiği zaman onlara sonucu açıklamamız her şeyi kolaylaştırır. Yoksa gecikmeler, türlü aksilikler olur. Hatta belki masum kişilerin bile başları derde girer. Bütün bunların yerine... siz olayı çözersiniz. Biz de, 'Bir cinayet işlendi. İşte katil de bu,' deriz.".

"Ya çözemezsem?"

"Aman dostum!" Bouc'un sesi övgü doluydu. "Ününüzü biliyorum. Tam size göre bir olay bu. Size güveniyorum. Sık sık söylediğiniz gibi arkanıza yaslanıp düşünün. Beyninizin gri hücrelerini çalıştırın."

Öne doğru eğilerek sevgiyle ona baktı.

Poirot duygulanmıştı. "İnancınız bana dokunuyor, dostum. Evet, öyle çözülmesi güç bir olay değil sanırım. Açıkçası ilgimi çekiyor."

Bouc heyecanla bağırdı. "Kabul ediyorsunuz demek?" .

"Evet. Siz işi bana bırakın."

"İyi. Artık emrinizdeyiz."

"Önce İstanbul- Calais vagonunun bir planının isterim. Her kompartımana yolcunun adı yazılsın. Ayrıca yolcuların pasaportlarını ve biletlerini de görmem gerekiyor."

"Michel onları getir."

Yataklı vagon kondüktörü kompartımandan çıktı.

Poirot sordu. "Trende başka kimler var?"

"Bu vagonda bir Dr. Constantine var, bir de ben. Bükreş vagonunda ise yaşlı ve topal bir adam. Kondüktör onu iyi tanıyor. Daha geride başka vagonlar bulunuyor. Ama onlar bizi ilgilendirmez. Çünkü dün gece akşam

yemeğinden sonra o vagonların kapıları kilitlenmişti. İstanbul-Calis vagonunun önünde ise sadece vagon restoran var."

Poirot, "O halde katili İstanbul - Calais vagonunda arayacağız," dedi. Doktor döndü. "Siz de bunu demek istiyorsunuz sanırım?"

Doktor başını salladı. "Tren gece yarımda kar yığınına saplandı. O zamandan beri de hiç kimse trenden inip kaçmış olamaz."

Bouc ciddi bir tavırla, "Katil şimdi aramızda," dedi. "Trende."

Bir Kadın

Poirot, "Önce," dedi. "Genç Bay MacQueen'le bir iki kelime konuşmak istiyorum. Bize işimize yarayacak bilgi verebilir."

Bouch başını salladı. "Tabii, tabii." Bir işaret üzerinde tren şefi kompartımandan çıktı. Kondüktör pasaport ve biletleri getirmişti. Bouc bunları ondan aldı. "Teşekkür ederim, Michel. Bence artık yerinize gitmeniz iyi olur. Daha sonra resmi olarak ifadenizi alırız."

"Emredersiniz, efendim." Michel çıktı.

Poirot, Constantine'e döndü. "MacQueen'le konuştuktan sonra benimle birlikte ölünün kompartımanına gelirsiniz, değil mi?"

"Tabii."

"Orada işimiz bitince de..."

Aynı anda tren şefiyle Hector MacQueen içeri girdiler. Bouc nazik bir tavırla ayağa kalktı. "Burası biraz dar. Siz benim yerime geçin Bay MacQueen. Mösyö Poirot da karşınıza otursun." Tren şefine döndü. "Vagon restoranı boşaltın. Orayı Mösyö Poirot'ya tahsis edelim. Yolcularla orada konuşmayı tercih edersiniz, değil mi dostum?"

Poirot, "Evet," diye cevap verdi. "Daha rahat olur." MacQueen bu Fransızca konuşmayı pek anlayamamıştı. Bir Poirot'ya bakıyordu, bir Bouc'a. Sonunda o da ağır ağır Fransızca, "Ne var?" dedi.

"Niçin?"

Poirot kesin bir hareketle ona köşesindeki koltuğa oturmasını işaret etti. Genç adam yerine yerleştikten sonra tekrar, "Niçin?. " diye başladı. Sonra duraklayarak İngilizce, "Trende ne oluyor?" dedi.

"Bir şey mi var?"

Poirot başını salladı. "Evet, bir şey var. Kendinizi hazırlayın, Bay MacQueen. Patronunuz Bay Ratchett öldü."

MacQueen dudaklarını ıslık çalacakmış gibi büzdü. Gözleri daha parlaklaşmıştı ama çok sarsılmış ya da üzülmüş gibi bir hali yoktu. "Demek sonunda yapacaklarını yaptılar?" "Ne demek istiyorsunuz. Bay MacQueen?" Genç adam tereddüt etti. Poirot, "Ratchett'in öldürülmüş olduğunu düşünüyorsunuz sanırım?" dedi.

"Öldürülmedi mi?" MacQueen bu kez şaşırmıştı. "Evet... Gerçekten onun öldürülmüş olduğunu düşündüm. Yani o uykusunda mı öldü? Ama o ihtiyar güçlü kuvvetli ve..."

Poirot, "Hayır, hayır," diye onun sözünü kesti. "Öyle düşünmekte haklıydınız. Bay Ratchett öldürüldü. Bıçaklandı. Ama ben sizin neden onun öldürdüğünü düşündüğünüzü anlamak istiyorum."

MacQueen duraksıyordu. "Şu işi iyice anlamam gerek. Siz kimsiniz? Bu işle ne ilginiz var?"

"Ben Uluslararası Yataklı Vagonlar Şirketini temsil ediyorum." Poirot bir an durdu, sonra da ekledi.

"Ben dedektifim. Adım da Hercule Poirot."

Belki karşısındakini etkileyeceğini ummuştu ama böyle bir şey olmadı. MacQueen sadece, "Ya?" dedi. Ve onun sözlerine devam etmesini bekledi.

"Belki adımı duydunuz?"

"Doğrusu pek yabancı gelmiyor. Ama ben hep bunun bir kadın terzisinin adı olduğunu sandım."

Hercule Poirot ona hoşnutsuz bir tavırla baktı. "İnanılacak gibi değil!"

"Nedir o?"

"Hiç, hiç. Şimdi işle ilgilenelim. Bana ölü hakkında bütün bildiklerinizi anlatmanızı istiyorum, Bay MacQueen. Kendisi akrabanız mıydı?"

"Hayır. Ben onun sekreteriyim. Daha doğrusu sekreteriydim." '

"İşe gireli ne kadar olmuştu?"

"Bir yıldan biraz daha uzun bir zaman."

"Lütfen bana mümkün olduğu kadar ayrıntılı bilgi verin."

"Bay Ratchett'le bir yıl kadar önce İran'da tanıştım..." Poirot onun sözünü kesti. "Orada ne yapıyordunuz." "Petrol imtiyazları konusunu incelemek için New York'tan gitmiştim oraya. Ama bu konuda düş kırıklığına uğradım. Bay Rachett aynı otelde kalıyordu. O da sekreteriyle kavga etmişti. Bana bu işi teklif etti. Ben de kabul ettim. Boştaydım ve iyi aylıklı bir iş bulduğum için seviniyordum." "Ondan sonra?"

"Dolaştık durduk. Bay Ratchett dünyayı gezip görmek istiyordu. Dil bilmemesi onu engellemekteydi. Ben sekreterlikten çok tercümanlık yapıyordum. İyi bir işti."

"Şimdi bana patronunuzu mümkün olduğu kadar etraflıca anlatmaya çalışın."

Genç adam omzunu silkti. Yüzünde şaşkın bir ifade belirip kayboldu. "Hiç de kolay olmayacak." "İlk adı neydi?" "Samuel Edward Ratchett." "Amerikan vatandaşı mıydı?"

"Evet."

"Amerika'nın neresindendi?"

"Bilmiyorum."

"O halde bildiklerinizi anlatın."

"Açıkçası, Mösyö Poirot, ben Bay Ratchett hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Bay Ratchett kendisinden ya da Amerika'daki hayatından hiç söz etmezdi."

"Neden acaba?"

"Bilmiyorum. Belki de ailesinden, başlangıçta sürdürdüğü hayattan utanıyordu. Bazı insanlar böyledir."

"Bu sonuç sizi tatmin ediyor mu?" "Doğrusu etmiyor." "Akrabaları var mıydı?" "Onlardan hiçbir zaman söz etmedi." Poirot ısrar etti. "Bu konuda bazı fikirleriniz olmalı." "Şey, tabii var. Bir kere onun asıl adının Ratchett olduğunu sanmıyorum. Amerika'dan, birinden ya da bir şeyden kaçmak için ayrıldığından da eminim. Ve Bay Ratchett birkaç hafta öncesine kadar da bu bakımdan başarılı oldu galiba."

"Sonra?"

"Sonra mektuplar gelmeye başladı. Tehdit mektupları."

"Onları gördünüz mü?"

"Evet. Mektuplarına cevap yazmak benim görevimdi. İlk mektup on beş gün önce geldi."

"O mektuplar ortadan kaldırıldı mı?"

"Hayır. Dosyada birkaç tane var sanırım. Bunlardan birini Ratchett öfkeyle yırttı. Onları getireyim mi?"

"Rica ederim."

MacQueen kompartımandan çıktı. Birkaç dakika sonra oldukça kirli iki kâğıtla döndü. İlk mektupta,

"Bize ihanet edeceğini, sonra da yakanı sıyırabileceğini sandın, değil mi? Nerede o bolluk? Seni GEBERTMEK niyetindeyiz Ratchett. Ve

GEBERTECEĞİZ de!" yazılıydı. Altında imza yoktu. Poirot hiçbir şey söylemeyerek sadece kaşlarını kaldırdı. Sonra da ikinci mektubu aldı.

"Seni enseleyeceğiz, Ratchett. Pek yakında hem de. Seni GEBERTECEĞİZ. Anlıyor musun?"

Poirot mektubu bıraktı. "Anlatım aynı. El yazısı için aynı şey söylenemez."

MacQueen ona hayretle baktı.

Poirot nazikçe, "Siz fark edemezsiniz," dedi. "Böyle şeylere alışık olan birinin gözleri görür bunu. Bu mektubu bir tek kişi yazmamış, Bay MacQueen. Yazan iki kişi. Hatta ikiden de fazla. Her biri kelimelerin birer harfini yazmış. Ayrıca büyük harflerle yazılmış. Tabii bu da el yazısının kime ait olduğunu saptama işini güçleştiriyor." Bir an durdu. "Bay Ratchett'in benden yardım istediğini biliyor muydunuz?"

"Sizden mi?"

Poirot genç adamın sesindeki şaşkınlıktan bu durumu bilmediğini anladı. "Evet. Bay Ratchett endişelenmişti. Söyleyin, Bay MacQueen, Bay Ratchett ilk mektubu aldığı zaman nasıl davrandı?"

MacQueen tereddüt etti. "Bunu söylemek zor. Bay Ratchett... o... o sakin tavırlarıyla güldü. Ama..."

Genç adam hafifçe titredi. "Bana o sessizliğin altında başka şeyler gizliymiş gibi geldi."

Poirot başını salladı. Sonra da beklenmedik bir soru sordu. "Bay MacQueen, patronunuzla aranız nasıldı? Bana dürüstçe söyleyin. Ona karşı dostça duygularınız var mıydı?"

Hector MacQueen, cevap vermeden önce bir iki dakika düşündü. Sonra da, "Hayır," dedi. "Yoktu."

"Neden?"

"Bunu kesinlikle söyleyemeyeceğim. Bana hep nazik davranırdı." Genç adam bir an durdu, sonra ekledi.

"Size gerçeği söyleyeceğim, Mösyö Poirot. Ondan nefret ederdim. Ona hiç güvenim yoktu. Onun zalim ve tehlikeli bir adam olduğundan emindim. Ama bu fikrimi destekleyecek hiçbir şey olmadığını da itiraf etmeliyim."

"Teşekkür ederim, Bay MacQueen. Bir soru daha. Ratchett'i en son ne zaman gördünüz?"

"Dün akşam..." Genç adam bir an düşündü. "On sularında sanırım."

"Bay Ratchett son tehdit mektubunu ne zaman aldı? Bilmiyor musunuz?"

"İstanbul'dan ayrıldığımız günün sabahı."

"Size bir soru daha sormam gerekiyor, Bay MacQuuen. Patronunuzla aranız iyi miydi?"

Birdenbire genç adamın gözlerinde neşeli bir pırıltı belirdi. "Bu sözler üzerine tüylerimin ürpermesi gerekir, değil mi? Burada çok satan bir romandaki o unutulmaz sözleri söyleyeceğim. 'Ben masumum.'

Aslında Ratchett'le aramız iyiydi."

Poirot genç adamın New York'taki adresini aldıktan sonra arkasına yaslandı. "Şimdilik bu kadar, Bay MacQueen. Bay Ratchett'in öldüğünü kısa bir süre için kimseye söylemezseniz çok memnun olurum."

"Bunu Ratchett'in uşağı Masterman'a açıklamak gerek."

Poirot alaycı bir tavırla, "Herhalde durumu öğrenmiştir," diye cevap verdi. "Eğer öyleyse onun dilini tutmasını sağlamaya çalışın."

"Bu zor olmasa gerek. Masterman İngiliz. Ve kendi deyimiyle de, 'etliyle sütlüye karışmıyor.'

Amerikalıları aşağı görüyor. Diğer milletten olanlarla ise hiç ilgilenmiyor."

"Teşekkür ederim, Bay MacQueen."

Amerikalı kompartımandan çıktı.

Bouc, "Evet?" diye sordu. "Bu genç adamın söylediklerine inandınız mı?"

"Dürüst ve açık sözlü bir genç gibi gözüküyor. Patronuna çok bağlıymış gibi bir tavır takınmadı. Eğer bu işle bir ilişkisi olsaydı özellikle öyle yapardı. Evet Bay Ratchett beni tutmak istediğini ve bunu başaramadığını ona söylememiş. Ama bence bu şüphe çekecek bir şey değil. Anladığıma göre, Ratchett ağzı çok sıkı bir insanmış."

Bouc neşeyle, "Öyleyse hiç olmazsa bir kişinin suçsuz olduğunu açıklıyorsunuz," dedi. Poirot ona sitemle baktı. "Ben en son dakikaya kadar nekesten şüphe ederim. Ama yine de bu ciddi ve ağırbaşlı MacQueen'in kendini kaybederek kurbanını on iki ya da on dört yerinden bıçaklayabileceğini düşünemiyorum. Bu onun psikolojisine uymuyor. Hiç uymuyor."

Bouc düşünceli bir tavırla mırıldandı. "Doğru. Bu, müthiş bir kin yüzünden çıldırmış bir insanın işi. Daha çok Latin karakterine uygun bir şey. Ya da tren şefi dostumuzun ısrar ettiği gibi katil kadın."

Ceset

Poirot peşinde Dr. Constantine, öldürülen adamın kompartımanına girdi. "Burada bir şeye dokunuldu mu?"

"Hayır, hayır, hiçbir şeye dokunulmadı. Cesedi muayene ederken onu kımıldatmamaya çalıştım."

Poirot başını salladı. Sonra da etrafına bakındı. İnsanın ilk hissettiği, o müthiş soğuk oluyordu. Pencere mümkün olduğu kadar aşağıya indirilmiş perde açılmıştı. Poirot mırıldandı. "Uuuuf..."

Doktor pencereyi dikkatle inceledi. "Haklısınız. Kimse pencereden atlamamış. Herhalde pencereyi böyle düşünülmesi için mahsus açık bıraktılar. Eğer öyleyse kar, katili yendi." Çerçeveye baktı. Sonra cebinden küçük bir kutu çıkartarak pencerenin kenarına biraz toz püskürttü. "Hiç parmak izi yok. Bundan da çerçevenin silinmiş olduğu anlaşılıyor. Hoş, parmak izi de olsaydı pek fazla bir şey öğrenemezdik. Çünkü o parmak izleri Bay Ratchett'e, uşağı Masterman'a ya da kondüktöre ait olurdu. Son zamanlarda katiller böyle hatalar yapmıyorlar artık." Neşeyle ekledi. "Durum böyle olduğuna göre pencereyi kapatabiliriz. Burası soğuk hava deposundan farksız." Pencereyi kapattı, ondan sonra yatakta yatan hareketsiz adama döndü. Ratchett sırtüstü yatıyordu. Pasa benzer lekelerle dolu olan pijamasının ceketi açılarak geriye itilmişti. Doktor açıkladı. "Yaraları incelemem gerekiyordu." Poirot başını sallayarak cesedin üzerine eğildi. Tekrar doğrulduğu zaman yüzünde hoşnutsuz bir ifade vardı. "Hiç hoş değil. Biri burada durmuş ve onu arka arkaya bıçaklamış. Cesette tam kaç yara var?"

"Ben on iki saydım. Bunlardan bir ikisi çizik sayılabilecek kadar hafif. Ama en aşağı üçü ölüme neden olacak kadar derin." Doktorun sesindeki ifade Poirot'un dikkatini çekmişti. Çabucak ona döndü. Ufak tefek adam orada durmuş, yüzünde şaşkın bir ifadeyle cesede bakıyordu. Poirot usulca, "Bir şey size acayip geliyor," dedi. "Öyle değil mi? Konuşun, dostum. Burada sizi şaşırtan bir şey mi var?" Diğeri, "Haklısınız," diye itiraf etti. "Nedir bu?"

"Şu iki yarayı görüyor musunuz? Şunu ve şunu." Doktor işaret etti. "Bunlar derin. Her iki yara da kan damarlarını kesmiş olmalı. Ama buna rağmen yaraların ağzı açık değil. Üstelik normal bir şekilde kanamamışlar da." "Bu ne anlama geliyor?" "Bu yaralar açıldığı sırada adam öleli epey olmuş. Ama tabii gülünç bir fikir bu."

Poirot düşünceli bir tavırla mırıldandı. "Öyle gibi gözüküyordu. Ama katil emin olabilmek için geri geldi. Ama bu da pek saçma! Başka?"

"Şey... Bir nokta daha var."

"Nedir o?"

"Şu yarayı görüyor musunuz? Sağ kolun altındakini. Şu kalemimi alın. Siz böyle bir darbe indirebilir misiniz?"

Poirot elini kaldırdı. "Anlıyorum! Sağ elle böyle bir darbe indirmek çok zor. Hatta imkânsız. İnsanın böyle bir yara açabilmek için bıçağı geriye doğru sallaması lazım. Ama eğer bu yara sol elle açılmışsa..."

"Tamam, Mösyö Poirot. O darbenin sol, elle indirildiği hemen hemen kesin gibi."

"Demek katiliniz solak? Hayır. Sorun bundan daha da çetin. Öyle değil mi?"

"Gerçekten öyle. Mösyö Poirot. Diğer yaraların sağ elini kullanan bir insan tarafından açıldığı belli."

"İki kişi." Dedektif mırıldanıyordu. "Yine iki kişiye döndük." Sonra da birdenbire sordu. "Işık yanıyor muydu?"

Poirot, "Elektrik düğmesinden durumu anlayabiliriz," dedi. Tepesindeki ışığın düğmesini inceledi. Sonra da yatağın başucundaki lambanın düğmesini. Arkaya doğru döndürülen lambalardandı. Tepedeki ışık söndürülmüştü. Yatağın başucundaki ise kapatılmıştı.

Poirot düşünceli düşünceli, "Pekâlâ," dedi. "Şimdi karşımızda iki katil var. Birinci Katil ve İkinci Katil. Büyük Shakespeare onları bu şekilde tanımlardı. Birinci Katil kurbanını bıçakladı ve ışığı söndürerek kompartımandan çıktı. İkinci Katil karanlıkta geldi. Kurbanın ölmüş olduğunun farkında değil. Ölüyü en aşağı iki kere bıçakladı. Ne dersiniz?"

Ufak tefek doktor heyecanla, "Harika!" diye bağırdı.

Poirot'nun gözlerinde bir ışıltı belirdi. "Öyle mi düşünüyorsunuz? Buna sevindim. Bana biraz saçma gibi geldiydi."

"Bu durum başka nasıl açıklanabilir?"

"İşte ben de kendi kendime bunu soruyorum. Bütün bunlar sadece bir rastlantı mı? İşe iki kişinin karışmış olduğunu gösterecek şeyler var mı?"

"Var diyebilirim. Daha önce de söylediğim gibi bazı yaralar hafif. Bıçağı sallayan kimsenin gücü ya da isteği olmadığını gösteriyor. Ama şu.. ve şu.. " Yine işaret etti. "Bu darbeleri indiren insanın çok güçlü olması gerek. Bıçak kasları delip geçmiş."

"Sizce bu işi yapan erkek mi?"

"Bundan eminim."

"Bu yaraları bir kadın açmış olamaz mı?"

"Genç, güçlü kuvvetli, atletik yapılı bir kadın açmış olabilir. Özellikle şiddetli bir duygunun etkisindeyken. Ama ben buna pek ihtimal vermiyorum."

Poirot bir iki dakika konuşmadı.

Doktor endişeyle sordu. "Ne demek istediğimi anlatabildim mi?"

Poirot, "Gayet iyi anlattınız," diye cevap verdi. "Mesele çok iyi bir şekilde berraklaşmaya başlıyor!

Katil çok güçlü kuvvetli… Son derece de güçsüz... Bir erkek… Ve bir kadın... Sağ elini kullanıyor... Ve solak. Ah, pek komik!" Ani bir öfkeyle bağırdı. "Ya kurban? Bütün bu işler arasında ne yapıyor? Katille boğuşuyor mu? Kendini savunmaya çalışıyor mu?" Elini yastığın altına sokarak Ratchett'in bir gün önce gösterdiği tabancayı çıkardı. "Silah dolu."

Etraflarına bakındılar. Ratchett'in elbiseleri duvardaki çengellere asılmıştı. Lavabonun bulunduğu küçük masada birkaç şey vardı. Su dolu bir bardağa konmuş takma dişler. Başka boş bir bardak. Bir şişe maden suyu. Büyük bir cep şişesi. İçinde bir sigara izmariti, yanık kâğıtlar ve iki kibrit bulunan bir tabla.

Doktor boş bardağı alarak kokladı. "İşte kurbanın hareketsizliğinin nedeni.

"İlaç mı içirilmiş?"

"Evet."

Poirot başını salladı. Yanmış iki kibrit alıp dikkatle inceledi.

Ufak tefek doktor heyecanla sordu. "İpucu mu buldunuz?"

Poirot, "Bu iki kibrit birbirinden farklı," dedi. "Biri diğerinden daha yassı. Görüyor musunuz?"

Doktor, "Yassıları trende veriyorlar," diyerek başını salladı.

Poirot, Ratchett'in ceketinin ceplerini yokluyordu. Bir kibrit kutusu çıkardı, yanık kibritlerle kıyasladı.

"Dört köşemsi olanını Bay Ratchett çakmış. Bakalım o yassılardan da var mıymış onda?" Ama başka kibrit bulamadı.

Poirot şimdi kompartımanda etrafına bakınıp duruyordu. Gözleri bir kuşunkiler kadar parlaktı. İnsan gözlerinden hiçbir şeyin kaçmayacağını seziyordu. Sonra hafifçe bağırarak eğildi ve yerden bir şey aldı. Dört köşe, küçük, zarif bir mendildi. Köşesine H markası işlenmişti. Doktor, "Bir kadın mendili," dedi. "Tren şefi dostumuz haklıymış. Bu işe bir kadın karışmış."

Poirot homurdandı. "Ve kadın işimizi kolaylaştırmak için geride mendilini bırakıvermiş. Tıpkı kitaplarda ve filmlerdeki gibi. Üstelik işimizi daha da kolay hale sokmak için markalı bir mendil seçmiş!"

"Şansımız varmış!"

"Değil mi ya?"

Poirot'nun sesinin tonu doktoru şaşırttı. Ama Constantine daha bir şey soramadan Belçikalı dedektif tekrar yere eğildi. Bu kez doğrulduğu zaman avucunda pipo temizlemek için kullanılan tellerden vardı. Doktor, "Belki Bay Ratchett'indir o," dedi.

"Ratchett'in cebinde pipo yoktu. Tütün kesesi de."

"O halde bir ipucu."

"A, tabii. Ve yine işimizi kolaylaştırmak için yere düşüvermişler. Ama bu seferki bir erkekle ilgili bir ipucu. İnsan bu olayda delil ve ipucu bulunmadığından şikâyet edemez. Burada ipucundan daha bol bir şey yok. Ha, sahi, bıçağı ne yaptınız?"

"Kompartımanda bıçak yoktu. Katil onu alıp götürmüş olacak."

Poirot düşünceli düşünceli mırıldandı. "Neden acaba?"

"Hah!" Doktor ölünün ceplerini usulca yoklamaktaydı. "Bunu fark etmemiştim. Pijamanın ceketinin düğmelerini çözüp çabucak açtım o zaman." Göğüs cebinden altın bir saat çıkardı. Saat iyice ezilmiş, tam biri çeyrek geçe durmuştu. Constantine heyecanla bağırdı. "Görüyor musunuz?

Bu bize cinayet saatini açıklıyor. Benim hesaplarıma da uyuyor. Ben, Ratchett'in gece yarısıyla saat iki arasında ölmüş olması gerektiğini söyledim. İşte bu saat sözlerimi destekliyor. Biri çeyrek geçe durmuş. Cinayet saati bu."

"Olabilir tabii. Evet, mümkün."

Doktor, ona merakla baktı. "Affedersiniz Mösyö Poirot, ama ben sizi anlamıyorum."

Poirot, "Ben de kendi kendimi anlayamıyorum," diye cevap verdi. "Hiçbir şeyi anlayamıyorum. Ve gördüğünüz gibi bu da beni endişelendiriyor." İçini çekerek masanın üzerine eğildi ve tabladaki yanık kâğıtları incelemeye koyuldu. Sonra birdenbire doğrularak kompartımandan çıktı. Geri döndüğünde doktor onu büyük bir ilgiyle seyrediyordu. Poirot yanık kâğıt parçalarını saç maşasıyla yakalayarak yakmış olduğu ispirto ocağının üzerine tuttu. "Uydurma bir şey bu. Ama işimize yarayacağını umarım." Saç maşası kızarmaya başlamıştı. Sonra birdenbire yanık kâğıtta birtakım kelimeler belirdi. Ateşten kelimeler.

Kağıt parçası çok küçüktü. Üzerinde üç kelime ve bir de I sözcüğün yarısı vardı.

"Küçük Daisy Armstrong'u unu… "

Poirot bağırdı. "Ah!"

Doktor, "Bunların sizce bir anlamı mı var?" diye sordu.

Poirot'nun gözleri pırıl pırıldı. Saç maşasını dikkatle masaya bıraktı. "Evet. Ölen adamın asıl adını biliyorum. Onun Amerika'dan neden kaçtığını da bildiğim gibi."

"Adı nedir?"

"Casetti."

Constantine kaşlarını çattı. "Bu adı hatırlar gibi oldum. Birkaç yıl önce... Hatırlayamıyorum... Amerika'da geçen bir olayla mı ilgili bu?"

"Evet," dedi Poirot. "Amerika'da geçen bir olayla ilgili." Başka bir açıklamada bulunmak niyetinde olmadığı anlaşılıyordu. Etrafına bakınarak, "Bunu daha sonra konuşuruz," diye ekledi. "Burada ilgimizi çekecek her şeyi görüp görmediğimizden emin olmalıyız." Ratchett'in elbisesinin ceplerini tekrar çabucak aradı. Diğer kompartımana açılan ara kapıyı yokladı. Ama diğer taraftan sürgülenmişti. Dr. Constantine,

"Anlayamadığım bir şey var," dedi. "Bu ara kapı sürgülü. Koridor kapısı ise hem kilitli, hem de zinciri takılıymış. Katil pencereden de kaçmamış. O halde kompartımandan nasıl çıktı?"

"Elleri ayakları bağlı biri bir dolaba kapatıldığı, sonra birdenbire ortadan kaybolduğu zaman seyirciler de aynı şeyi söylerler."

"Yani… "

Poirot açıkladı. "Katil pencereden kaçtığını sanmamızı istiyordu belki de. Tabii bu yüzden diğer iki kapıdan çıkılması imkânsızmış gibi bir durum yarattı. Dolapta kaybolan biri gibi bu da bir hile. Bu hilenin nasıl yapıldığını öğrenmek bizim görevimiz." Ara kapıyı kilitledi. "Belki bizim Bayan Hubbard kızına cinayeti ayrıntılarıyla yazabilmek için buraya girmeye kalkar." Tekrar etrafına bakındı. "Artık burada yapabileceğimiz başka bir şey yok. Şimdi Mösyö Bouc'un yanına gidelim."

Armstrong Olayı

Mösyö Bouc omletini bitiriyordu. "Vagon restoranda hemen öğle yemeği servisinin yapılmasını uygun buldum," diye açıkladı. "Ondan sonra burası boşaltılır ve Mösyö Poirot yolcuları rahatça sorguya çeker. O arada bize de yemek vermelerini söyledim."

Poirot, "Çok iyi fikir," dedi.

Ama üçü de aç değildi. Yemeklerini çabucak yediler. Mösyö Bouc akıllarının takılmış olduğu o önemli konuyu ancak kahvelerini içerlerken açtı.

"Kurbanın kim olduğunu anladım. Onun Amerika'dan neden ayrılmak zorunda kaldığını da biliyorum," dedi Poirot.

"Kimmiş?"

"Armstrong'ların küçük çocuklarıyla ilgili gazete haberlerini okumuş muydunuz? İşte küçük Daisy Armstrong'u öldüren bu adamdı. Casetti."

"Şimdi hatırladım. Korkunç bir olaydı. Ama ayrıntılarını hatırlamıyorum."

"Albay Armstrong İngiliz’di. Annesi Amerikalı. Milyoner W.K. Van der Halt'ın kızıydı. Albay Armstrong zamanının en ünlü trajedi oyuncusu Linda Arden'in kızıyla evliydi. Amerika'da oturuyorlardı. Bir çocukları vardı. Taptıkları küçük bir kız. Çocuk üç yaşındayken kaçırıldı. Geri vermek için akla hayale sığmayacak kadar büyük bir para istediler. Ondan sonra olanları anlatarak sizi sıkmayacağım. Ama çocuğun annesiyle babası beş yüz bin dolar ödediler. Ve bunun hemen arkasından Daisy'nin ölüsü bulundu. Üstelik çocuk öleli en aşağı on beş gün olmuştu. Herkes galeyana geldi tabii. Ama felaket bu kadarla kalmadı. Bayan Armstrong yeni bir bebek bekliyordu. Daisy'nin ölü olarak bulunması üzerine erken doğum yaptı. Çocuk ölü doğdu. Bayan Armstrong da doğum sırasında öldü. Istıraptan deliye dönen kocası tabancayla intihar etti."

Bouc, "Tanrım," dedi. "Ne felaket! Şimdi hatırladım. Yanılmıyorsam biri daha öldüydü o arada."

"Evet. Çocuk odasına bakan zavallı bir Fransız ya da İsviçreli bir hizmetçi kız. Polis onun bu olay hakkında bilgisi olduğundan emindi. Kızın

ağlayıp sızlayarak hiçbir şeyden haberi olmadığını söylemesine inanmadılar. Sonunda zavallı kız büyük bir umutsuzluğa kapılarak kendini pencereden attı. Daha sonra onun olayla hiçbir ilişkisi olmadığı ortaya çıktı."

Bouc, "İnsan düşündükçe fena oluyor." diye mırıldandı.

"Altı ay kadar sonra bu Casetti denilen adam yakalandı. Çocuğu kaçıran çetenin ele başısıydı. Daha önce de aynı şeyi yapmışlardı. Polisin izlerini bulacağını anlar anlamaz kaçırdıklarını öldürüp cesedi gömüyor, cinayet ortaya çıkıncaya kadarda mümkün olduğu kadar bol para sızdırıyorlardı. Şimdi size şunu açıklamak istiyorum. Suçlu Casetti'ydi gerçekten. Ama yaptığı büyük servet sayesinde ve bazı kimselerin sırlarını da bildiği için teknik bir noktadan yararlanarak beraat etti. Buna rağmen, bir yolunu bulup kaçmasaydı halk tarafından linç edilecekti. Şimdi olanları daha iyi anlıyorum. Casetti adını değiştirerek Amerika'dan ayrılmıştı. O günden beri de işi gücü olmayan zengin bir adam pozunda dünyayı dolaşıyordu."

"İğrenç hayvan!" Bouc'un sesi öfke ve tiksinti doluydu. "Öldüğü için üzülmüyorum. Hiç üzülmüyorum."

"Ben de öyle."

"Ama Doğu Ekspresinde olmamalıydı bu olay. Öldürmek için başka yerler bulabilirlerdi."

Poirot hafifçe gülümsedi. "Şimdi kendi kendimize şu soruyu sormamız gerek. Bu cinayet, Casetti'nin vaktiyle kalleşlik ettiği rakip bir çetenin işi mi? Yoksa özel bir intikam mı?" Yanık kâğıtta okuduğu o birkaç kelimeyi anlattı. "Eğer yanılmıyorsam o mektubu katil yaktı. Neden? Çünkü burada Armstrong adı geçiyordu. Bu da esrarı çözmemizi sağlayacak bir ipucuydu."

"Armstrong ailesinden hayatta olan kimseler var mı?"

"Ne yazık ki, bilmiyorum. Ama galiba gazeteler Bay Armstrong'un küçük bir kız kardeşi olduğundan söz etmişlerdi." Poirot, Bouc'a, Dr. Constantine'le vardıkları sonucu anlattı. Kırık saati duyan Mösyö

Bouc'un gözleri parladı!

"Böylece cinayetin tam saati anlaşılmış oluyor."

"Evet. İşimizi kolaylaştıran bir şey bu." Sesindeki garip ifadede diğer iki adamın ona merakla bakmalarına neden oldu.

Bouc, "Ratchett'in bire yirmi kala kondüktörle konuştuğunu söylemiştiniz sanırım?" dedi. Belçikalı gece olanları anlattı.

Bouc başını salladı. "Bundan da Ratchett'in bire yirmi kala hayatta olduğu anlaşılıyor."

Poirot cevap vermedi. Düşünceli bir tavırla önüne bakıyordu.

Kondüktör

Vagon restoran hazırlanmıştı. Poirot'yla Mösyö Bouc masanın bir tarafında oturuyorlardı. Doktor ise karşıdaydı. Masaya İstanbul-Calais vagonunun bir planı konmuş, yolcuların adları kırmızı mürekkeple üzerine yazılmıştı. Bir yanda pasaportlar ve biletler duruyordu.

Poirot, "Çok güzel," dedi. "Artık soruşturmaya başlayabiliriz. Ama önce yataklı vagon kondüktörüyle konuşmamız daha doğru olur. Herhalde onun hakkında bilginiz var. Nasıl bir insan? Sözüne güvenilir mi?"

"Tabii. Çok güvenilir. Pierre Michel on beş yıldan daha uzun bir süreden beri bizim şirkette çalışıyor. Fransız’dır. Calais yakınında bir yerde oturuyor. Son derece dürüst ve saygı duyulan bir adamdır. Ama pek akıllı sayılmaz."

Poirot anlayışlı bir tavırla başını salladı. "İyi.. Şimdi onu görelim."

Pierre Michel kendini biraz toplamıştı ama hâlâ son derece sinirliydi. "Mösyönün benim görevimi ihmal ettiğimi düşünmediğini umarım." Endişeyle bir Poirot'ya, bir Mösyö Bouc'a bakıyordu. "Feci bir olay bu. Mösyönün bu işte bir kusurum olduğunu düşünmediğini umuyorum."

Poirot adamın korkularını giderdikten sonra sorularına geçti. "Dün gece Bay Ratchett kaçta yattı?"

"Akşam yemeğinden hemen sonra diyebilirim, mösyö. Yani biz Belgrad'dan ayrılmadan önce. Ondan önceki gece de yine öyle erkenden yatmıştı. Bana kendisi yemekteyken yatağını yapmamı emretmişti. Ben de öyle yaptım."

"Daha sonra onun kompartımanına giden oldu mu?"

"Uşağı ve bir sekreteri olan o genç Amerikalı."

"Başka?"

"Ben başka kimseyi görmedim, efendim."

"İyi. Demek Bay Racthett'i en son o zaman gördünüz?"

"Hayır, mösyö. Bay Ratchett'in bire yirmi kala zil çaldığını unutuyorsunuz. Yani tren durduktan biraz sonra." . "O zaman ne oldu?"

"Kapıya vurdum. Ama Bay Ratchett içeriden seslenerek bir hata yaptığını söyledi."

"İngilizce mi konuştu, yoksa Fransızca mı?"
"Fransızca."
"Sonra gidip yerinize mi oturdunuz?"
"Hayır, efendim. Önce çalan başka zile cevap vermeye gittim."
"Michel, şimdi size önemli bir soru soracağım. Biri çeyrek geçe neredeydiniz."
"Ben mi efendim? Koridorun ucundaki küçük sandalyemde oturuyordum. Yüzüm de koridora dönüktü tabii."
"Yerinizden hiç kalkmadınız mı?"
"Evet... yani… "
"Evet?"
"Bizden sonraki vagona, Atina vagonuna geçtim. Oradaki kondüktörle konuştum. Onunla kar yığınından söz ettik. Saat biri biraz geceydi sanırım. Zamanı tam olarak hatırlamıyorum."
"Yerinize ne zaman döndünüz?"
"Yine zil çaldı, mösyö. Size anlattığımı hatırlıyorum. O Amerikalı Hanım... Israrla zil çaldı."
Poirot, "Evet, hatırlıyorum," dedi. "Ondan sonra?"
"Ondan sonra? Sizin zilinize cevap verdim ve size maden suyu getirdim. Ondan yarım saat kadar sonra diğer kompartımanlardan birindeki yatağı yaptım. Ratchett'in sekreteri olan genç Amerikalı beyin yatağını."
"Yatağını yapmaya gittiğiniz zaman Bay MacQueen yalnız mıydı?"
"Hayır. Yanında on beş numaradaki İngiliz albayı vardı. Oturmuş konuşuyorlardı."
"Albay, MacQueen'in yanından ayrıldıktan sonra ne yaptı."
"Kendi kompartımanına gitti."
"İngiliz albayının kompartımanı, yani on beş numara oturduğunuz yere yakın, değil mi?"
"Evet, efendim Oturduğum yere göre sondan ikinci kapı."
"Albayın yatağı yapılmış mıydı?"
"Evet, mösyö. Onun yatağını kendisi yemekteyken yapmıştım."
"Bütün bunlar ne zaman oldu?"
"Kesin olarak bilmiyorum, efendim. Ama ikiyi geçmemişti."
"Ondan sonra?"

"Ondan sonra sabaha kadar yerimde oturdum."

"Tekrar Atina vagonuna gitmediniz mi?"

"Hayır, efendim."

"Gece koridorda dolaşan oldu mu?"

Kondüktör düşündü. "Hanımlardan biri öbür uçtaki tuvalete gitti sanırım."

"Hangi hanım?"

"Bilmiyorum, mösyö. Koridorun tâ öbür uçundaydı. Arkası da bana dönüktü. Üzerinde işleme ejderhalar olan kırmızı bir kimono giymişti."

Poirot başını salladı. "Ondan sonra?"

"Sabaha kadar hiçbir şey olmadı, efendim."

"Emin misiniz?"

"Ah, affedersiniz. Bir ara kapınızı açarak dışarı baktınız."

Poirot, "Aferin," dedi. "Bunu hatırlayıp hatırlamayacağınızı merak etmiştim. Ha, aklıma gelmişken. Ben bir gürültüye uyandım. Sanki kapıma ağır bir şey çarpıp devrilmişti. Bu ne olabilir dersiniz?"

Adam ona hayretle baktı. "Koridorda hiçbir şey yoktu ki, efendim. Bundan eminim."

Poirot filozofça bir tavırla omzunu silkti. "Herhalde kâbus gördüm." Bir an durdu. "Katil dün gece trene bindi, diyelim. Cinayetten sonra kaçabilir miydi?"

Pierre Michel başını salladı. "İmkânsız."

"Bir yere saklanmış olabilir mi?"

Bouc atıldı. "Her taraf arandı, dostum. Bu fikri kafanızdan atın."

Pierre Michel de, "Zaten hiç kimse bana gözükmeden yataklı vagona giremezdi," dedi.

"Son istasyon hangisiydi?"

"Vincovci."

"Oradan kaçta kalktık?"

"Aslında 11.58'de kalkmamız gerekirdi. Ama hava bozukluğu yüzünden yirmi dakika geciktik."

"Trenin diğer vagonlarından biri bu tarafa geçmiş olabilir."

"İmkânsız, mösyö. Yemek servisinden sonra yataklı vagonlarla diğerleri arasındaki kapılar kilitlenir."

"Siz Vincovci'de trenden indiniz mi?"

"Evet, efendim. Her zamanki gibi perona inerek, vagon kapısının önündeki basamakların yanında durdum. Diğer kondüktörler de böyle yaptılar."

"Ya öndeki kapı? Şu restoranın yakınında olan?"

"O daima içerden kapatılır."

"Ama şimdi açık."

Adam şaşırdı. Sonra da yüzü aydınlandı. "Herhalde yolculardan biri karlara bakmak için açtı."

Poirot, "Herhalde," dedi. Düşünceli bir tavırla parmaklarını masaya vuruyordu. Pierre Michel çekine çekine, "Beni suçlu bulmuyorsunuz ya?" diye sordu.

Belçikalı ona merhametle gülümsedi. "Sizinki sadece şansızlık, dostum. Ha, sahi, şimdi aklıma geldi. Siz Bay Ratchett'in kapısına vururken bir zil daha çaldı. Kimin ziliydi?"

"Prenses Dragomiroff'un, efendim. Benden hizmetçisini çağırmamı istedi."

"Çağırdınız mı?"

"Tabii efendim."

Poirot başını salladı. "Pekâlâ. Şimdilik bu kadar."

"Teşekkür ederim, efendim." Kondüktör ayağa kalkarak Bouc'a baktı. Müdür, "Kendinizi üzmeyin," dedi. "Bu işte sizin ihmaliniz yok."

Pierre Michel sevinçle salondan çıktı.

Sekreter

Poirot bir iki dakika derin derin düşündü. Sonra da, "Şimdi öğrendiklerimize göre," diye mırıldandı.

"Bay MacQueen'le tekrar konuşmamız hiç fena olmaz."

Genç Amerikalı hemen geldi. "E, nasıl gidiyor?" "Kötü sayılmaz. Son konuşmamızdan beri bir şey öğrendim. Bay Ratchett'in kimliğini."

Hector MacQueen merakla öne doğru eğildi. "Evet?" "Ratchett sizin de şüphelendiğiniz gibi takma bir ad. Ratchett adını taşıyan o adam aslında Casetti'ydi. Çocuk kaçırmakta usta olan o gangster. Kaçırdığı çocuklar arasında Daisy Armstrong davardı."

MacQueen'in yüzünde müthiş bir hayret ifadesi belirdi. Sonra da suratı asıldı. "Aşağılık köpek!"

"Bundan haberiniz yok muydu, Bay MacQueen?" Genç Amerikalı kesin bir tavırla, "Yoktu." dedi.

"Olsaydı ona sekreterlik yapmaktansa, sağ elimi bileğimden kesmeyi tercih ederdim."

"Bu konu sizi çok öfkelendiriyor galiba, Bay MacQueen?"

"Tabii. Bunun özel bir nedeni var. Babam o davada savcıydı, Bay Poirot. Bayan Armstrong’u birkaç defa gördüm. Çok güzel bir kadındı. Sevecen ve üzgün." Bakışları sertleşti. "Ratchett. daha doğrusu Casetti… ölüme layıktı! Sonunda öldürdüğü için seviniyorum. Öyle bir adamın yaşamaması gerekirdi."

"Neredeyse bu işi kendiniz yapacakmış kadar öfkelisiniz!"

"Yapardım da." MacQueen durakladı, sonra da suçlu suçlu ekledi. "Şüphelen üstüme çekecek şekilde davranıyorum..."

"Eğer patronunuzun ölümü karşısında müthiş bir üzüntü duyuyormuş gibi davransaydınız, o zaman sizden daha fazla şüphe ederdim, Bay MacQueen."

MacQueen hiddetle, "Bunu kendimi elektrikli sandalyeden kurtarmak için bile yapamazdım," dedi. Sonra ekledi. "Merakımı mazur görün... bunu nasıl anladınız? Yani Ratchett'in Casetti olduğunu?"

"Kompartımanında bulunan bir mektup parçasından."

"Ama o... yani… İhtiyar dikkatsizlik etmiş."

"Bu, görüş açısına bağlı."

Genç adamın bu sözlerinden bir şey anlamadığı belliydi. Belçikalının kafasından geçenleri anlamak istermiş gibi onu süzüp duruyordu.

Poirot, "Şimdi bana trendekilerin neler yaptıklarını öğrenmek düşüyor," dedi. "Endişelenecek bir şey değil. Sadece bir formalite."

"Biliyorum. Bana istediğinizi sorun. Mümkün olursa aleyhimdeki şüpheleri ortadan kaldırayım."

Poirot gülümsedi. "Size kompartımanınızın numarasını soracak değilim. Çünkü orayı bir gece için sizinle paylaştım. İkinci mevki 6-7 numaradaki çıktıktan sonra siz kompartımanda yalnız kaldınız."

"Evet, öyle."

"Şimdi, Bay MacQueen, bana dün gece vagon restorandan çıktıktan sonra neler yaptığınızı anlatın."

"Kolay. Kompartımanıma gittim. Biraz kitap okudum. Belgrad'da perona indim. Ama hava çok soğuk olduğu için tekrar trene bindim. Bir süre kompartımanı benimkinin yanında olan o genç İngiliz hanımla konuştum. Sonra da başka bir İngiliz’le, Albay Arbuthnot'la lafa daldım. Sonra biz onunla konuşurken siz yanımızdan geçtiniz. Sonra Bay Ratchett'in yanına gittim. Bunu size söylemiştim. Bana aldığı antika vazolar hakkında bir iki mektup dikte etti. Ona iyi geceler dileyerek yanından ayrıldım. Albay Arbuthnot hâlâ koridordaydı. Yatağı yapılmıştı. Kendisine benim kompartımanıma gelmesini teklif ettim. Birer içki ısmarlayarak gevezeliğe başladık. Aslında İngilizlere pek kolay ısınamam. Soğuk insanlardır. Ama albay hoşuma gitti."

"Albay yanınızdan ne zaman ayrıldı?"

"Epey geçti. İkiye geliyordu."

"Trenin durmuş olduğunu fark ettiniz mi?"

"A, tabii. Ne olduğunu merak ettik. Pencereden bakınca kar yığınlarını gördük. Ama ciddiye almadık."

"Albay Arbuthnot yanınızdan ayrıldıktan sonra ne oldu?"

"O kendi kompartımanına gitti. Ben de yatağımı yapması için kondüktörü çağırdım."

"Kondüktör yatağınızı yaparken siz neredeydiniz?"

"Koridorda, hemen kapının önünde. Sigara içiyordum."

"Sonra?"

"Sonra yattım ve sabaha kadar uyudum."

"Gece hiç trenden indiniz mi?"

"Bir ara Arbuthnot'a... neydi o istasyonun adı? Hah, Vincovci. Albayla peronda biraz dolaşmayı düşündük. Korkunç bir ayaz vardı. Çok geçmeden tekrar içeri girdik."

"Perona hangi kapıdan indiniz?"

"Bizim kompartımana en yakın olanından."

"Vagon restoranın yakınındakilerden mi yani?"

"Evet."

"Kapı sürgülü müydü?"

MacQueen düşündü. "A, evet, sürgülüydü sanırım."

"Peki, trene binince sürgüyü tekrar sürdünüz mü?"

"Ah, hayır. Böyle bir şey yaptığımı sanmıyorum. Bu önemli mi?"

"Olabilir. Şimdi... Herhalde Albay Arbuthnot'la oturmuş konuşurken kompartımanınızın kapısı açıktı."

Hector MacQueen başını salladı. "Evet."

"Tren Vincovci'den kalktıktan sonra ve albay sizden ayrılıncaya kadar koridordan kimse geçti mi?"

MacQueen kaşlarını çattı. "Kondüktör bir kere geçti sanırım. Restoran tarafından geliyordu. Bir kadın da o tarafa doğru gitti."

"Hangi kadın?"

"Bilmiyorum. Pek dikkat etmedim. Arbuthnot'la bir şey tartışıyordum. Bana kapıdan kırmızı ipek elbiseli bir kadın geçmiş gibi geldi. Pek bakmadım. Zaten yüzünü göremezdim. Bildiğiniz gibi benim kompartımanım trenin vagon restoranın bulunduğu tarafına bakıyor. Koridordan o tarafa doğru giden bir kadın kompartımanımı geçer geçmez bana sırtını dönmüş olur."

Poirot başını salladı. "Herhalde kadın tuvalete gidiyordu?"

"Herhalde."

"Görmedim... Ama herhalde dönmüştür."

"Son bir soru daha: Pipo içer misiniz, Bay MacQueen?"

"Hayır, efendim, içmem."

Poirot bir an düşündü. "Şimdilik bu kadar sanırım. Şimdi Bay Ratchett'in uşağını görmek isterim. Ha, aklıma gelmişken siz ve uşak hep ikinci mevkide mi yolculuk edersiniz?"

"Uşak ederdi. Ben çoğu zaman birinci mevkide giderdim. Mümkün olduğu zaman Bay Ratchett'in kompartımanının yanındaki bana ayrılırdı. Böylece Bay Ratchett'in eşyalarının çoğunu benim kompartımanıma koyardı. İstediği zaman bir eşyasını da beni de çabucak bulabilirdi böylece. Ama bu sefer kendisine verilen dışında bütün birinci mevki kompartımanlar tutulmuştu." "Anlıyorum. Teşekkür ederim, Bay MacQueen."

Uşak Masterman

Amerikalının yerini, Poirot'nun bir gün önce fark ettiği o solgun ve ifadesiz yüzlü İngiliz almıştı. Ayakta durmuş, terbiyeli bir tavırla bekliyordu. Poirot ona oturmasını işaret etti.

"Anladığıma göre, Bay Rachett'in uşağıymışsınız."

"Evet, efendim."

"Adınız?"

"Edward Henry Masterman."

"Bay Ratchett'in öldürüldüğünü duydunuz mu?"

"Evet, efendim. Çok korkunç bir olay."

"Bay Ratchett'i en son ne zaman gördünüz?"

Uşak düşündü. "Dün gece dokuzda, efendim. Her zamanki gibi elbiselerini astım, dişlerini suya koydum ve gece kendisine lazım olacak şeyleri sağladım."

"Hali tavrı her zamanki gibi miydi?"

"Biraz sinirliydi, efendim. Galiba buna okuduğu bir mektup neden olmuştu. Bana zarfı kompartımanına benim koyup koymadığımı sordu. Tabii kendisine öyle bir şey yapmadığımı söyledim. Ama bana küfretti ve yaptığım her işte bir kusur buldu."

"Bu ender görülen bir şey miydi?"

"Hayır, efendim, hayır. Pek çabuk öfkelenirdi."

"Bay Ratchett uyku ilacı alır mıydı?"

"Trende yolculuk yaparken alırdı, efendim. Onsuz uyuyamayacağını söylerdi."

"Dün geçe ilaç aldı mı?"

"Ben ilacı masanın üstüne koydum, efendim."

"Başka ne oldu?"

"Bay Ratchett'e sabahleyin kaçta kaldırılmasını istediğini sordum. 'Ben zil çalıncaya kadar rahatsız edilmek istemiyorum,' dedi."

"Normal bir şey miydi bu?"

"Evet, efendim. Kalkmaya karar verdiği zaman kondüktörü çağırırdı. O da gelip bana haber verirdi."

"Bay Ratchett erken mi kalkardı? Yoksa geç vakitlere kadar yatar mıydı?"

"Bu onun keyfine bağlıydı, efendim. Bazen kahvaltıdan önce kalkardı. Bazen de öğleye doğru."

"Demek bu sabah sizi çağırtmayınca onun için endişe etmediniz?"

"Evet, efendim."

"Bay Ratchett'in düşmanları olduğunu biliyor muydunuz?"

"Evet, efendim." Uşak ifadesiz bir sesle konuşmuştu.

"Nereden biliyordunuz?"

"Bay MacQueen'le bazı mektuplardan söz ettiğini işitmiştim."

"Efendinizi sever miydiniz, Masterman?"

Uşağın yüzü daha da ifadesizleşti. "Aslında cömert bir insandı, efendim."

"Ama ondan hoşlanmazdınız, öyle değil mi?"

"Amerikalılardan pek hoşlanmadığımı söyleyeyim, efendim."

"Amerika'ya hiç gittiniz mi?"

"Hayır, efendim."

"Gazetelerde Armstrong'un çocuklarının kaçırıldığını okumuş muydunuz?"

Adamın yanakları hafifçe kızardı. "Evet, tabii okudum, efendim. Küçük bir kızdı, değil mi? Çok korkunç bir olaydı."

"Bu işin efendiniz Bay Ratchett'in başının altından çıktığını biliyor muydunuz?"

"Hayır, bilmiyordum, efendim." Uşağın sesinde ilk kez heyecan vardı. "Buna inanamıyorum, efendim."

"Ama doğru. Şimdi dün gece yaptıklarınıza geçelim. Bu bir formalite tabii. Bay Ratchett'in yanından ayrıldıktan sonra ne yaptınız?"

"Bay MacQueen'e beyefendinin kendisini istediğini söyledim. Sonra kendi kompartımanıma giderek kitap okudum, efendim."

"Sizin kompartımanınız..." Poirot plana bakıyordu. "En sondaki ikinci mevkii kompartıman, efendim. Vagon restoranın yanındaki."

"Kompartımanda ikinci bir yolcu var mı?"

"Evet, efendim. İriyarı bir İtalyan. İngilizceye benzer bir şey konuşuyor, efendim." Uşak adamı aşağı görüyormuş gibi bir tavırla konuşmuştu. "Amerika'da oturuyormuş. Chicago'da."

"Onunla sık sık konuşuyor musunuz?"

"Hayır, efendim. Kitap okumayı tercih ederim."

"Anlıyorum... Bay Ratchett'in işini bitirdikten sonra kompartımanınıza giderek kitap okudunuz. Sonra?"

"On buçuğa kadar kitap okudum, efendim. Sonra o İtalyan] yatmak istedi. Kondüktör geldi ve yatakları yaptı."

"Siz de yatıp uyudunuz?"

"Hayır, efendim. Yattım ama uyuyamadım. Dişim ağrıyordu. Sabaha karşı dörtte dalmıştım."

"Ya yol arkadaşınız?"

"O İtalyan mı? Horul horul uyudu, efendim."

"Gece kompartımandan hiç çıkmadı mı?"

"Hiç çıkmadı, efendim."

"Bay MacQueen'le Bay Ratchett kavga ederler miydi? Birbirlerine düşman mıydılar?"

"Hayır, efendim. Bay MacQueen, çok iyi bir beydir."

"Siz Bay Ratchett'in yanına ne zaman girdiniz?"

"Dokuz ay kadar önce, efendim."

"Teşekkür ederim, Masterman. Ha, sahi, siz pipo mu içiyorsunuz?"

"Hayır, efendim. Ben sigara içerim." Uşak bir an tereddütle durdu. "Affedersiniz efendim, ama yaşlıca Amerikalı hanım yolcu telaş içinde. Cinayet konusunda bilgisi olduğunu söylüyor. Çok heyecanlı."

Poirot güldü. "O halde kendisini görelim."

Amerikalı Kadın

"Dün gece trende bir cinayet işlendi! Ve katil benim kompartımanımdaydı." Bayan Hubbard dramatik bir tavırla bir an sustu.

"Bundan emin misiniz, madam?"

"Tabii eminim! Söz mü bu da! Size her şeyi anlatacağım! Uykuya dalmıştım, birdenbire uyandım. Etraf kapkaranlıktı. Kompartımanımda bir erkek olduğunu anladım hemen. Öyle korktum ki, bağıramadım bile. Tanrım beni öldürecek, diye düşündüm. Ama mücevherlerimi alamayacak! Anlayacağınız, mücevherlerimi bir çoraba doldurarak yastığımın altına saklamıştım. Sonra neyse ki kızım şu anda ne durumda olduğumu bilmiyor, dedim. Kendimi topladım ve usulca zile bastım... Bastım... Ama ne gelen oldu, ne giden. Kalbimin duracağını sandım. Galiba trende herkesi öldürdüler, diye düşündüm. Üstelik tren durmuştu. Etrafta korkunç bir sessizlik vardı. Ama ben zili çalmaya devam ettim. Sonra birinin koşarak koridordan geldiğini ve kapıma vurduğunu duydum. Ah, öyle rahatladım ki, 'Giriniz!' diye haykırmışım. Aynı anda da elektrikleri yaktım. İnanır mısınız? Kompartımanda kimsecikler yoktu!"

"Sonra ne oldu, madam?"

"Ne olacak? Kondüktöre olanları anlattım. Ama o bana inanmadı. Rüya gördüğümü sanıyordu. Onu zorladım, koltuğun altına baktı. Ama oraya bir insanın sığamayacağını söyledi. Katilin kaçmış olduğu belliydi. Kondüktörün beni yatıştırmaya çalışması öyle sinirime dokundu ki! Ben hayal görecek bir kadın değilim, Bay... A, adınızı bildiğimi sanmıyorum."

"Poirot, madam. Bu da Şirketin Müdürü Mösyö Bouc. Ve Dr. Costantine."

Bayan Hubbard başıyla onları selamladıktan sonra telaşla sözlerine devam etti. "Bu konuda fazla akıllı davrandığımı iddia edecek değilim. Nedense bana o sırada içeriye yan kompartımandaki adam girmiş gibi geldi. Hani şu öldürülen zavallı. Kondüktöre iki kompartımanın arasındaki kapıya bakmasını söyledim. Gerçekten de sürgülenmemişti kapı. Tabii kondüktöre kapıyı hemen sürgülemesini söyledim. O gittikten sonra da ara kapının önüne bavulumu dayadım. İşi emniyete almak için."

"Bütün bunlar ne zaman oldu, Bayan Hubbard?"

"A, ne bileyim! O kadar telaşlıydım ki, saate bakmak aklıma bile gelmedi."

"Peki şimdi ne düşünüyorsunuz?"

"Onun nereye gittiğini ne bileyim? Gözlerimi korkudan sıkı sıkıya yummuştum."

"Belki kapıdan koridora süzülmüştür."

"Bilmiyorum. Dediğim gibi gözlerimi kapatmıştım." Bayan Hubbard derin derin soluk aldı. "Tanrım, öyle korkmuştum ki Durumu kızım bilseydi.. "

"Belki de duyduğunuz yandaki... Yani öldürülen adamı kompartımanında dolaşan birinin ayak sesleriydi, madam."

"Hayır, hayır, Bay... Adınız neydi? Hah, Poirot. Hayır, Bay Poirot, adam yanımda, benimle aynı kompartımandaydı. Üstelik bunu kanıtlayabilirim." Elini kocaman çantasına daldırdı. Biraz karıştırdıktan sonra madeni bir düğme çıkardı. "Bunu görüyor musunuz? Bu düğmeyi? Benim değil. Yani elbiselerimin birinden kopmadı. Bu sabah kalktığım zaman buldum bunu."

Kadın düğmeyi masaya koyarken Bouc öne doğru eğilerek baktı. "Ama bu yataklı vagon kondüktörlerinin üniformalarındaki düğmelerden!"

Poirot, "Bunun normal bir açıklaması olabilir," dedi. Sonra da nezaketle Bayan Hubbard'a döndü.

"Madam, kondüktör bu düğmeyi dün gece yatağınızı yaparken ya da daha sonra kompartımanınızı ararken düşürmüş olabilir."

"A, siz yalnız itiraz ediyorsunuz! Bu düğmeyi ben bu sabah, dün gece okuduğum dergilerin üzerinde buldum. Kondüktör ise o dergileri gece yatmadan önce koyduğum tarafa hiç gitmedi.

Artık buna da ne denir bilmem ki?"

Poirot, "Buna ipucu denir, madam," dedi.

Bu cevap kadını yatıştırmıştı. "Sözlerime inanılmaması beni çok kızdırır," diye açıkladı. Poirot hemen, "Bize çok ilginç ve değerli bir ipucu verdiniz," dedi. "Şimdi size birkaç soru sorabilir miyim?"

"Tabii, tabii."

"Ratchett'den çok çekiniyordunuz sanırım. O halde neden aradaki kapıyı sürgülemediniz?"

Bayan Hubbard hemen, "Ama sürgüledim," diye cevap verdi.
"Öyle mi?"
"Daha doğrusu o İsveçli kadına kapının sürgülü olup olmadığını sordum. İyi bir kadıncağız o. Bana sürgünün kapatılmış olduğunu söyledi."
"Siz sürgüyü görmüyor muydunuz?"
"Yatmıştım. Sünger torbam da kapının tokmağına asılıydı. Onun için sürgüyü göremiyordum."
"İsveçli hanıma bunu sorduğunuz sırada saat kaçtı?"
"Durun bakayım... On buçuk ya da on bire çeyrek olmalı. Benden aspirin istemeye gelmişti." Bayan Hubbard güldü. "Zavallı kadıncağız. Öyle üzgündü ki. Anlayacağınız yanlışlıkla yandaki kompartımanın kapısını açmıştı."
"Bay Ratchett'inkini mi?"
"Evet. Adam kadıncağıza gülmüş ve pek de hoş olmayan bir şey söylemiş. Zavallıcık... Ratchett, 'Sen çok şanslısın,' demiş sanırım."
"Ondan sonra Bay Ratchett'in kompartımanından hiç ses geldi mi?"
"Şey... Horladı."
"Peki siz kompartımanınızdaki adam yüzünden korktuktan sonra? Yine onun horladığını duydunuz mu?"
"Nasıl horlardı, Bay Poirot? Ölmüştü zavallı."
"Ah, tabii tabii." Poirot'nun sanki şaşırmış gibi bir hali vardı. Sonra, "Armstrong kaçırma olayını hatırlıyor musunuz, madam?" diye sordu.
"Tabii hatırlıyorum. O işi yapan alçak yakasını kurtardıydı. Doğrusu onu bir elime geçirseydim..."
"Yakasını kurtaramadı. Casetti öldü. Dün gece öldü."
"Yani... " Bayan Hubbard heyecanla sandalyede doğruldu.
"Evet, Ratchett o adamdı."
"Ya! Vay vay vay vay! Bunu kızıma hemen yazayım. Ama dün gece size o adamın kötü bir suratı olduğunu söylemedim mi? Haklıymışım değil mi? Kızım hep, 'Annemin içine doğdu mu tamamdır.' der."
"Armstrong ailesini tanır mıydınız?"
"Hayır. Onlar pek kibar kimselerle görüşürlerdi. Ama Bayan Armstrong'un çok güzel bir kadın olduğunu ve kocasının da ona taptığını hep duyardım."

"Bize çok yardım ettiniz, Bayan Hubbard. Çok yardım ettiniz. Belki bana ilk adınızı da söylersiniz?"

"A, tabii. Caroline Martha Hubbard."

"Lütfen şuraya da adresinizi yazın."

Bayan Hubbard, isteneni yerine getirirken bir yandan da konuşuyordu. "İnanılacak şey mi bu? Casetti... Bu trendeymiş ha? Ama benim içime doğmuştu, öyle değil mi, Bay Poirot?"

"Gerçekten öyle, madam. Ha aklıma gelmişken. Sizin kırmızı ipek bir kimononuz var mı?"

"A, ne garip bir soru bu! Yanımda iki sabahlık var." Biri pazenden. Biri de kızımın hediyesi. O da mor ipek. Bu soruyu neden sordunuz?"

"Dün gece kırmızı kimonolu bir kadın ya Bay Ratchett'in kompartımanına ya da sizinkine girdi."

"Benim kompartımanıma öyle kırmızı kimonolu kimse gelmedi."

"Öyleyse Bay Ratchett'inkine girdi."

Bayan Hubbard dudaklarını büzdü. "Buna hiç şaşmadım." Poirot öne doğru eğildi. "Demek yan kompartımanda bir kadının konuştuğunu duydunuz?"

"Bilmiyorum bunu nasıl tahmin ettiniz, Bay Poirot? Gerçekten öyle oldu."

"Ama demin size bir şey işitip işitmediğimizi sorduğum zaman bana sadece Ratchett'in horladığından söz ettiniz."

"Bu doğru tabii. Horladı. Diğer konuya gelince..." Bayan Hubbard'ın yüzünde sıkıntılı bir ifade belirdi.

"Bundan söz etmek hoş olmayacaktı."

"Kadının sesini duyduğunuz zaman saat kaçtı?"

"Bilmiyorum. Bir ara uyandım ve bir kadının konuştuğunu duydum. Onun nerede olduğu belliydi. Demek o böyle bir adam, diye düşündüm. Buna hiç şaşmadım... Sonra tekrar dalmışım."

"Bu olay, o yabancı kompartımanınıza girip sizi korkuttuktan sonra mı oldu? Yoksa önce mi?"

"Demin de böyle söylediniz! Ratchett öldüğüne göre herhalde kadınla konuşamazdı. Öyle değil mi?"

"Affedersiniz. Herhalde benim çok aptal olduğumu düşünüyorsunuz, madam?"

"Herhalde sizin bile arada sırada aklınız karışıyor. Doğrusu o adamın Casetti denen canavar olduğuna hâlâ inanamıyorum! Kim bilir kızım ne diyecek?..."

Poirot kadını nezaketle kapıya doğru götürdü. Sonra da birdenbire, "Mendilinizi düşürdünüz, madam," dedi.

Bayan Hubbard onun kendisine doğru uzattığı küçük, zarif mendile baktı. "O benim değil, Bay Poirot. Benimki burada."

"Özür dilerim. Üzerindeki H. markasını görünce..."

"A, çok garip gerçekten. Ama o mendil benim değil. Benimkilerde C.M.H. markası vardır. Sonra sade şeylerdir. Böyle pahalı Paris süsleri değil. Bu mendille kim burnunu silebilir?"

Üç erkek de bu soruyu yanıtlayamayınca, Bayan Hubbard zafer kazanmış bir tavırla dışarı çıktı.

İsveçli Kadın

Mösyö Bouc Bayan Hubbard'ın bıraktığı düğmeyi inceliyordu. "Bu düğme... Anlayamıyorum... Yani Pierre Michel'in bu işle bir ilgisi mi var?" Bir an durdu. Poirot cevap vermeyince sözlerine devam etti. "Ne düşünüyorsunuz, dostum?"

Poirot düşünceli bir tavırla konuştu. "O düğme insanın aklına bazı şeyler getiriyor.. Önce İsveçli kadınla konuşalım. Öğrendiklerimizi sonra inceleriz." Önündeki pasaportları karıştırdı. "Hah, işte! Greta Ohlsson. Yaş kırk dokuz."

Mösyö Bouc'un emri üzerine sarımsı kırçıl topuzlu, uysal ifadeli, uzun, koyun suratlı kadın içeri getirildi. Greta Ohlsson gözlüklerinin arkasından Poirot'ya baktı, sakindi.

Kadının Fransızca bildiği anlaşılınca konuşma bu dilde yapıldı.

"Dün gece trende olanları biliyorsunuz tabii, matmazel?"

"Tabii. Feci bir şey bu. Amerikalı hanım bana katilin onun kompartımanına girdiğini anlattı."

"Duyduğuma göre, öldürülen adamı en son siz görmüşsünüz." :

"Bilmem ki! Öyle olabilir. Kompartımanının kapısını yanlışlıkla açtım. Çok utandım. Sıkılacak bir hataydı bu."

"Kendisini gördünüz mü?"

"Evet. Kitap okuyordu. Çabucak özür diledim ve çekildim."

"Bay Ratchett size bir şey söylemedi mi?"

Kadının yanakları hafifçe kızardı. "Güldü ve bir iki kelime söyledi. Ne dediğini.. ne dediğini pek anlayamadım."

Poirot incelikle sözü değiştirdi. "Onlardan sonra ne yaptınız, matmazel?"

"Amerikalı hanıma, yani Bayan Hubbard'a gittim. Aspirin istedim. O da verdi."

"Bay Ratchett'in kompartımanıyla kendisininkinin arasındaki sürgünün kapatılmış olup olmadığını sordu mu size?"

"Evet."

"Kapatılmış mıydı?"

"Evet. Ondan sonra kendi kompartımanıma gittim. Aspirin içerek yattım."

"Bütün bunlar ne zaman oldu?"

"Ben yattığım sırada on bire beş vardı. Bunu bilmiyorum. Çünkü saatimi kurdum."

"Çabucak uykuya daldınız mı?"

"Pek değil. Başımın ağrısı hafifledi ama bir süre uyuyamadım."

"Siz uykuya dalmadan önce tren durmuş muydu?" "Sanmıyorum. Tam uykum geldiği sırada bir istasyonda durduk sanırım."

"Vincovci olacak. Şimdi matmazel... Siz on numaradasınız, değil mi?"

"Evet."

"Kompartımanınızda biri daha var."

"Evet, genç bir İngiliz kızı. Çok nazik ve iyi bir insan. Bağdat'tan geliyor."

"Tren Vincovci'den kalktıktan sonra Miss Debenham kompartımandan çıktı mı?"

"Hayır. Çıkmadığından eminim."

"Madem uykuya dalmışsınız, bundan nasıl emin olabilirsiniz?"

"Benim uykum çok hafiftir. Bir ses duydum mu hemen uyanırım. Miss Debenham yukarıdaki yataktan inseydi mutlaka duyardım."

"Siz hiç kompartımandan çıktınız mı?" "Sabaha kadar çıkmadım."

"Kırmızı ipekten bir kimononuz var mı, matmazel?"

"Hayır. Ben misyonerim. İnce yünlüden rahat bir sabahlığım var."

"Ya Miss Debenham? Onun sabahlığı ne renk?"

"Doğuda satılan ipek kimonolardan, açık eflatun."

Poirot başını salladı. Sonra da dostça bir tavırla sordu. "Bu yolculuğu neden yapıyorsunuz? Tatilde misiniz?"

"Evet. İznimi evimde geçireceğim. Ama ondan önce Lozan'da kız kardeşimin yanında bir hafta kadar kalacağım."

"Bana kız kardeşinizin adını ve adresini vermek lütfunda bulunursanız..."

Miss Ohlsson isteneni yaptı.

"Hiç Amerika'da bulundunuz mu, matmazel?"

"Hayır. Fırsat olmadı."

"Armstrong olayını hatırlıyor musunuz?"

"Hayır. Nedir o?"

Poirot anlattı.

Greta Ohlsson çok kızdı o zaman. Sarımsı topuzu hiddetinden titriyordu. "Bu dünyada ne kadar kötü yaratık var! İnsanın! İnancını kırıyorlar. Zavallı ana... Kalbim onun için sızlıyor." Uysal İsveçli dışarı çıkarken yüzü kıpkırmızıydı. Gözleri de dolmuştu.

Mösyö Bouc, "Artık durum anlaşılıyor," diyerek başını salladı. "Cinayetin 1.15'de işlendiği belli. Bence katil o iriyarı İtalyan. Chicago'daymış. İtalyanlar silah olarak bıçak kullanırlar, n da kurbanını birkaç yerinden bıçaklamış."

"Doğru."

"Bence işin içyüzü bu. İtalyanla Ratchett o çocuk kaçırrric işini birlikte planladılar herhalde. Casetti de İtalyan adı zaten. Sonradan Ratchett, İtalyanlara kalleşlik etti. Adam onun izini buldu. Önce ona tehdit mektupları yolladı, sonra da korkunç bir şekilde öcünü aldı. Bu kadar basit."

Poirot şüpheyle başını salladı. "Korkarım o kadar basil değil."

Bouc ileri sürdüğü varsayıma gitgide daha ısınıyordu. "Ben işin içyüzünün böyle olduğuna inanmıyorum."

"E, dişi ağrıyan uşak ne olacak? İtalyanın kompartımandan çıkmadığına yemin ediyor."

"A, işte bu bir engel."

Poirot'nun gözlerinde neşeli bir pırıltı belirdi. "Evet, iç sıkıcı bir durum. Bay Ratchett'in uşağının dişinin ağrıması sizin varsayımınız açısından bir aksilik sayılır. İtalyan dostumuz içinse büyük bir şans."

Bouc büyük bir güvenle, "Bu nokta da açıklanabilir," dedi. Poirot yine başını sallayarak, "Hayır," diye mırıldandı. "Olay bu kadar basit değil."

Rus Prensesi

Poirot, "Önce Pierre Michel’e şu düğmeyi soralım," dedi.

Yataklı vagon kondüktörü çağrıldı.

Bouc hafifçe öksürdü. "Michel, bakın bu düğme ceketinizden düşmüş. Bunu Bayan Hubbard'ın kompartımanında buldular. Bu işe ne diyorsunuz?"

Kondüktörün eli hemen ceketine gitti. "Ama benim düğmelerimden hiçbiri kopuk değil ki, mösyö. Bir yanlışlık var sanırım."

"Çok garip."

"Doğrusu anlayamadım, mösyö." Pierre Michel şaşırmıştı: Ama öyle suçlu gibi bir hali yoktu. Bouc, "Katilin Bayan Hubbard'ın kompartımanından geçtiği ve düğmeyi o sırada düşürdüğü biliniyor." dedi.

Pierre Michel birdenbire heyecanlandı. "Doğru değil bu, mösyö! Doğru değil! Beni cinayetle suçluyorsunuz! Ben masumum! Şimdiye kadar hiç görmediğim bir insanı neden öldüreyim?"

"Bayan Hubbard zil çaldığı zaman neredeydiniz?"

"Anlattım ya, mösyö. Diğer vagondaydım, kondüktörle konuşuyordum."

O kondüktör çağrıldı. Adam Pierre Michel'in iddiasını doğruladı. Üstelik Bükreş vagonu kondüktörünün de o sırada yanlarında olduğunu ekledi.

Michel endişeyle, "Görüyorsunuz ya, mösyö?" diye bağırdı. "Ben suçlu değilim."

"Peki bu düğmeyi nasıl açıklayacaksınız?"

"Açıklayamayacağım, efendim. Esrarlı bir durum bu. Benim düğmelerim eksik değil."

Diğer iki kondüktör de ceketinin düğmelerinin yerli yerinde olduğunu açıkladılar.

Bouc, "Sakin olun, Michel," dedi. "Ve Bayan Hubbard'ın ziline cevap vermeye koştuğunuz anı düşünün. O sırada koridorda hiç kimseyle karşılaşmadınız mı?"

"Hayır, mösyö."

"Koridorda aksi tarafa doğru giden birini de görmediniz mi?"

"Hayır, mösyö."

Bouc, "Çok garip," dedi.

Poirot, "Pek de değil," diye cevap verdi. "Zaman meselesi bu. Bayan Hubbard uyanıyor ve kompartımanda birinin olduğunu anlıyor. Bir iki dakika gözleri kapalı, felce uğramış gibi yatıyor. Herhalde katil o sırada koridora doğru süzüldü. Sonra Bayan Hubbard zil çalmaya başlıyor. Ama Michel hemen cevap vermiyor. Çünkü diğer vagonda. Ancak üçüncü ya da dördüncü zili duyuyor. Bence katilin bol zamanı vardı. "

"Bol zamanı? Ne yapmak için? Ne yapmak için, dostum? Unutmayın trenin etrafında yüksek kar yığınları vardı."

Poirot ağır ağır, "Bizim esrarlı katilin yapabileceği iki şey vardı," dedi. "Tuvaletlerden birine gizlenebilirdi. Ya da bi kompartımana gizlenirdi."

"Ama bütün kompartımanlar doluydu."

"Evet."

"Yani katil kendi kompartımanına çekilebilirdi mi demek istiyorsunuz?"

Poirot başını salladı.

Bouc, "Uygun." diye mırıldandı. "Uygun... Kondüktörün diğer vagonda geçirdiği on dakika içinde katil kendi kompartımanından çıkıyor. Ratchett'i öldürüyor. Kapıyı içeriden kitleyip zincirliyor. Bayan Hubbard'ın kompartımanından çıkarak kondüktör gelinceye kadar rahatça yerine dönüyor."

Poirot içini çekti. "O kadar basit değil, dostum. Doktor da aynı fikirde."

Bouc kondüktörlere gidebileceklerini işaret etti.

Poirot hemen, "Belki Prenses Dragomiroff bize birkaç dakikasını vermek lütfunda bulunur." dedi,

"Michel, bunu ona söyleyin."

Bir süre sonra Prenses Dragomiroff vagon restorana geldi. Başıyla hafif bir selam verdikten sonra Poirot'nun karşısına oturdu. Ufak, sarı yüzü her zamankinden çok kurbağaya benziyordu. Gerçekten çok çirkin kadındı. Ama tıpkı kurbağanınki gibi dikkati çeken pırıltılı gözleri vardı. Mücevher gibi parlayan, azametli bakışlı bu gözlerde kadının bütün gizli enerjisi ve kafa gücü toplanmış gibiydi. Sesi gayet soğuk ve kalın, biraz da sertti.

Süslü cümlelerle kendisinden özür dileyen Bouc'un konuşmasını yarıda kesti. "Özür dilemeniz yersiz, mösyöler. Bir cinayet işlendiğini öğrendim. Bütün yolcularla konuşacaksınız tabii. Size elimden geldiği kadar yardım etmeye çalışacağım."

Poirot, "Çok naziksiniz, madam," dedi.

"Hiç de değil. Bir görev bu. Öğrenmek istediğiniz nedir?"

"Adınızı ve adresinizi rica edeceğim, madam. Belki kendiniz yazmayı tercih edersiniz?" Poirot kâğıtla kalem uzattı ama prenses elini sallayarak istemediğini belirtti.

"Siz yazın. Güç bir şey değil bu. Natalia Dragomiroff. Avenuel Kleber, No. 17, Paris."

"İstanbul'dan mı geliyorsunuz, madam?"

"Evet. Orada Avusturya Elçiliğinde kaldım. Hizmetçim de yanında."

"Lütfen bize dün gece yemekten sonra yaptıklarınızı anlatır mısınız?"

"Tabii, memnuniyetle. Kondüktöre ben yemekteyken yatağımı yapmasını emretmiştim. Yemekten sonra hemen yattım. On bire kadar kitap okudum, sonra ışığımı söndürdüm. Romatizma ağrılarım tuttuğu için uyuyamadım. Bire çeyrek kala zili çalarak hizmetçimi çağırdım. Bana masaj yaptı ve uykum gelinceye kadar yüksek sesle kitap okudu. Onun yanımdan ne zaman ayrıldığını tam bilmiyorum. Belki yanımda yarım saat bekledi. Belki de daha fazla."

"Tren o sırada durmuş muydu?"

"Evet, durmuştu."

"O sırada hiçbir şey duymadınız mı, madam? Dikkati çekecek, olağandışı bir şey?"

"Hiçbir şey duymadım."

"Hizmetçinizin adı nedir?"

"Hildegarde Schmidt."

"Uzun zamandan beri mi yanınızda?"

"On beş yıldan beri."

"Güvenilir bir kadın mıdır?"

"Tam anlamıyla. Ailesi kocamın Almanya'daki çiftliklerinden birinde çalışırdı."

"Herhalde Amerika'da bulundunuz, madam?"

Konunun böyle birdenbire değiştirilmesi yaşlı kadının kaşlarını kaldırmasına neden oldu. "Çok..."

"Armstrong adında bir aileyi tanır mıydınız? Felakete uğramış bir aile..."

Yaşlı kadın heyecanlı bir sesle, "Dostlarımdan söz ediyorsunuz, mösyö," dedi.

"Demek Albay Armstrong'u iyi tanırdınız?"

"Biraz tanırdım. Ama karısı Sonra Armstrong'un isim annesiydim. Sonia'nın annesi aktris Linda Arden arkadaşımdı. Linda Arden büyük bir dâhiydi. Dünyanın en büyük trajedi aktristlerindendi. Lady Macbeth ya da Magda rolünü onun gibi oynayabilen başka hiç kimse yoktu. Ben yalnız onun sanatının hayranı değil, aynı zamanda da yakın arkadaşıydım."

"Öldü mü?"

"Hayır, hayır. Hayatta. Ama dünyadan elini eteğini çekti. Sağlığı yerinde değil. Çoğu zaman divana uzanmak zorunda kalıyor."

"Linda Arden'in bir kızı daha vardı sanırım?"

"Evet. Sonia Armstrong'dan çok küçüktü."

"Sağ mı?"

"Tabii."

"Şimdi nerede?"

Yaşlı kadın zekâ dolu gözleriyle ona baktı. "Size bu soruların nedenini sormam gerekiyor. Bunların şimdiki olayla, yani bu trende işlenen cinayetle ne ilgisi var?"

"Öldürülen Ratchett, Bayan Armstrong'un çocuğunun kaçırılmasına ve öldürülmesine neden olan adamdı."

"Ah!" Prenses Dragomiroffun düz kaşları çatıldı. Kadın yerinde büsbütün dikleşti. "O halde bence bu cinayet hayran olunacak bir olay. Tarafsız davranmadığım için beni hoş görün."

"Bu çok normal, madam. Şimdi yanıtlamadığınız soruya dönelim... Linda Arden'in küçük kızı, Bayan Sonia Armstrong'un kardeşi şimdi nerede?"

"Bunu size söylemem gerçekten imkânsız, mösyö. Genç kuşakla bütün ilişkim kesildi. Yanılmıyorsam bir İngilizle evlendi ve Britanya'ya gitti. Ama şu anda adamın adını hatırlayamıyorum." Bir an durdu, sonra,

"Bana sormak istediğiniz başka bir şey var mı?" dedi.

"Bir tek şey daha var, madam. Bu biraz özel bir soru. Sabahlığınızın rengi?"

Prenses kaşlarını hafifçe kaldırdı. "Bu soruyu sormanızın bir nedeni olmalı. Sabahlığım siyah satendir."

"Başka bir şey yok, madam. Sorularıma hemen cevap verdiğiniz için çok teşekkür ederim."

Prenses yüzüklerle süslü eliyle hafif bir işaret yaptı. Ayağa kalkarken diğerleri de yerlerinden fırladılar. Kadın birdenbire durakladı. "Affedersiniz, mösyö, adınızı sorabilir miyim? Yüzünüz bana yabancı gelmiyor."

"Adım, Hercule Poirot, madam. Emrinizdeyim."

Prenses bir an sesini çıkarmadı. Sonra, "Hercule Poirot," diye tekrarladı. "Evet, şimdi hatırladım. Kader bu." Dimdik uzaklaştı. Ama biraz güçlükle yürüyordu.

Bouc, "İşte tam bir hanımefendi," dedi. "Onun hakkında ne düşünüyorsunuz, dostum?"

Hercule Poirot sadece başını salladı. "Onun 'kader' sözüyle neyi kastettiğini düşünüyorum."

Kont ve Kontes Andrenyi

Poirot, Kont ve Kontes Andrenyi'yi çağırttı. Ama genç adam vagon restorana yalnız başına geldi. Gerçekten çok yakışıklı bir erkekti. Boyu en aşağı bir seksen vardı. Omuzları geniş, kalçaları dardı. Çok iyi bir terzinin elinden çıktığı belli olan bir tüvit elbise giymişti. Bıyığının biçimini ve çıkık elmacık kemiklerini farketmeseniz İngiliz olduğunu sanabilirdiniz.

"Evet, beyler," dedi. "Sizin için ne yapabilirim?"

Poirot, "Olanları biliyorsunuz, mösyö," diye cevap verdi.

"Bu durum karşısında yolculara bazı sorular sormak zorundayız."

Kont rahat bir tavırla, "Tabii, tabii," dedi. "Durumunuzu anlıyorum. Ama korkarım benim de, karımın da size bu konuda pek yardımı dokunamayacak. İkimiz de uyuyorduk ve hiçbir şey duymadık."

"Ölen adamın kim olduğunu biliyor musunuz, mösyö?"

"Duyduğuma göre o iriyarı Amerikalı öldürülmüş. Yüzü hiç de hoş değildi. Yemekte şu masada oturuyordu." Başıyla Ratchett ve Hector MacQueen'in masasını işaret etti.

"Evet, öyle, mösyö. Ama ben adını bilip bilmediğinizi sormak istemiştim."

"Bilmiyorum." Kontun, Poirot'nun sorularına çok şaşmış gibi bir hali vardı. "Adını öğrenmek istiyorsanız, herhalde pasaportunda yazılıdır."

Poirot, "Pasaportundaki adı Ratchett," dedi. "Ama asıl adı bu değil, mösyö. Ratchett Amerika'da çocuk kaçırma olayına karışan Casetti adında biriydi." Konuşurken dikkatle kontu süzüyordu. Ama bu sözleri genç adamı hiç etkilemedi. Sadece gözlerini hafifçe açtı.

"Ah! İşte bu durumu aydınlatacaktır. Pek garip bir yerdir Amerika."

"Siz Amerika'da bulundunuz herhalde?"

"Bir yıl Washington'da kaldım."

"Belki Armstrong ailesiyle de tanıştınız?"

"Armstrong… Armstrong... Hatırlamak zor. İnsan o kadar çok kimseyle tanışıyor ki," Gülümseyerek omzunu silkti. "Konuya dönelim. Size yardım için başka ne yapabilirim?"

"Kompartımanınıza ne zaman çekildiniz?" Plana göre kontla kontes 12 ve 13 numaralı kompartımanlarda kalıyorlardı.

"Yemekteyken kompartımanlardan birindeki yatağı yaptırmıştık. Dönüşte bir süre orada oturduk. İskambil oynadık.

Saat on birde karım yattı. Kondüktör benim yatağımı yaptı. Ben de yatıp sabaha kadar mışıl mışıl uyudum."

"Trenin durduğunu fark ettiniz mi?"

"Ancak sabah farkına vardım."

Kont gülümsedi. "Karım trenle yolculuk yaparken uyku ilacı alır hep. Dün gece de yine öyle yaptı." Bir an durdu. "Size herhangi bir şekilde yardım edemeyeceğim için üzgünüm."

Poirot ona kâğıtla kalemi verdi. "Bir formalite bu. Buraya isim ve adresinizi yazmanızı rica edeceğim."

Genç adam isteneni yaptıktan sonra ayağa kalktı. "Karımın buraya gelmesi gereksiz. Size benim anlattıklarımdan daha fazla bir şey söyleyemez."

Poirot'nun gözlerinde hafif bir pırıltı belirdi. "Herhalde, herhalde. Ama yine de Madam la Kontes'le kısa bir konuşma yapmak isterim."

"Emin olun, gereksiz." Kontun sesi çok otoriterdi.

Poirot ona sakin sakin bakarak gözlerini kırpıştırdı. "Sadece bir formalite. Ama raporumu tamamlamak için bu konuşmayı yapmak zorundayım."

"Siz bilirsiniz." Kont istemeye istemeye razı olmuştu. Yabancılara özgü tavırla eğilerek çabucak selam verdi ve salondan çıktı.

Poirot uzanarak kontun pasaportunu aldı. Başta genç adamın adı ve unvanları yazılıydı. Poirot ondan sonraki kısma geçti. "Yanındaki kişi: Karısı. Adı: Elena Maria. Kızlık soyadı: Goldenberg. Yaşı: Yirmi."

Pasaporta dikkatsiz bir memur yağ damlatmıştı.

Bouc, "Diplomatik pasaport," dedi. "Onları sinirlendirmemek için dikkatli davranmalıyız. Bu çiftin cinayetle bir ilişkisi olamaz."

"Endişelenmeyin, aziz dostum. Son derecede dikkatli ve nazik olacağım. Sadece bir formalite bu."

Kontes Andrenyi vagon restorana girdiği için Poirot sesini alçaltmıştı.

Genç kadın son derece güzeldi ve çekingen bir hali vardı. "Beni görmek istemişsiniz."

"Sadece bir formalite, Madam la Kontes." Poirot kibar bir tavırla ayağa kalkarak eğildi. Genç kadını karşısındaki iskemleye oturttu. "Size sadece dün gece bir şey görüp görmediğinizi soracaktım. Bu olayı aydınlatacak bir şey gördünüz mü? Ya da duydunuz mu?"

"Ne duydum, ne de gördüm, mösyö. Uyuyordum."

"Sözgelişi… Sizinkinin hemen yanındaki kompartımandan gelen gürültüleri de işitmediniz mi? Orada kalan Amerikalı hanım müthiş bir korkuya kapılmış ve kondüktörün zilini çalmış."

"Hiçbir şey duymadım, mösyö. Çünkü uyku ilacı almıştım." "

Ah! Anlıyorum. Neyse... Sizi fazla tutmayayım." Genç kadın hızla ayağa kalkarken Belçikalı ekledi. "Bir dakika. Pasaportta yazılı olan şu noktalar... Bunlar doğru mu? Kızlık soyadınız, yaşınız vb."

"Doğru, mösyö."

"O halde şuraya imzanızı atarsanız..."

Genç kadın hemen imzasını attı. "Elena Andrenyi." Yana doğru eğri yazısı zarifti.

"Eşinizle birlikte Amerika'ya gittiniz mi, madam?"

"Hayır, mösyö." Kontes gülümsedi. Hafifçe kızarmıştı. "O sırada evli değildik. Biz evleneli bir yıl oldu."

"Ah, anlıyorum. Teşekkür ederim, madam... Ha, aklıma gelmişken. Kocanız tütün içer mi?"

Gitmek üzere olan genç kadın, ona hayretle baktı. "Evet."

"Pipo?"

"Hayır. Sigar ve sigara."

"Ah! Teşekkür ederim."

Genç kadın durakladı. Gözlerinde derin bir merakla Poirot' yu süzüyordu. Çok güzeldi gözleri. Siyah, hemen hemen badem biçimi. Genç kadının o uzun, siyah kirpikleri beyaz tenli yanaklarını okşuyordu. Modaya uygun olarak kıpkırmızıya boyanmış dudakları hafifçe parlamıştı. Bambaşka bir havası ve güzelliği vardı. "Bunu bana neden sordunuz?"

Poirot bu konuyu önemsemezmiş gibi elini salladı. "Madam, dedektifler türlü türlü sorular sormak zorundadırlar. Sözgelişi... Bana sabahlığınızın

rengini söyler misiniz?"

Kontes ona bakakaldı. Sonra da güldü. "Sarı şifon. Çok önemli mi bu?"

"Çok çok önemli, madam."

Genç kadın merakla sordu. "Siz gerçekten dedektif misiniz?"

"Emrinizdeyim, madam."

Kontes Andrenyi gülümsedi, sonra da başıyla selam vererek çıktı.

Mösyö Bouc takdirle, "Çok güzel bir kadın..." diyerek içini çekti. "Ama işimize yarayacak bir şey öğrenmedik."

Poirot mırıldandı. "Öyle... Bu çift ne bir şey görmüş, ne de duymuş."

"Artık İtalyanla konuşalım mı?"

Poirot bir an cevap vermedi. Macar pasaportundaki yağ lekesini inceliyordu.

Albay Arbuthnot

Poirot irkilerek daldığı düşüncelerden uyandı. Başkaları Mösyö Bouc'un heyecanlı bakışlarıyla karşılaşınca gözlerinde neşeli bir pırıltı belirdi. "Ah, sevgili dostum, anlayacağın ben de züppe oldum artık. Onun için ikinci mevkiden önce birincidekilerle konuşulması gerektiğini düşünüyorum. Şimdi yakışıklı Albay Arbuthnot'la konuşacağız."

Poirot, Arbuthnot'un adını, yaşını ve adresini aldıktan sonra, "Hindistan'dan izinli olarak İngiltere'ye dönüyorsunuz, sanırım?" dedi.

Arbuthnot İngilizlere yakışacak kısalıkta bir cevap verdi. "Evet."

"Ama askeri gemiye binmemişsiniz!"

"Öyle."

"Neden?"

"Kişisel bazı nedenler yüzünden karayolunu tercih ettim." Arbuthnot tavırlarıyla da, bu cevap seni susturur, seni gidi ukala bücür, der gibiydi.

"Hindistan'dan doğrudan mı geldiniz?"

Albay alaycı bir tavırla, "Üç gün Bağdat'ta, eski bir arkadaşımın yanında kaldım," diye cevap verdi.

"Anladığıma göre Miss Debenham da Bağdat'tan geliyormuş. Belki kendisiyle orada tanıştınız?"

"Hayır, tanışmadım. Miss Debenham'ı ilk kez trende gördüm."

Poirot öne doğru eğildi. Yabancılara özgü hareketleri daha da abartmalı bir hal aldı. "Mösyö, sizden bir ricada bulunacağım. Onun için ikinize de birbiriniz hakkındaki fikirlerinizi sormak zorundayım."

Albay Arbuthnot soğuk soğuk, "Kurallara aykırı bir şey bu," dedi.

"Hiç de değil. Çünkü bu cinayeti bir kadın işlemiş olabilir. Onun için de İstanbul - Calais vagonundaki bütün kadın yolcuları incelemem gerek. Ama İngiliz kadınları hakkında karar vermek kolay değil. İngilizler içlerine kapanık insanlar. Sizden adalet adına rica ediyorum. Mösyö, Miss Debenham nasıl bir insan? Onun hakkında ne biliyorsunuz?"

Arbuthnot heyecanla, "Miss Debenham tam bir hanımefendidir," diyerek cevap verdi.

Poirot pek memnun olmuş gibi bir tavır takındı. "Ah! Yani onun cinayetle bir ilgisi olabileceğini sanmıyorsunuz?"

Arbuthnot, "Bunu düşünmeniz bile gülünç." dedi. "Adam bir yabancıydı. Miss Debenham onu şimdiye kadar hiç görmemişti."

"Size böyle mi söyledi?"

"Evet, öyle söyledi. Onunla karşılaştığımız zaman çirkin görünüşünden söz etti. Eğer bu cinayet bir kadının işiyse, Miss Debenham'ın bununla hiçbir ilgisi yok. Bundan emin olabilirsiniz. Ayrıca sizinki de sadece bir tahmin, hiçbir temele, bir delile dayanmıyor."

Poirot gülümsedi. "Bu konuda pek heyecanlısınız."

Arbuthnot ona soğuk bir ifadeyle baktı. "Ne demek istediğinizi anlayamadım?"

Bakışları Poirot'yu utandırmış gibiydi. Belçikalı gözlerini ondan kaçırarak önündeki kâğıtları karıştırmaya başladı. "Bütün bunlar konu dışı şeyler. Şimdi asıl olaylara gelelim. Cinayetin dün gece bir çeyrek geçe işlendiğini sanıyoruz. Formalite icabı trende herkese o sırada ne yaptığını sormak zorundayız."

"Tabii. Yanılmıyorsam saat biri çeyrek geçe o genç Amerikalıyla konuşuyordum. Şu ölen adamın sekreteriyle."

"Ah! Siz mi onun kompartımanındaydınız, yoksa o mu sizin?"

"Ben onun kompartımanındaydım."

"O genç adamın adı MacQueen, değil mi?"

"Evet."

"Arkadaşınız mı?"

"Hayır. Onu ilk olarak bu yolculukta gördüm. Dün konuşmaya başladık. Sonra ikimizin de ilgisini çeken konular açıldı. Ben aslında Amerikalılardan pek hoşlanmam..."

MacQueen'in İngilizler hakkındaki sözlerini hatırlayan Poirot bıyık altından güldü.

"Ama bu genç hoşuma gitti. Onunla uzun uzun konuştuk. Saate bakıp da ikiye çeyrek kala olduğunu görünce bayağı şaşırdım."

"Konuşmanız o zaman mı sona erdi?"

"Evet."

"Ondan sonra ne yaptınız?"

"Kendi kompartımanıma giderek yattım."

"Yatağınız yapılmış mıydı?"

"Evet."

"Siz kompartımanınıza gittiğiniz sırada kondüktör neredeydi?"

"En uçta küçük yerinde oturuyordu. Hatta ben kendi kompartımanıma giderken MacQueen onu çağırdı."

"Neden?"

"Herhalde yatağını yaptırmak için. Yatağı henüz hazırlanmamıştı."

"Şimdi, Albay Arbuthnot, iyice düşünmenizi istiyorum. Siz Bay MacQueen'le konuştuğunuz sırada koridordan biri geçti mi?"

"Herhalde çok kimse geçti. Ama dikkat etmedim."

"Ah! Ama ben... Konuşmanızın son bir buçuk saatini kastediyorum. Vincovici'de trenden indiniz değil mi?"

"Evet, ama bir dakika için. Müthiş bir ayaz vardı. Soğuk korkunçtu. İçeri girdiğimize bayağı sevindim. Oysa aslında bu trenleri haddinden fazla ısıttıklarını düşünüyorum."

Bouc içini çekti. "Herkesi birden memnun etmek çok zor. İngilizler bütün pencereleri açıyorlar. Ondan sonra diğerleri geliyor ve bütün pencereleri kapatıyorlar. Çok zor..."

Poirot da, Arbuthnot da ona aldırmadılar.

Belçikalı karşısındakine cesaret vermeye çalışıyormuş gibi bir tavırla, "Şimdi geceyi düşünün, mösyö," dedi. "Dışarısı çok soğuktu. Tekrar trene bindiniz. Koltuğa oturdunuz ve bir sigara içtiniz. Ya da piponuzu.. " Bir saniye durdu.

"Ben pipo içerim. MacQueen sigarayı tercih ediyordu."

"Tren hareket etti. Siz piponuzu içiyordunuz. Bay MacQuenn'le dünya sorunlarından söz ettiniz. İyice geç oldu. Yolculardan çoğu yatmışlardı. O sırada biri kapının önünden geçti mi? İyi düşünün."

Arbuthnot hatırlamaya çalışarak kaşlarını çattı. "Buna cevap vermek zor. Açıkçası dışarıyla ilgilenmiyordum... Ama... bir dakika. Bir kadın geçti sanırım."

"Onu gördünüz mü? Genç miydi? Yoksa yaşlı mı?"

"Onu görmedim. O tarafa doğru bakmıyordum. Bir hışırtı duydum. Bir de koku!"

"Koku? Güzel bir koku muydu?"

"Şey… Ağır bir parfüm kokusu. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz, bilmem? Parfümün kokusunu yüz metreden duyabilirdiniz. Ama..." Arbuthnot sözlerine telaşla devam etti. "... Bu kadın olay akşamı daha erken saatte de geçmiş olabilir... A, evet, Vincovci'den sonra geçti sanırım."

"Daha kesin bir şey söyleyemez misiniz?"

"Hayır. MacQueen'in yanında geçirdiğim sürenin son yarım saatinde oldu bu."

"Tren durmuş muydu?"

Albay başını salladı. "Evet, bundan hemen hemen eminim."

"Pekâlâ. Bunu geçelim. Hiç Amerika'ya gittiniz mi, Albay Arbuthnot?"

"Hiçbir zaman. Gitmeyi de istemem."

"Albay, Armstrong adında birini tanıyor muydunuz?"

"Armstrong... İki ya da üç Armstrong tanırdım. 60'ncı Alaydan Tom Armstrong.. Kastettiğiniz o mu?

Bir de Celby Armstorng. Somme'da öldü o."

"Ben bir Amerikalıyla evlenen ve kızı gangsterler tarafından kaçırılan Albay Armstrong'u kastediyorum."

"Ah, evet, bu olayı gazetelerde okuduğumu hatırlıyorum. Korkunç bir olay! Albay Armstrong'la karşılaştığımı sanmıyorum. Ama ondan söz edildiğini duymuştum. Toby Armstrong. İyi bir adamdı. Herkes ondan hoşlanırdı. Başarılı bir meslek hayatı olmuştu."

"Dün gece bıçaklanan adam, Albay Armstrong'un kızının ölümüne neden olan gangsterdi."

Arbuthnot'un yüzünde sert bir ifade belirdi. "O halde o köpek hak ettiği cezayı bulmuş. Tabii onun asılmasını tercih ederdim. Daha doğrusu elektrikli sandalyeye oturtulmasını."

"Yani kısacası siz özel intikam yerine kanun ve düzene uyulmasını tercih ediyorsunuz, Albay Arbuthnot?"

Arbuthnot, "Mafyadakiler ya da Korsikalılar gibi birbirini bıçaklamak olmaz," diye homurdandı. "Siz ne derseniz deyin jüri tarafından yargılanma usulü sağlam bir prensibe dayanır."

Poirot düşünceli bir tavırla onu bir iki dakika süzdü.. "Evet... Sizin böyle düşündüğünüz kesin. Neyse, size soracak başka bir şey olduğunu

sanmıyorum, Albay Arbuthnot. Tabii dün gece şüpheli gözüken bir şeyle karşılaştıysanız..."

Arbuthnot bir an düşündü. "Hayır. Öyle bir şey yok. Ama..." Durakladı.

"Evet, evet. Söyleyin."

"Önemli bir şey değil... Basit bir ayrıntı. Kendi kompartımanıma dönerken en sondaki kapının..."

"On altı numaranın yani... "

"Evet. O kapı aralıktı. Ve içerde bir adam biraz da sinsice bir tavırla dışarıya bakıyordu. Sonra da kapıyı çabucak kapattı." Arbuthnot özür diler gibi ekledi. "Başka bir şey yok."

"Teşekkür ederiz, Albay Arbuthnot."

İngiliz bir an tereddüt etti. Yabancılar tarafından sorguya çekilmek yüzünden duyduğu o ilk hoşnutsuzluk kaybolmuştu. Beceriksiz bir tavırla, "Miss Debenham..." diye mırıldandı. "Bana inanın, gerçekten dürüst bir kız." Sonra hemen salondan çıktı.

Poirot ise derin bir düşünceye dalmıştı. Parmaklarını hafif hafif masaya vuruyordu. Sonra başını kaldırdı. "Albay Arbuthnot pipo içiyor. Pipo temizleyicisini Ratchett'in kompartımanında buldum. Ratchett ise sadece sigara içermiş."

"Yani... "

"Şu ana kadar pipo içtiğini bir Arbuthnot itiraf etti. Albay Armstrong'u da biliyor. Hatta belki onunla arkadaştı ama tabii bunu itiraf etmiyor."

"Yani sizce..."

Poirot şiddetle başını salladı. "Şerefli, biraz aptalca, dürüst bir İngiliz düşmanını on iki yerinden bıçaklaması aklın almayacağı bir şey! İmkânsız bu! Siz de farkında değil misiniz?"

Bouc, "Bu psikoloji meselesi," diye cevap verdi.

"Ve insan psikolojiye önem vermek zorundadır. Cinayete bir imza atılmış. Ve bu kesinlikle Albay Arbuthnot'un imzası değil. Neyse... Şimdi başka bir tanığa geçelim."

Bouc bu kez İtalyan’dan söz etmedi ama yine de onu düşünüyordu.

Bay Hardman

Birinci mevki yolcularının sonuncusu Bay Hardman'dı. İtalyan ve İngiliz uşakla aynı masada oturan iriyarı, gösterişli Amerikalı. Hardman fazla renkli kareli bir elbise, pembe bir gömlek giymiş, kravatına da süslü bir iğne takmıştı. Vagon restorana girerken bir şey çiğneyip duruyordu. İri, etli, kaba hatlı ama uysal ifadeli bir yüzü vardı. "Günaydın, baylar," dedi. "Sizin için ne yapabilirim?"

"Cinayeti duydunuz değil mi, Bay şey… Hardman?"

"Tabii." Ağzındaki çikletin yerini ustalıkla değiştirdi.

"Bu yüzden trendeki bütün yolcularla konuşmak zorunda kaldık."

"Bana göre hava hoş. Herhalde bu iş ancak böyle halledilebilir."

Poirot önünde duran pasaporta bir göz attı. "Cyrus Bethman Hardman. Amerika Birleşik Devletleri vatandaşı. Kırk bir yaşında. Daktilo şeridi satıcısı."

"Evet. Ta kendisi."

"İstanbul'dan Paris'e mi gidiyorsunuz?"

"Öyle."

"Neden?"

"İş."

"Siz hep birinci mevkide mi yolculuk edersiniz, Bay Hardman?"

"Evet, efendim. Yol paramı şirket ödüyor." Göz kırptı.

"Şimdi dün gece olanlara geliyoruz."

"Bize bu konuda ne söyleyebilirsiniz?"

"Hiçbir şey söyleyemem."

"Ah, çok yazık. Bay Hardman belki bize dün gece akşam yemeğinden sonra neler yaptığınızı anlatırsınız."

Amerikalı ilk kez hemen cevap vermedi. Sonra, "Affedersiniz ama" dedi. "Siz kimsiniz? Şunu biraz açıklasanız."

"Bu mösyö Bouc. 'Yataklı Vagonlar Şirketinin müdürlerindendir.' Bu bey de cesedi muayene eden doktor."

"Ya siz?"

"Ben Hercule Poirot'yum. Bu olayı incelemem için beni şirket tuttu."

Bay Hardman, "Sizden söz edildiğini duydum." diye mırıldandı. Bir iki dakika daha düşündü. "Her şeyi açıklamam daha doğru olacak sanırım."

Poirot alayla, "Bildiklerinizi açıklamanız herhalde sizin için daha iyi olur," diye cevap verdi.

"Eğer bildiğim bir şey varsa... Ama yok. Dediğim gibi, ben hiçbir şey bilmiyorum. Ama bilmem lazım. İşte beni kızdıran da bu. Bilmem lazım."

"Lütfen ne demek istediğinizi açıklayın, Bay Hardman."

Amerikalı içini çekti. Çikletini çıkardı, sonra elini cebine soktu. Aynı anda kişiliği de birdenbire değişiverdi. Şimdi sahnede rol almış bir aktörden çok gerçek bir kişiye benziyordu. Artık fazla genizden gelen bir sesle de konuşmuyordu. "O pasaport biraz palavra. Ben asıl buyum."

Poirot onun önüne attığı karta baktı. Bouc da onun omzunun üzerinden kartı inceliyordu.

"Cyrus B. Hardman.

Me Neil Dedektif Bürosu.

New York."

Belçikalı bunun New York'un en güvenilir dedektif bürolarından biri olduğunu biliyordu. "Şimdi bize bunun ne anlama geldiğini anlatın. Bay Hardman."

"Tabii. Bir iş için İstanbul'a gitmiştim. Onu hallettikten sonra New York'a dönmeye hazırlanırken şu mektubu aldım."

Bir kâğıdı Poirot'ya doğru itti.

Bay Hardman.

Bana McNeil Dedektif Bürosundan olduğunuzu söylediler. Lütfen bugün öğleden sonra saat dörtte oteldeki daireme gelin.

S. E. Ratchett

Belçikalı, "Evet?" dedi.

"Bildirilen saatte daireye çıktım. Bay Ratchett bana durumu açıkladı. Aldığı birkaç mektubu da gösterdi."

"Endişeli miydi?"

"Değilmiş gibi davranıyordu ama iyice telaşlanmıştı. Bana bir teklifte bulundu. Onunla aynı trene binerek Paris'e kadar gidecek ve onu öldürmelerine engel olacaktım. Aynı trene bindim ve ama biri Ratchett'i öldürdü. İşte bu beni çok kızdırıyor. Bu durum benim için hiç de hoş değil."

"Bay Ratchett size nasıl davranmanız gerektiğini de söyledi mi?"

"Tabii. Her şeyi planlamıştı. Hemen yanındaki kompartımanda yolculuk etmemi istiyordu. Ama daha başlangıçta aksilik oldu. Ancak 16 numaralı yeri bulabildim. O da güçlükle. Neyse sonradan 16 numaranın da işime yarayacağını anladım. İstanbul yataklı vagonun önünde sadece yemek salonu vardı. Aradaki kapı da gece kilitleniyordu. Bir katil ancak vagonun arkasındaki kapıdan içeri girebildi. O zaman da mutlaka benim kompartımanımın önünden geçecekti."

"Katilin nasıl bir insan olduğunu bilmiyorsunuz tabii."

"Aksine biliyorum. Ratchett onu bana tarif etti."

"Ne?"

Üç adamda da heyecanla öne doğru eğildiler.

"Ufak tefek, esmer, kadınsı sesli bir adam. İhtiyar öyle dedi bana. Ayrıca katilin yolculuğun ilk gecesi saldıracağını sanmadığını da söyledi. 'İkinci ya da üçüncü gece harekete geçecektir,' dedi."

Bouc mırıldandı. "Bir bildiği varmış."

Poirot düşünceli bir tavırla fikrini açıkladı. "Sekreterine açıkladıklarından daha fazla şey biliyormuş. Ratchett size bu düşmanı hakkında başka bir şey söyledi mi? Sözgelişi hayatının neden tehlikede olduğunu?"

"Hayır. Bu konuda konuşmak istemedi. Sadece adamın onu öldürmeye kararlı olduğunu söyledi."

"Hayır. Bu konuda konuşmak istemedi. Sadece adamın onu öldürmeye kararlı olduğunu söyledi."

Poirot düşünceli düşünceli tekrarladı. "Ufak tefek, esmer, kadınsı sesli bir adam." Sonra da şakacı bir ifadeyle gözlerini Hardman'a dikti. "Tabii siz onun aslında kim olduğunu biliyordunuz."

"Kimin?"

"Ratchett'in. Onu tanımıştınız değil mi?"

"Ne demek istediğinizi anlayamadım."

"Ratchett, Casetti'ydi. Armstrong'ların kızını öldüren katil."

Bay Hardman uzun bir ıslık çaldı. "Bu hiç aklıma gelmezdi!

Vay vay! Hayır, onu tanıdım. O olay sırasında ben batıdaydım. Herhalde fotoğrafını gazetelerde gördüm. Ama bir gazeteye basılan resmin ne hale

geldiğini bilirsiniz. Annenizin fotoğrafı bile olsa yine de tanıyamazsınız. Birkaç kişinin Casetti'ye düşman olmasına, hiç şaşmam."

"Bu tarife uygun ve Armstrong'larla ilgisi olan birini tanıyor musunuz? Ufak tefek, esmer kadınsı sesli bir adam."

Hardman bir iki dakika düşündü. "Bunu yanıtlamak güç. O olayla ilgisi olanların çoğu öldü."

"Kendini pencereden atan kızı unutmayın."

"Evet. Önemli bir noktaya dokundunuz. Kız yabancıydı sanırım. Belki İtalyan akrabaları vardı. Ama Armstrong olaylarından başka olaylar da oldu, onu da unutmayın. Casetti bir süre çocuk kaçırdı durdu. Onun için yalnız Armstrong olayının üzerinde durmanız doğru olmaz."

"Ah, ama biz cinayetin Armstrong olayıyla ilgisi olduğuna inanıyoruz."

Bay Hardman merakla Poirot'ya baktı. Ama Belçikalı onu aydınlatmadı. Amerikalı başını salladı.

"Armstrong olayında o tarife uyan biri var mıydı, hatırlayamadım. Ama tabii benim o olayla bir ilgim yoktu, hakkında da fazla bir şey bilmiyordum."

"Siz gece yaptıklarınızı anlatmaya devam edin, Bay Hardman."

"Anlatacak fazla bir şey yok. Gündüz uyudum ve gece nöbet bekledim. İlk gece öyle şüphe uyandıracak bir şey olmadı. Dün gece de öyle. Kapımı biraz aralamıştım, dışarıyı gözetliyordum. Hiç yabancı geçmedi."

"Bundan emin misiniz, Bay Hardman?"

"Tabii eminim. Trene dışardan kimse binmedi. Arkadaki vagonlardan bu tarafa geçen de olmadı. Bu bakımdan yemin edebilirim."

"Yerinizden kondüktörü görebiliyor muydunuz?"

"Tabii. Oturduğu küçük iskemle hemen hemen benim kapımın hizasında."

"Tren Vincovci'de durduktan sonra kondüktör yerinden kalktı mı?"

"O son istasyondu değil mi? Evet, kondüktör yerinden kalktı. Çalan zillere cevap vermek için. Galiba tren o sırada kara saplanıp durmuştu. Sonra önümden geçerek diğer vagona gitti. Zil çalınca yine koşarak döndü."

"Kondüktör hiç uyukladı mı?"

"Bunu bilemem. Uyuklamış olabilir."

Poirot başını salladı. Sonra da Amerikalının kartını aldı. "Lütfen şunun üzerine imzanızı atın."

Hardman isteneni yaptı. Sonra da ayağa kalkarak, "Eh, şimdilik hoşçakalın," dedi. "Sizinle tanıştığım için çok memnunum Bay Poirot."

Belçikalı ona sigara tabakasını uzattı. "Buyurun... Ama belki de pipoyu tercih ediyorsunuz?"

"Hayır." Amerikalı bir sigara alarak hızla uzaklaştı.

Üç adam birbirlerine baktılar.

Dr. Constantine, "Gerçekten dedektif mi?" diye sordu.

"Evet, evet. Bu tipleri bilirim. Ayrıca anlattığı hikâyenin yalan olup olmadığı çabucak anlaşılabilir."

Bouc, "Bize ilginç bir ipucu verdi," dedi.

"Gerçekten öyle."

Bouc düşünceli düşünceli mırıldandı. "Ufak tefek, esmer kadınsı sesli bir adam."

Poirot, "Bu tarif trende hiç kimseye uymuyor," dedi.

İtalyan

Poirot gözlerinde muzip bir pırıltıyla, "Şimdi de Mösyö Bouc'u mutlu etmek için İtalyan’la konuşacağız," dedi.

Antonio Foscarelli kedi gibi çevik ve hızlı adımlarla vagon restorana girdi. Gülümsüyordu. Tipik bir İtalyan suratı vardı; esmer, güleç. Fransızcayı çok iyi ama hafif aksanla konuşuyordu.

"Adınız Antonio Foscarelli mi?" "Evet, mösyö."

"Amerikan vatandaşlığına geçmişsiniz sanırım." İtalyan güldü.

"Evet mösyö. İş için daha iyi böylesi."

"Ford arabaları acentesiymişsiniz, öyle mi?"

"Evet. Anlayacağınız..." Uzun uzadıya işini, yaptığı yolculukları, gelirini ve Amerika hakkındaki fikirlerini anlattı. Sonra anlamlı bir hareketle sözlerine son vererek mendiliyle alnını sildi. Uysal ifadeli, çocuksu yüzünden hayatından pek memnun olduğu anlaşılıyordu. "Gördüğünüz gibi büyük işlerle ilgileniyorum ben. Zamanla ilerliyorum. Satıcılığın ne demek olduğunu biliyorum."

"Demek son on yıldır Amerika'dasınız?"

"Evet, mösyö."

"Orada Bay Ratchett'le karşılaştınız mı hiç?"

"Hayır. Ama o tipleri tanırım." İtalyan anlamlı anlamlı parmaklarını şaklattı. "Ciddi tavırlı, çok iyi giyinmiş, saygı uyandıran bir adam. Ama içyüzü berbat mı berbat. Ratchett, Casetti'ydi. Şu çocuk kaçıran katil."

Poirot alayla, "Haklısınız," diye cevap verdi. "Ratchett, Casetti'ydi. Şu çocuk kaçıran katil."

"Demedim mi? İnsan sarrafı oldum artık."

"Armstrong olayını hatırlıyor musunuz?"

"Pek hatırlamıyorum. Ad yabancı değil. Çocuk pek küçüktü, sanırım. Küçük bir kız. Öyle değil mi?"

"Evet. Feci bir olaydı. Amerika'da Armstrong ailesinden kimselerle tanıştınız mı?"

"Hayır, sanmıyorum. Bu sorunuzu yanıtlamak zor. Size sayı vereyim. Yalnız geçen yılki satışım..."

"Mösyö, rica ederim konu dışına çıkmayın."

İtalyan özür dilermiş gibi ellerini açtı. "Affedersiniz, özür dilerim..."

"Lütfen dün gece yemekten sonra neler yaptığınızı anlatın."

"Sevinerek... Burada mümkün olduğu kadar uzun türe oturdum. Burası daha eğlenceli. Masamdaki Amerikalı beyle konuştum. O da daktilo şeridi satıyor. Sonra kompartımanıma gittim. Boştu. Orayı benimle paylaşan o suratsız İngiliz uşak efendisinin yanındaydı. Sonra çıkageldi. Her zamanki gibi somurtmuştu yine. Benimle konuşmadı. Sözlerime de ya, "Evet," diye cevap verdi ya da "Hayır." Bu İngilizler berbat bir ırk. Hiç cana yakın değiller. Masterman da bir köşede dimdik oturarak kitap okudu. Sonra kondüktör gelip yatakları yaptı."

Poirot, "Dört ve beş numarayı," dedi.

"Evet. Bizimki en uçtaki kompartıman. Ben üst yatakta yatıyorum. Yerime çıktım. Sigara içerek kitap okudum. O küçük İngiliz’in dişi ağrıyordu sanırım. Yatakta yatmış inliyordu. Sonunda dalmışım. Her uyanışımda İngiliz’in inlediğini duydum."

"Masterman gece kompartımandan çıktı mı hiç?"

"Sanmıyorum. Öyle bir şey yapsaydı duyardım. Kapı açılınca içeri koridordan ışık giriyor. İnsan o zaman sınıra geldiğimizi ve gümrükçülerin içeri girdiklerini sanarak hemen uyanıyor."

"Masterman hiç efendisinden söz etti mi? Ona karşı düşmanca duygular var mıydı?"

"İngiliz hiç konuşmuyor, dedim ya. Canayakın değil. Buz gibi bir yaratık."

"Siz sigara mı içiyordunuz? Yoksa pipo ya da sigar mı?"

"Sadece sigara." İtalyan, Poirot'nun uzattığı tabakadan bir sigara aldı.

Bouc öne doğru eğildi. "Chicago'da bulundunuz mu hiç?" "Ah, evet! Güzel bir kent. Ama ben New York'u, Detroit'i ve Cleveland'ı daha iyi bilirim. Siz hiç Amerika'ya gittiniz mi? Gitmediniz mi? Ama orayı görmelisiniz. Ben..."

Poirot bir kâğıdı Antonio Foscarelli'ye doğru itti. "Şuraya adresinizi yazın, bir de imzanızı atın."

İtalyan abartmalı hareketlerle istenenleri yaptıktan sonra ayağa kalktı. Yine şirin şirin gülümsüyordu.

"Hepsi bu kadar mı? Artık bana ihtiyacınız yok mu? İyi günler, beyler. Şu kardan bir kurtulsak. Milano'da işim var." Üzüntüyle başını salladı. "O işi kaçıracağım." Çıktı. Poirot arkadaşına baktı.

Bouc, "Uzun zamandan beri Amerika'daymış," dedi. "Ve İtalyan. İtalyanlar bıçak kullanırlar. Üstelik çok da yalancıdırlar! Ben İtalyanlardan hiç hoşlanmam!"

Poirot gülümsedi. "Olabilir. Belki de haklısınız. Ama aleyhinde elimizde bir tek delil bile yok. Bunu size hatırlatmak zorundayım."

"Psikoloji meselesi ne olacak? İtalyanlar adam bıçaklamıyorlar mı?"

Poirot, "Evet," dedi. "Özellikle bir kavganın en şiddetli anında. Ama bu.. bu tümüyle bambaşka bir cinayet. Bana bu cinayet gayet dikkatle planlanmış gibi geliyor. Ondan, sonra da ustalıkla sahneye konmuş. 'Uzun vadeli' bir cinayet... Nasıl anlatayım bilmem ki? 'Latin' tipi bir cinayet değil. Ben bu olayda soğukkanlı, iyi çalışan, dikkatli bir beynin izlerini görüyorum. Bence bir 'Anglo-Saxon' beyni bu." Son iki pasaportu aldı. "Şimdi Miss Debenham'la konuşalım."

Miss Debenham

Mary Debenham vagon restorana girdiği zaman Poirot'nun daha önce hakkında edindiği fikri iyice sağlamlaştırdı. Siyah zarif bir tayyör ve gri gömlek giymişti. Siyah dalgalı saçları taranmış, derli topluydu. Hali ve tavrı da sakin ve rahattı.

Poirot'yla Bouc'un karşısında oturarak bir soru sorarmış gibi onlara baktı. Poirot, "Adınız Mary Hermione Debenham, değil mi?" dedi.

"Evet."

"Adresinizi şuraya yazar mısınız, matmazel?" Miss Debenham isteneni yaptı. Yazısı okunaklı ve düğündü.

"Şimdi, matmazel, geceki olay hakkında bize neler anlatabilirsiniz?"

"Korkarım hiçbir şey anlatmayacağım. Çünkü yattım ve uyudum."

"Trende bir cinayet işlenmiş olması sizi üzüyor mu?"

Bunun beklenmedik bir soru olduğu anlaşılıyordu. Genç kızın kurşuni gözleri biraz irileşti. "Ne demek istediğinizi anlayamadım."

"Size basit bir soru sordum, matmazel. Tekrarlayacağım. Trende bir cinayet işlenmiş olması sizi üzüyor mu?"

"Olaya bu açıdan bakmadım. Hayır, üzüldüğümü söyleyemem."

"Yani bir cinayet sizin için olağan bir şey, öyle mi?"

Mary Debenham sakin sakin, "Tabii hoş bir şey değil," dedi.

"Siz tipik bir Anglo-Saxon'sunuz, matmazel. Duygularınıza kapılmıyorsunuz."

Kız hafifçe güldü. "Duyarlı olduğumu kanıtlamak için isteri krizleri geçirmem, Ne de olsa her gün bir sürü insan ölüyor."

"Evet, ölüyor. Ama cinayet daha ender."

"Ah, tabii."

"Bay Ratchett'le tanışıyor muydunuz?"

"Onu ilk defa dün burada öğle yemeği sırasında gördüm."

"Üzerinizde nasıl bir etki yaptı?"

"Onunla pek ilgilenmedim."

"Üzerinizde kötü bir insan izlenimi uyandırmadı mı?"

Kız omzunu silkti. "Bunu pek düşünmedim."

Poirot onu dikkatle süzdü. "Sorularımı beğenmediğiniz anlaşılıyor." Gözlerinde neşeli bir pırıltı belirmişti.

"Affedersiniz ama bana bunlar zaman kaybı gibi geliyor. Bay Ratchett'in yüzünü beğenip beğenmediğimin katili bulmanıza bir yardımı dokunmaz ki."

"Ratchett'in aslında kim olduğunu biliyor musunuz, matmazel?"

Mary Debenham başını salladı. "Evet, Bayan Hubbard önüne gelene onu anlatıyor."

"Armstrong olayı hakkında ne düşünüyorsunuz?"

Kız öfkeyle, "İğrenç bir şey," dedi.

Poirot düşünceli düşünceli ona baktı. "Siz Bağdat'tan geliyorsunuz sanırım."

"Evet."

"Londra'ya mı gidiyorsunuz?"

"Evet."

"Bağdat'ta ne yapıyorsunuz?"

"İki çocuğa mürebbiyelik ediyordum."

"İzninizi geçirdikten sonra tekrar oraya mı döneceksiniz?"

"Sanmıyorum. Londra'da bir iş bulmayı tercih edeceğim."

"Anlıyorum. Ben sizin evleneceğinizi sanıyordum."

Miss Debenham cevap vermedi. Başını kaldırarak dikkatle Poirot'ya baktı. "Çok küstahsınız," der gibiydi.

"Sizinle aynı kompartımanda kalan hanım hakkındaki fikriniz nedir? Miss Ohlsson hakkındaki?"

"Uysal, basit bir insan."

"Sabahlığı ne renk?"

Mary Debenham hayretle baktı. "Kahverengimsi. Yünlü."

"Ah. Sizinki de uçuk eflatun sanırım."

"Evet, öyle."

"Sizin başka sabahlığınız var mı, matmazel? Mesela kırmızı bir kimono?"

"Hayır, o benim değil."

Poirot öne doğru eğildi. Şimdi fareye saldıran kedi hali vardı. "Kimin o halde?"

Kız irkilerek iskemleden geri çekildi. "Bilmem. Ne demek istiyorsunuz?"

"'Benim kırmızı kimonom yok,' demediniz. 'O benim değil,' diye cevap verdiniz. Bundan da böyle bir kimononun başka birine ait olduğu sonucu çıkar."

Kız başını salladı. "Trende başka birinin mi bu?"

"Evet"

"Kimin?"

"Bilmiyorum. Bu sabah saat beşte uyandım. Tren uzun bir süreden beri duruyormuş gibi geldi bana. Kapıyı açarak koridora baktım. Bir istasyonda olduğumuzu sanıyordum. Kırmızı kimonolu birinin koridorun ucuna doğru gittiğini gördüm."

"Kim olduğunu biliyor musunuz? Saçları sarı mıydı? Yoksa siyah mı? Ya da kırçıl mı?"

"Başında bone vardı. Kafasının arkasını gördüm."

"Vücut yapısı?"

"İnce, uzunca boyluydu sanıyorum. Ama bu da kesin değil. Kimononun üzerinde ejderha işlemeleri vardı."

"Evet, doğru.. Ejderhalar." Poirot bir süre düşündü. Kendi kendine, anlayamıyorum, anlayamıyorum, anlayamıyorum, diyordu. Hiçbirinden anlam çıkmıyor. Sonra başını kaldırdı. "Sizi daha fazla tutmayalım, matmazel."

"Ah!" Kız şaşırmıştı, ama hemen ayağa kalktı. Ama sonra kapıda duraklayarak geri döndü. "O İsveçli kadın... Miss Ohlsson. biraz endişeli. Ona, Bay Ratchett'i en son kendisinin gördüğünü söylemişsiniz sanırım. Bu yüzden kendisinden şüphelendiğinizi düşünüyor. Ona bu bakımdan yanılmış olduğunuzu söyleyemez miyim? O bir sineği bile öldüremez." Konuşurken hafifçe gülümsüyordu.

"Miss Ohlsson, Bayan Hubbard'dan aspirin istemeye ne zaman gitti?"

"On buçuktan biraz sonra."

"Ne kadar kaldı?"

"Beş dakika kadar."

"Gece tekrar kompartımandan çıktı mı?"

"Hayır."

Poirot doktora döndü. "Ratchett on buçuk sularında öldürülmüş olabilir mi?"

Constantine başını salladı. "İmkânsız."

"Arkadaşınıza ondan şüphe etmediğimizi söyleyebilirsiniz, matmazel."

"Teşekkür ederim." Kız birdenbire güldü. Anlayış bekleyen birinin gülüşüydü bu. "Tıpkı kuzuya benziyor. Endişeleniyor ve melemeye başlıyor." Dönerek çıktı.

Alman Oda Hizmetçisi

Bouc acayip bir tavırla arkadaşına bakıyordu. "Miss Debenham'dan şüphelendiğiniz belli. Neden ama?

Genç ve hoş bir kız. Böyle bir cinayete karışacak biri değil."

Constantine, "Ben de aynı fikirdeyim," dedi. "Soğuk, duygusuz, ama bir erkeği bıçaklamaz, sadece onu dava eder."

Poirot içini çekti. "Bu cinayetin anlık bir öfke yüzünden işlendiğini düşünüyorsunuz. Sizde sabit bir fikir halini aldı bu. Bundan vazgeçin. Miss Debenham'dan şüphelenmeye gelince. Bunun iki nedeni var. Birincisi, Konya istasyonunda duyduğum bir konuşma." İşittiklerini iki adama anlattı. "İkinci nedene gelince... Bu psikolojik. Kendi kendime, Miss Debenham'ın bu cinayeti planlamış olması mümkün mü, diye soruyordum. Bu cinayetin arkasında sakin, soğukkanlı, iyi çalışan bir kafa var. Bundan eminim. Ve Miss Debenham da bu tanıma uyuyor."

Bouc başını salladı. "Yanılıyorsunuz, dostum. Bu İngiliz kızı katil olamaz."

Poirot son pasaportu aldı. "Neyse... Listemizdeki son ada gelelim. Oda hizmetçisi Hildegarde Schmidt."

Garsonun çağırdığı Hildegarde Schmidt terbiyeli bir tavırla Poirot'nun işaret ettiği iskemleye oturdu. Ellerini kavuşturarak sessizce bekledi. Aslında gayet sakin bir insan olduğu anlaşılıyordu. Karşısındakinde saygı uyandıran, fazla zeki olmayan bir kadındı.

Poirot nazik nazik ona adını ve adresini yazdırdı. Sonra da sorularına başladı. Almanca konuşuyordu.

"Dün gece olanlar hakkında bilgi edinmek istiyoruz. Belki bizim için yararlı olabilecek bir şey gördünüz ya da duydunuz. Anlıyor musunuz?"

Kadının anlamadığı belliydi. İri, sevecen yüzünde aptal ve sakin bir ifadeyle, "Ben bir şey bilmiyorum, mösyö," dedi.

"Sözgelişi... Dün gece prenses sizi çağırtmış."

"Evet. Tabii."

"Ne zaman oldu bu? Hatırlıyor musunuz?"

"Hatırlamıyorum, mösyö. Kondüktör gelip haber verdiği zaman uyuyordum."

"Evet, anlıyorum. Haberi alınca hemen kalktınız. Sabahlığınızı mı giydiniz?"

"Hayır, mösyö. Elbiselerimi giydim. Sabahlıkla ekselanslarının yanına gidemezdim."

"Oysa sabahlığınız da pek güzel, kırmızı değil mi?"

Kadın hayretle ona bakakaldı. "Sabahlığım koyu mavidir."

"Ya, devam edin. Prensesin yanına gittiniz. Orada ne yaptınız?"

"Prenses hazretlerine masaj yaptım, mösyö. Sonra yüksek sesle kitap okudum. O uykuya dalınca da kendi kompartımanıma döndüm."

"Saat kaçtı, biliyor musunuz?"

"Hayır, mösyö."

"Madamla Prensesin yanında ne kadar kaldınız?"

"Varım saat kadar, efendim."

"İyi devam edin."

"Başka anlatılacak bir şey yok, efendim. Kompartımanıma döndüm ve yattım."

"Koridorda kimseyle karşılaşmadınız mı?"

"Hayır, efendim."

"Sözgelişi üzerinde işleme ejderhalar olan kırmızı kimono giymiş bir kadınla?"

Hildegarde Schmidt'in uysal gözleri iri iri açıldı. "Hayır, efendim. Koridorda kondüktörden başka kimse yoktu. Herkes uyuyordu."

"Ama kondüktörü gördünüz."

"Evet, mösyö."

"Ne yapıyordu?"

"Kondüktör kompartımanların birinden çıktı, efendim."

"Ne." Bouc öne doğru eğildi. "Hangisinden?"

Hildegarde ürkmüştü. Poirot arkadaşına sitemle baktı. Sonra da, "Tabii," dedi. "Kondüktör gece çalan zillere cevap verir. Onun hangi kompartımandan çıktığını hatırlayabilecek misiniz?"

"Vagonun ortasındaki kompartımanların birinden, mösyö. Madam la Prensesin kompartımanından iki veya üç kapı ötedeydi."

"Ah! Sonra ne oldu?"

"Adam az kalsın bana çarpıyordu, efendim."

"Ne tarafa doğru gidiyordu?"

"Bana doğru geliyordu, efendim. Benden özür diledi. Sonra vagon restorana doğru yürüdü. Bir zil çalmaya başlamıştı. Ama kondüktörün ona cevap verdiğini sanmıyorum."

"Zavallı kondüktör, gece koşup durmuş. Önce sizi uyandırmış, sonra zillere cevap vermeye koşmuş."

"Beni uyandıran kondüktör değildi, efendim. Bir başkasıydı."

"Ya! Bir başkası! Onu daha önce görmüş müydünüz?"

"Hayır, efendim."

"Tekrar görseniz tanır mısınız?"

"Öyle sanıyorum, efendim."

Poirot, Bouc'un kulağına bir şeyler fısıldadı. Adam bir emir vermek için yeniden kalkıp kapıya gitti. Poirot ise yine dostça tavırlarıyla sorguya devam ediyordu. "Hiç Amerika'ya gittiniz mi, Fraulein Schmidt?"

"Hiç gitmedim, mösyö. Güzel bir yer olmalı."

"Belki de cinayete kurban giden bu adamın aslında küçük bir çocuğun ölümüne neden olduğunu duydunuz?"

"Evet, duydum, mösyö. İğrenç bir şey bu. Çok kötü. Tanrı böyle şeylere izin vermemeli." Kadının gözlen dolmuştu. Olayın güçlü annelik duygularına dokunduğu anlaşılıyordu.

Poirot ciddi ciddi, "iğrenç bir cinayetti," dedi. Sonra da cebinden o küçük, zarif mendili çıkararak kadına uzattı. "Bu mendil sizin mi?"

Kadın mendili incelerken kısa bir sessizlik oldu. Sonra Hildegarde Schmidt başını kaldırdı. Yüzü biraz kızarmıştı. "Hayır, efendim. Benim değil."

"Üzerinde H. markası var da. İşte bu yüzden mendilin sizin olduğunu sandım."

"Ah! Bu kadar kibar bir hanımın mendili. Çok pahalı bir şey. Marka elle işlenmiş. Mendilin Paris'ten alındığını sanıyorum."

"Demek sizin değil? Peki, kimin olduğunu biliyor musunuz?"

"Ben mi? A, hayır, efendim."

Dinleyenlerin içinde sadece Poirot kadının hafifçe durakladığını fark etti. Bouch eğilerek onun kulağına bir şeyler fısıldadı. Poirot başını salladı ve kadına, "Şimdi üç kondüktör gelecek," dedi. "Dün gece prensese giderken karşılaştığınız hangisiydi, bize gösterin."

Üç adam içeri girdiler. Pierre Michel, Atina-Paris vagonuna bakan ihyan, sarışın bir adam ve Bükreş vagonunun tıknaz kondüktörü.

Hildegarde Schmidt onlara baktı, sonra da hemen başını salladı. "Hayır, mösyö. Dün gece gördüğüm adam aralarında değil."

"Ama trende onlardan başka kondüktör yok. Herhalde yanılıyorsunuz."

"Haytr, çok eminim, mösyö. Bunlar uzun boylu, iri adamlar. Benim gördüğüm ufak tefek ve esmerdi. Bana, 'Pardon,' dediği zaman da sesinin ince olduğunu fark ettim. Kadın sesi gibiydi. Onu gayet iyi hatırlıyorum, mösyö."

İhtimaller

Mösyö Bouc, "Esmer, ufak tefek, kadınsı sesli bir adam," dedi.

Üç kondüktörle Hildegarde Schmidt gitmişlerdi.

Bouc ümitsizce bir hareket yaptı. "Hiçbir şey anlamıyorum! Ratchett'in sözünü ettiği düşman trende miydi? Öyleyse şimdi nerede? Havaya uçmadı ya? Başım dönmeye başladı. Rica ederim, bir şey söyleyin, sevgili dostum. Bana imkânsız bir şeyin mümkün olduğunu gösterin."

Poirot, "Güzel bir kelime seçtiniz," dedi. "İmkânsız bir şey olamaz. O halde bu 'imkânsız şey' görünüşüne rağmen yine de mümkün olmalı."

"O halde dün gece trende ne olduğunu bana çabucak anlatın."

"Ben sihirbaz değilim, dostum. Ben de sizin gibi hayret içindeyim. Bu olay garip bir biçimde gelişiyor."

"Bana yerimizde sayıyormuşuz gibi geliyor."

Poirot başını salladı. "Hayır, bu doğru değil. Bir hayli ilerledik. Bazı şeyleri biliyoruz. Yolların hikâyelerini dinledik."

"Onlardan öğrendik? Hiç."

Poirot onu yatıştırmaya çalışır gibi, "Hayır, hayır, hayır," diye mırıldandı. Bouc ona döndü. "O halde konuşun. Hercule Poirot'nun zekâ incilerini görelim."

Belçikalı dedektif hafifçe öksürerek önündeki kâğıtları düzeltti. "Olayı gözden geçirelim. Önce, inkâr edilmeyecek bazı gerçekler var. Ratchett ya da Casetti dün gece on iki yerinden bıçaklandı ve öldü. Dr. Constantine'le fark ettiğimiz bazı acayiplikleri şimdilik geçiyorum. Onlara sonra döneceğim. Bence diğer önemli bir nokta cinayetin saati. Bu bakımdan üç ihtimalle karşı karşıyayız:

"Bir: Sizin de söylediğiniz gibi cinayet biri çeyrek geçe işlendi. Bunu ezilen saat, Bayan Hubbard'ın sözleri ve Alman oda hizmetçisi Hildegarde Schmidt'in anlattıkları destekliyor. Ayrıca Dr. Constantine'in görüşüne de uyuyor.

"İki: Cinayet daha sonra işlendi ve saat bizi şaşırtmak için mahsus değiştirildi.

"Üç: Cinayet daha önce işlendi ve saat yine aynı nedenle değiştirildi.

"Şimdi birinci ihtimali kabul edersek, o zaman ortaya bazı şeyler çıkıyor. Bunları da kabul etmek zorundayız. Eğer cinayet biri çeyrek geçe işlendiyse, o zaman katil trenden kaçmadı demektir. Nerede? Ve kim?

"Şimdi öğrendiklerimizi dikkatle inceleyelim. Bu adamın varlığını önce Hardman'dan öğrendik. Ufak tefek, esmer, kadınsı sesli adamın varlığını. Hardman, Ratchett'in düşmanını ona böyle tarif ettiğini söylüyor. Ama onun sözlerini destekleyecek hiçbir delil yok. Sonra... Hardman gerçekten New York'îaki bir dedektif bürosunda mı?

"Benim için olayın en ilginç yanı, elimizde polisçe sağlanan kolaylıkların olmaması. Bu insanların kimler olduklarını araştırmamız imkânsız. Her şey kafamızı kullanmamıza bağlı. İşte bu yüzden olay benim için çok ilginç. Kendi kendime, Hardman'ın kimliğiyle ilgili iddialarına inanabilir miyiz, diye soruyorum. Kararımı veriyor ve evet diyorum. Hardman'ın kendisi hakkındaki sözlerine inanabiliriz."

"Yani onu şüpheliler listesinden siliyorsunuz, öyle mi?" "Ne münasebet! Beni yanlış anladınız. Herhangi bir Amerikalı dedektif de özel nedenler yüzünden Ratchett'i öldürmek isteyebilir. Hayır, ben sadece Hardman'ın kendisi hakkındaki bilgisini kabul edebileceğimi söylemek istiyorum. O halde Ratchett'in onu bulup tutmuş olması hikâyesi de doğru olabilir. Bunu destekleyecek ne var? Umulmayacak birinin, Hildegarde Schmidt'in sözleri. Kadının gördüğü kondüktörün tanımı Hardman'ın anlattıklarına tıpatıp uyuyor. Peki bu iki hikâyeyi birden destekleyecek bir şey var mı? Evet, var. Bayan Hubbard'ın kompartımanında bulduğu düğme. Aynı şekilde destekleyici başka sözler de var ama belki siz bunları fark etmediniz."

"Neymiş onlar?"

"Hem Albay Arbuthnot, hem de Hector MacQueen kompartımanın önünde kondüktörün geçtiğini söylediler. Buna önem vermemişler tabii. Oysa Pierre Michel'in sözlerinden onun hiçbir zaman Hector MacQueen'le Albay Arbuthnot'ın bulunduğu kompartımanın önünden geçmemiş olduğunu anlıyoruz. O halde yataklı vagon kondüktörü üniforması giymiş, ufak tefek, esmer, kadınsı sesli adam hikâyesi doğrudan doğruya ya da dolaylı şekilde dört tanık tarafından doğrulanmış oluyor."

Bouc sabırsızlanmaya başlıyordu. "Evet, evet, dostum. Hepimiz böyle birinin varlığını kabul ediyoruz. Asıl önemli olan nokta şu: Bu adam nereye

gitti?"

Poirot sitemle başını salladı. "Çok acelecisiniz. Ben kendi kendime, bu adam nereye gitti, diye sormadan önce, aslında böyle bir adam var mı, dedim. Çünkü bu adam bir masal olsaydı onu ortadan kaldırmak da çok kolay olacaktı! Onun için önce bu adamın etten kemikten bir insan olduğunu anlamaya çalıştım."

"Artık böyle birinin olduğunu biliyoruz. E, nerede o?" "Bu sorunun iki cevabı var, dostum. Ya trende aklımıza bile getiremediğimiz kadar gizli bir yere saklandı. Ya da iki kişiliği var. Yani hem Bay Ratchett'in korktuğu adam, hem de kurbanının onu tanıyamayacağı kadar ustalıkla kılık değiştirmiş bir yolcu."

Bouc'un gözleri parladı. "Güzel bir fikir bu." Sonra bu pırıltı sönüverdi. "Ama bir engel var. "

Poirot hemen atıldı. "Adamın boyu. Bunu mu söyleyecektiniz? Ratchett'in uşağı Mastermen dışında, trendeki erkek yolcuların hepsi de iriyarı. İtalyan, Albay Arbuthnot, Hector MacQueen, Kont Andrenyi… Böylece bize uşak kalıyor. Oysa Masterman'dan şüphelenemeyiz pek. Ama bir ihtimal daha var. 'Kadınsı ses'i unutmayın. Belki kadın kılığına girdi. Ya da bunun aksi oldu, erkek kılığına girdi. Erkek elbiseleri giymiş, uzun boylu bir kadın daha kısa durur."

"Ama hiç kuşkusuz Ratchett..."

"Belki Ratchett durumu anlamıştı. Hatta belki de bu kadın daha önce erkek kılığına girerek onu öldürmeye kalkışmıştı. Belki Ratchett onun yine aynı hileye başvuracağını düşünerek Hardman'a bir erkeği tarif etti. Ama o arada 'kadınsı ses'i söylemeyi de unutmadı."

Bouc, "Evet, belki," diye mırıldandı. "Ama yine de..."

"Dinleyin, dostum, şimdi size Dr. Constantine'in fark ettiği birbirine zıt noktaları sayacağım." Poirot, Bouc'a doktorla yaraların arasındaki farklar yüzünden vardıkları sonuçları açıkladı. Bouc inleyerek ellerini şakaklarına bastırdı.

Poirot anlayışlı bir tavırla, "Biliyorum," dedi. "Neler hissettiğinizi biliyorum, insanın başı dönüyor, değil mi?" Bouc bağırdı. "Bir kâbus!"

"Evet. Gülünç... İmkânsız... Olmayacak bir şey! Ben de öyle söyledim. Ama dostum, olay karşımızda. İnsanın gerçeklerden kaçması da imkânsız."

"Çılgınlık bu!"

"Değil mi? Öyle çılgınca bir şey ki, zaman zaman, aslında olayın içyüzü çok basit olmalı, diye düşünüyorum... Ama bu sadece benim o 'küçük fikirlerimden biri."

Bouc inledi. "İki katil... Hem de Doğu Ekspresinde..." Neredeyse ağlayacaktı. Poirot neşeyle, "Şimdi bu inanılmayacak şeyi daha da inanılmayacak hale sokalım," dedi. "Dün gece trende iki esrarlı yabancı vardı. Hardman'ın tanımına uyan ve Hildegarde Schmidt, Albay Arbuthnot ve Hector MacQueen tarafından görülen kondüktör. Ve Miss Debenham'ın, MacQueen'in ve benim gördüğüm ve Albay Arbuthnot'un sürdüğü parfümün kokusunu duyduğu ince, uzun boylu, kırmızı bir kimonolu kadın. Kimdi o? Trende hiç kimse kırmızı bir kimonosu olduğunu itiraf etmiyor. Bu kadın da ortadan kayboldu. O yabancı kondüktör bu kadın mıydı? Yoksa o ayrı biri miydi? Bu iki kişi neredeler?

Laf açılmışken kondüktör üniformasıyla kırmızı kimono nerede?"

"Ah, işte kesin bir şey!" Bouc heyecanla ayağa fırladı. "Bütün yolcuların eşyalarını aramalıyız. Evet, hiç olmazsa kesin bir iş bu."

Poirot da kalkmıştı. "Bir kehanette bulunacağım."

"Onların kimde olduklarını biliyor musunuz?"

"Küçük bir fikrim var."

"Neredeler?"

"Kırmızı kimonoyu erkek yolculardan birinin bavulunda bulacaksınız. Kondüktör üniformasını ise Hildegarde Schmidt'in eşyaları arasında."

"Hildegarde Schmidt? Yani siz?"

"Hayır, hayır, sandığınız gibi değil. Bunu şöyle söyleyeceğim: Eğer Hildegarde Schmidt suçluysa üniformayı onun bavulunda bulamazsınız. Eğer kadın suçsuzsa o zaman üniformayı mutlaka onun bavulunda bulacaksınız."

Bouc, "Ama nasıl?..." diye başladı, sonra durakladı. "Bu gürültü de nesi? Lokomotif sesine benziyor."

Gürültü yaklaştı. Tiz çığlıklar ve bir kadının itirazları duyuluyordu. Kapı açıldı ve Bayan Hubbard top gibi içeri daldı. "Korkunç bir şey bu! Sünger torbamda! Benim sünger torbamda! Koskocaman bir bıçak! Hem de kan

içinde!" Sonra birdenbire öne doğru yuvarlanarak Bouc'un omzuna yığıldı. Bayılmıştı.

Silah

Bouc nezaketi bir tarafa bırakarak bayılan kadının başını hemen masaya dayadı. Dr. Constantine telaşla bağırarak garsonlardan birini çağırdı. "Başını öyle tutun. Kendine gelince de ona biraz konyak verin. Anlıyor musunuz? Sonra da Poirot'yla Bouc'un peşinden koştu. Baygınlık geçiren orta yaşlı kadınlardan çok cinayet ilgilendiriyordu onu.

Trendeki yolcular Bayan Hubbard'ın kompartımanının önüne toplanmışlardı. Yüzünde bıkkın bir ifade olan kondüktör içeri girmelerini önlemeye çalışıyordu.

Mösyö Bouc şişman vücuduyla onun yanından zorlukla geçerek içeri girdi. Poirot onun hemen arkasındaydı.

Kondüktör rahat bir soluk aldı. "İyi ki geldiniz, efendim. Herkes içeri girmeye çalışıyordu. O Amerikalı hanım... Tanrım, öyle avaz avaz bağırdı ki! Önce katilin onu da öldürmeye kalkıştığını sandım. Koşarak geldim. Baktım kadın çıldırmış gibi ciyak ciyak bağırıyor. Sonra sizi çağırmaya gideceğini söyleyerek koştu. O arada gördüğü herkese de durumu açıkladı." Eliyle işaret etti.

"Bıçak orada, mösyö. Ona dokunmadım."

Yan kompartımana açılan ara kapının tokmağına iri kareli lastik bir sünger torbası asılmıştı. Hemen altında, yerde düz ağızlı bir hançer duruyordu. Bayan Hubbard'ın elinden düştüğü yerde kalmıştı. Ucu sivri, sapı kabartmalıydı. Ucunda pasa benzer lekeler vardı.

Poirot usulca hançeri aldı. "Evet... Tamam. Bizim kayıp silah bu. Öyle değil mi, doktor?"

Constantine hançeri inceledi.

Poirot, "O kadar dikkatli davranmanıza gerek yok," dedi. Hançerin üzerinde parmak izi olduğunu sanmıyorum. Eğer varsa onlar da Bayan Hubbard'ındır."

Constantine'in incelemesi uzun sürmedi. "Evet, cinayet silahı bu. Bütün yaralara da uyuyor."

"Rica ederim, dostum, bunu söylemeyin!"

Doktor hayretle bakakaldı.

"Zaten rastlantılar yüzünden başımız dertte. Dün gece iki kişi Ratchett'i bıçaklamaya karar verdi. Artık onların aynı silahı seçmiş olmaları fazla kaçar."

Doktor, "Yok canım," dedi. "Bu öyle inanılmayacak bir rastlantı değil. Bu hançerlerden İstanbul'da çok satılıyor."

Poirot, "İçimi biraz rahatlattınız," dedi. "Ama sadece biraz." Önündeki kapıya düşünceli düşünceli baktı. Sonra sünger torbasını kaldırarak tokmağı çevirdi. Kapı açılmadı. Tokmağın otuz santim kadar yukarısında sürgü vardı. Poirot sürgüyü çekti ve tekrar kapıyı açmayı denedi. Ama kapı yine kımıldamadı. Doktor, "Unuttunuz mu?" diye atıldı. "Kapıyı diğer taraftan kilitledik."

Poirot dalgın dalgın mırıldandı. "Doğru.. " Başka bir şeyi düşünüyormuş gibi bir hali vardı. Hayretle kaşlarını kaldırmıştı.

Bouc, "Uyuyor, değil mi?" diye sordu. "Adam buradan geçiyor. Aradaki kapıyı kapatırken parmakları sünger torbasına dokunuyor. Hemen aklına bir şey geliyor ve kanlı hançeri torbaya sokuyor. Sonra Bayan Hubbard'ı uyandırmış olduğunun farkına varmadan diğer kapıdan koridora süzülüyor."

"Evet, dediğiniz gibi. Öyle oldu herhalde," dedi Poirot, ama yüzünde hâlâ o hayret dolu ifade vardı.

Bouc, "Ama ne var?" diye sordu. "Hoşunuza gitmeyen bir şey fark ettiniz, değil mi?"

Poirot ona çabucak bir göz attı. "Siz de aynı şeyi fark etmediniz mi? Hayır, fark etmediğiniz anlaşılıyor. Neyse... Basit bir şey bu."

Kondüktör kapıdan başını uzattı. "Amerikalı kadın geliyor."

Dr. Constantine suçlu suçlu onlara baktı. Bayan Hubbard'la fazla ilgilenmemişti. Ama kadın ona sitem etmedi. Bütün gücünü ve dikkatini başka şeye vermişti.

Kapıya gelir gelmez soluk soluğa, "Bir şeyi açık açık söyleyeceğim!" diye bağırdı. "Artık bu kompartımanda kalamam! Bana bir milyon dolar da verseniz bu gece burada yatmam!"

"Ama madam..."

"Ne diyeceğinizi biliyorum. Ama açık söyleyeyim öyle bir şey yapacak değilim! Bütün gece koridorda oturmaya razıyım!" Ağlamaya başlamıştı.

"Ah, kızım durumu bir bilseydi... Şu halimi bir görseydi… "

Poirot kesin bir tavırla onun sözünü kesti. "Yanlış anladınız, madam. İsteğiniz çok normal. Bavullarınız hemen başka bir kompartımana taşınacak."

Bayan Hubbard mendilini indirdi. "Öyle mi? Ah! Kendimi şimdiden daha iyi hissetmeye başladım. Ama tren dolu. Tabii beylerden biri.. "

Bouc konuşmaya karıştı. "Eşyalarınız bu vagondan taşınacak, madam. Sizi bundan sonraki vagona alacağız. Oradaki bir kompartımana. O vagon trene Belgrad'da takıldı."

"A, işte bu çok iyi. Ben öyle sinirli bir kadın değilimdir. Ama bir ölünün yanındaki kompartımanda uyumak!" Titredi. "Bu yüzden çıldırabilirim."

Bouc seslendi. "Michel. Bu eşyaları Atina-Paris vagonundaki boş kompartımana taşıyın."

"Emredersiniz, mösyö. Bunun gibi 3 numaraya mı?"

Arkadaşı cevap veremeden Poirot atıldı. "Madamın başka bir numarada kalması çok daha iyi olur. Mesela 12 numaralı kompartımanda."

"Peki, mösyö." Kondüktör bavulları aldı.

Bayan Hubbard minnetle Poirot'ya döndü. "Çok nazik ve anlayışlısınız. Emin olun, size derin bir minnet duyuyorum."

"Rica ederim, madam, rica ederim. Biz de sizinle birlikte gelelim. Oraya rahatça yerleştiğinizi görmek isteriz."

Üç adam Bayan Hubbard'ı yeni kompartımanına götürdüler. Kadın memnun bir tavırla etrafına bakındı.

"Çok güzel!"

"Beğendiniz mi, madam? Bakın çıktığınız kompartımanın eşi bu."

"Öyle. Ama diğer tarafa bakıyor. Neyse, önemli değil. Bu trenler ya bu tarafa doğru gidiyor ya da o tarafa doğru."

"Artık memnun ve mutlusunuz ya, madam?"

"A, o kadarını söyleyemem. Kar yığınına saplandık kaldık. Kimsenin bir şey yaptığı yok. Oysa bineceğim gemi öbür gün hareket ediyor."

Bouc, "Biz de aynı durumdayız, madam," dedi. "Hepimiz de."

Bayan Hubbard, "Evet, doğru," diye itiraf etti. "Ama benden başka hiç kimsenin kompartımanından gece yarısı bir katil geçmedi."

Poirot, "Beni düşündüren o meseleyi hâlâ halledemedim, madam," dedi. "Aradaki kapının sürgülü olduğunu söylüyorsunuz. O halde katil kompartımanınıza nasıl girebildi? Kapının sürgülü olduğundan emin misiniz?"

"A, o İsveçli hanım kapıyı benim gözlerimin önünde denedi."

"O küçük sahneyi gözlerimizin önünde canlandıralım. Yatağınızda yatıyordunuz ve bu yüzden kapıyı görmeniz imkânsızdı."

"Evet. O sünger torbası yüzünden tabii. Ah! Yeni bir sünger torbası almam lazım. Buna baktıkça midem bulanıyor."

Poirot sünger torbasını alıp yan kompartımana açılan kapının tokmağına astı. "Şöyle... Anlıyorum... Sürgü tokmağın altında. Sünger torbası onu gizliyor. O hanım sürgünün sürülmüş olduğunu söyledi."

"Evet, öyle."

"Ama o bir hata yapmış, madam. Ne demek istediğimi anlıyorsunuz, değil mi?" Poirot'nun durumu açıklamaya çabalıyormuş gibi bir hali vardı. "Sürgü şöyle çıkık bir maden parçası. Sağa döndürüldüğü zaman kapı kilitleniyor. Düz bırakılırsa kapı kilitlenmiş oluyor. Herhalde Miss Ohlsson kapıyı şöyle bir denedi. Diğer taraftan kilitlenmiş olduğu için de yanıldı. Kapının sizin tarafınızdan kilitlenmiş olduğunu sandı."

"Bu aptalca bir şey olur."

"Madam, çok iyi ve çok uysal birinin hep çok akıllı olması gerekmez."

"Orası öyle tabii."

"Ha, aklıma gelmişken İstanbul'a da trenle mi gittiniz, madam?"

"Hayır. Gemiyle gittim. Orada beni kızımın bir arkadaşı karşıladı. Bana İstanbul'u dolaştırdı. Ah! Kızım bu başıma gelenleri duyunca ne diyecek kim bilir? Üstelik gemiyi da kaçıracağım. Tanrım, ne feci!" Bayan Hubbard yine ağlamak üzereydi.

Sabırsızlanmaya başlayan Poirot bu fırsattan yararlandı hemen. "Siz bir şok geçirdiniz, madam. Garsona söyleyin size bir kahve getirsin."

"O konyak başımı döndürdü. Ben içkiye hiç alışık değilimdir. Evet, kahve içsem iyi olur."

"Ama daha önce tamamlanması gereken bir formalite var. Bavullarınızı aramama izin verir misiniz, madam?"

"Neden arayacaksınız eşyalarımı?"

"Bütün yolcuların eşyalarını aramaya başlıyoruz. Size o korkunç olayı hatırlatmak istemiyorum. Ama sünger torbanızı hatırlayın."

"Tanrım! Evet, belki de eşyaları aramanız daha iyi olur. Bir daha öyle kötü bir sürprize dayanamam."

Araştırma çabucak sona erdi. Bayan Hubbard'ın öyle fazla eşyası yoktu. Bir şapka kutusu, ucuz bir bavul ve içi tıka basa dolu bir çanta. Eğer Bayan Hubbard torunlarının fotoğraflarını göstermekte ısrar etmeseydi, araştırma daha da çabuk bitecekti. "Şu yumurcaklara bakın! Ne şirin şeyler, değil mi?"

Yolcuların Eşyaları

Bouc, "İşe başladık ve bir şey bulamadık," dedi. "Şimdi kimin eşyalarını arayacağız?"

"En kolayı kompartımandan kompartımana geçmek olur sanırım. Yani işe 16 numaradan başlayacağız. Bay Hardman'ın bavullarını arayarak."

Sigara içmekte olan Hardman onları nazik bir tavırla karşıladı. "Buyurun, baylar. Tabii kompartımana sığabilirseniz."

Bouc ne istediklerini açıklayınca iriyarı dedektif anlayışlı bir tavırla başını salladı. "Pekâlâ. Açıkçası bu işi daha önce neden yapmadığınızı düşünüyordum. İşte anahtarlarım. Eğer ceplerimi de aramak isterseniz buyurun. Bavullarımı indireyim mi?"

"O işi kondüktör yapar. Michel!"

Hardman'ın iki bavulu çabucak arandı. Eşyaları arasında en fazla dikkati çeken içki şişeleri oldu. Hardman onlara gülerek göz kırptı.

Bouc, "İçki yasağına aldırmadığınız anlaşılıyor, Mösyö Hardman," diyerek gülümsedi.

"Doğrusu bunun beni endişelendirdiğini söyleyemem."

Poirot, "Ah!" dedi. "Amerika'yı görmek isterdim." Hardman, "Orada yeni yöntemler öğrenirdiniz," diye cevap verdi. "Avrupa'nın uyandırılması gerek. Yarı uykuda burası."

Poirot başını salladı. "Doğru. Amerika hızla ilerleyen bir ülke. Amerikalıların hayran olduğum tarafları da çok. Yalnız belki de ben geri kafalıyım... Ama açıkçası Amerikan kadınlarını bizimkiler kadar beğenmiyorum. Bir Fransız kızı... Ya da Belçikalı. Çok şirin, sevimlidir."

Hardman başını çevirerek bir süre karlara baktı. "Belki de siz haklısınız, Bay Poirot. Ama herkes kendi memleketinin kızlarını beğenir." Kar gözlerini almış gibi kirpiklerini kırpıştırdı. "Çok parlıyor bu karlar. Öyle değil mi? Göz kamaştırıyor. Bu durum sinirimi bozmaya başladı, baylar. Cinayet ve kar. Yapacak hiçbir şey de yok. Oturup vakit öldürmeye çalışıyorsun. Bir şeyler yapmak ya da birinin peşine takılmak isterdim."

Poirot güldü. "Tam Amerikan düşüncesi bu."

Kondüktör bavullarını yerine koydu. Yandaki kompartımana geçtiler. Albay Arbuthnot bir köşede oturmuş, pipo içiyor ve bir dergi okuyordu.

Poirot durumu açıklayınca albay hiç itiraz etmedi. Kompartımanda deriden büyük iki bavulu vardı. "Diğer eşyalarımı gemiyle yolladım," diye açıkladı.

Arbuthnot'un eşyaları düzenli yerleştirilmişti. Bavulların aranması bir iki dakika sürdü. Poirot eşyaların arasındaki bir paket pipo temizleyicisini hemen fark etti.

"Hep aynı markayı mı kullanırsınız?"

"Çoğu zaman. Tabii bulabilirsem."

"Ah!" Poirot başını salladı. Bu pipo temizleyiciler, ölünün kompartımanında yerde bulduğunun eşiydi. Arbuthnot'un yanındaki kompartıman Prenses Dragomiroff'a aitti. Kadın durumu öğrenince, "Madem gerekli buluyorsunuz," dedi. "Bavullarımın anahtarları hizmetçimde durur. Bu işte size yardım etsin."

"Hizmetçinize çok güveniyorsunuz herhalde, madam?"

Prenses sakin bir tavırla, "Bunu daha önce de söyledim," diye cevap verdi. "Güvenmediğim kimseleri yanımda çalıştırmam." Bir an durdu. "Sadakat ve bağlılık. Güç bulunur şeyler bunlar. Parayla da satın alınamaz."

Alman hizmetçi anahtarlarla gelince prenses koridora çıkarak karları seyretmeye başladı. Poirot da bavulları arama işini Bouc'a bırakarak yaşlı kadının yanına gitti. Prenses alaylı bir gülümsemeyle onu süzdü. "E, mösyö bavullarımda neler olduğunu görmek istemiyor musunuz?"

Poirot, başını salladı. "Madam, sizin bakımınızdan sadece bir formalite bu."

"Ama ben Sonia Armstrong'u tanır ve çok severdim. Buna ne diyorsunuz? Casetti gibi aşağılık bir adamı öldürerek ellerimi kirletmeyeceğimi mi düşünüyorsunuz? Hoş, belki de siz haklısınız." Poirot cevap vermeyince sesini yükseltti. "Hiçbir şey söyleyemiyorsunuz, Mösyö Poirot. Acaba şu anda ne geçiyor kafanızdan?"

Belçikalı ona baktı. "Bence gücünüz kollarınızda değil iradenizde, madam."

Prenses siyah elbisesinin sardığı ince kollarına ve yüzüklerle süslenmiş pençeye benzeyen sarı, kuru ellerine baktı. "Doğru.. Ellerimde hiç güç yok.

Buna sevinmeli miyim, yoksa üzülmeli mi, işte bunu bilmiyorum." Dönerek kompartımana girdi.

Prensesin kompartımanının yanındaki iki kapı da kapalıydı. Bouc duraklayarak başını kaşıdı. "Durum nazik. Bu yolcuların diplomatik pasaportları var. Onların bavulları aranamaz."

"Evet, gümrükte aranamaz. Ama cinayet başka."

"Biliyorum... Ama ortalığın karışmasını da istemem."

"Üzülmeyin, dostum. Kontla kontes anlayışla davranacaklardır." Sonra Bouc'un cevabını beklemeden 13 numaralı kompartımanın kapısına vurdu.

İçeriden biri, "Girin," dedi.

Kont kapının yanındaki köşede oturmuş gazete okuyordu. Kontes ise pencerenin önündeki koltuktaydı. Başının altında bir yastık vardı. Yeni uykudan uyanmış olduğu anlaşılıyordu. Poirot, Kont Andrenyi'ye durumu anlattı. Genç adam bir an durakladı, sonra da bavullarının aranmasına razı oldu. "Bize de diğer yolculara olduğu gibi davranılmasını isterim." Karısına döndü. "Bir itirazım yok sanırım, Elena."

Kontes hiç tereddüt etmeden, "Yok tabii," diye cevap verdi.

Eşyalar alelacele arandı. Poirot'nun anlamsız sözlerle utancını gizlemeye çalışıyormuş gibi bir hali vardı.

"Bavulunuzdaki şu etiket ıslanmış, madam."

Kontes cevap vermedi bile. Bütün bu işlerden sıkılmış gibi bir hali vardı. Dalgın dalgın pencereden dışarı bakıyordu.

Poirot lavabonun üzerindeki dolabı açarak araştırmayı tamamladı. Burada bir sünger, yüz kremi, pudra ve uyku ilacı vardı. Ondan sonra, Ratchett'in ve Poirot'nun kompartımanını aradılar.

Sıra şimdi ikinci mevki yolcularına gelmişti. İlk kompartımanda Mary Debenham'la Greta Ohlsson vardı. Miss Debenham kitap okuyor, İsveçli kadın da uyukluyordu. Onlar içeri girince irkilerek uyandı. Poirot durumu açıkladı. İsveçli kadın telaşlandı. Mary Debenham ise istifini bozmadı. Poirot, Miss Ohlsson'a, "İzin verirseniz önce sizin bavulunuza bakalım," dedi. "Ondan sonra belki gidip Bayan Hubbard'ı yoklamak lütfunda bulunursunuz. Onu diğer vagondaki bir kompartımana geçirdik. Ama sinirleri hâlâ bozuk."

İsveçli kadın, Bayan Hubbard'a pek acımıştı. Küçük bavulundaki birkaç eşyası incelendikten sonra hemen dışarı fırladı.

Mary Debenham da kitabını bir tarafa bıraktı. Poirot onun bavulunu raftan indirirken, "Miss Ohlsson'u neden gönderdiniz?" diye sordu.

"Ben mi, matmazel? Tabii Amerikalı hanıma bakması için."

"Güzel bir bahane bu. Ama yine de bahane."

"Ne demek istediğinizi anlayamadım, matmazel?"

"Pekâlâ anladınız." Kız gülümsedi. "Benimle yalnız kalmak istiyordunuz. Öyle değil mi?"

"Matmazel, rica ederim..."

"Benim de kafası çalışan ve bazı şeyleri fark eden bir insan olduğumu kabul etmelisiniz, Mösyö Poirot. Nedense bu iğrenç olay hakkında bilgim olduğunu sanıyorsunuz. Şimdiye kadar hiç görmediğim o adamın öldürülmesi konusunda..."

"Hayır, hayal değil bu. Ama bence insan hemen gerçeği açıklamamakla, lafı ağzında gevelemekle boş yere zaman kaybeder."

"Ve siz zaman kaybından hoşlanmıyorsunuz. Hemen konuya girilmesini istiyorsunuz. Öyle olsun. O halde ben de size Suriye'den gelirken duyduğum birkaç sözün anlamını soracağım. Konya istasyonunda biraz dolaşmak için trenden indim. Karanlık gecede sizin ve Albay Arbuthnot'un sesini duydum, matmazel. Ona, 'Şimdi olmaz, şimdi olmaz,' diyordunuz. 'Her şey sona erince... Bütün bunlar geride kalınca.' Bu sözlerinizden neyi kastediyordunuz matmazel?"

Kız usulca, "Bu sözlerle... Cinayeti mi kast ettiğimi düşünüyorsunuz?" diye sordu.

"Bunu ben size soruyorum, matmazel."

Mary içini çekti. Derin derin düşünüyordu. Sonra, "O sözlerin bir anlamı vardı tabii, mösyö," dedi. "Ama bunu size açıklayamam. Ama size yemin ediyorum, Ratchett denilen o adamı bu trene bininceye kadar hiç görmemiştim."

"Ve... O sözlerin anlamını açıklamayı reddediyorsunuz?"

"İstiyorsanız öyle de diyebilirsiniz. Reddediyorum. O sözlerin... Üzerime aldığım bir görevle ilgisi vardı."

"Bu görev sona erdi artık değil mi?"

"Ne demek istiyorsunuz?"

"O iş sona erdi, değil mi?"

"Neden böyle düşünüyorsunuz?"

"Beni dinleyin, matmazel. Size başka bir şeyi daha hatırlatacağım. Toros Ekspresinin gecikmesi... O zaman çok telaşlandınız. Oysa aslında çok sakin ve soğukkanlı bir insansınız."

"Doğu Ekspresini kaçırmak istemiyordum."

"Evet, öyle dediniz. Ama Doğu Ekspresi İstanbul'dan her gün kalkıyor. O gün treni kaçırsaydınız, yirmi dört saat sonraki eksprese binerdiniz."

Miss Debenham öfkelenmeye başlıyordu. "Londra'da beni bekleyen arkadaşlarım var. Bir günlük gecikme her şeyi altüst ederdi."

"Öyle mi? Ama bu tren de gecikecek. Londra'da sizi bekleyen arkadaşlarınıza durumu haber de veremeyeceksiniz. 'Buradan orayı aramadınız ve uzun..."

"Uzak mesafe görüşmesi' yapmam da imkânsız. Yani ülkelerarası telefon konuşmasını kastediyorsunuz."

"Evet, evet."

"Doğru. İnsanın arkadaşlarına telefonla haber verememesi ya da bir telgraf çekmemesi kızılacak bir şey."

"Ama bu sefer haliniz bambaşka. Hiç sabırsızlanmıyorsunuz. Sakin ve filozofça bir haliniz var."

Mary Debenham kızararak dudağını ısırdı. "Cevap vermiyorsunuz, matmazel."

"Affedersiniz. Cevap vermem gerektiğini bilmiyordum."

"Tavrınızı değiştirmenizden söz ediyorduk..."

"Pireyi deve yaptığınızın farkında değil misiniz, Mösyö Poirot?"

Belçikalı özür dilermiş gibi ellerini iki yanına açtı. "Özür dilerim. Biz dedektiflerin kusuru bu. Hareketlerin hep birbirlerini tutmalarını bekliyoruz. Ruhsal değişiklikleri göz önüne almıyoruz."

Mary Debenham sesini çıkarmadı.

"Albay Arbuthnot'u iyi mi tanırsınız, matmazel?" Poirot'ya konuyu bu şekilde değiştirmesi kızı rahatlatmış gibi geldi. "Onunla ilk kez bu yolculukta karşılaştım." "Acaba o, Ratchett'i tanıyor muydu?"

Miss Debenham kesin bir tavırla başını salladı. "Tanışmadığından eminim."

"Ama Ratchett'in kompartımanında yerde bir pipo temizleyicisi bulduk. Ve trende Albay Arbuthnot'tan başka pipo içen yok." Poirot dikkatle kızı süzüyordu. Ama Mary Debenham ne şaşırdı, ne de telaşlandı.

"Saçma. Gülünç bir söz bu. Albay Arbuthnot cinayete karışacak bir insan değil. Hem böyle melodrama kaçan bir cinayete hiç karışmaz."

"Size onu iyi tanımadığınızı hatırlatmalıyım."

Kız omzunu silkti. "O tipleri çok iyi bilirim."

Poirot usulca, "Bana o sözlerin anlamını söylemeyecek misiniz gerçekten?" diye sordu. "'Her şey geride kaldığı zaman...'"

Mary Debenham soğuk bir tavırla cevap verdi. "Söyleyecek başka bir sözüm yok."

Hercule Poirot, "Önemli değil," dedi. "Nasıl olsa öğreneceğim." Kızı selamlayarak kompartımandan çıktı.

Bouc, "Yaptığınız akıllıca bir şey miydi, dostum?" diye sitem etti. "Kız gayet dikkatli davranacak artık. Albay da öyle."

"Dostum, eğer tavşan yakalamak isterseniz yuvasına bir sansar sokarsınız. Eğer tavşan içerdeyse mutlaka dışarı fırlar. Ben de aynı şeyi yaptım."

Hildegarde Schmidt'in kompartımanına girdiler. Alman kadın saygılı bir tavırla onları bekliyordu. Poirot kanepeye konmuş olan küçük bavulu çabucak aradı. Sonra da kondüktöre raftaki diğer büyük bavulu indirmesini işaret etti. "Anahtar?"

Hildegarde Schmidt, "Bavul kilitli değil, mösyö," diye cevap verdi. Poirot bavulun kayışlarını çözerek kapağı açtı. "Hah!" Bouc'a döndü. "Ne dediğimi hatırlıyor musunuz? Şuraya bir bakın!"

En üstte katlanmış bir üniforma duruyordu. Bir kondüktör üniforması. Sakin Alman kadının tavırları birdenbire değişiverdi. "Ah! O benim değil! İstanbul’dan ayrıldığımızdan beri o bavula hiç bakmadım. Bana inanın!" Bakışlarıyla yalvarıyordu. Poirot şefkatle onu kolundan tutarak yatıştırmaya çalıştı. "Endişelenmeyin. Size inanıyorum. Telaşlanmayın. İyi bir aşçı olduğunuzdan ne kadar eminsem, o üniformayı bavula saklamadığınızdan da o kadar eminim. Ya... Siz iyi bir aşçısınız, değil mi?"

Şaşıran kadın dayanamayarak güldü. "Evet, gerçekten bütün hanımlarım öyle söylerdi. Ben..." Durakladı. Ağzı bir karış açık kalmıştı. Yüzünde yine korku dolu bir ifade vardı.

Poirot, "Üzülmeyin, üzülmeyin," dedi. "Her şey yolunda. Size olayın nasıl olduğunu anlatayım. Kondüktör üniformasıyla gördüğünüz adam ölünün kompartımanından çıktı. Sizinle çarpıştı. Bu onu sarstı biraz. Çünkü kimseyle karşılaşmayacağını ummuştu. Sonra?. Üniformayı başından atması gerekiyordu. Artık onun için bir tehlikeydi." Onu dikkatle dinleyen Bouc ve Dr. Constantine'a baktı. "Çünkü tren kara saplanmış, katilin bütün planları altüst olmuştu. Üniformayı nereye saklayacaktı? Bütün kompartımanlar doluydu. Ama açık bir kapının önünden geçti. Bu kompartıman boştu. Bu herhalde karşılaştığım kadının, diye düşündü. İçeri süzülerek üniformayı çıkardı ve raftaki bavulun içine tıkıverdi." Üniformayı kaldırdı. Üçüncü düğmesi kopmuştu. Poirot elini ceketin cebine soktu, bütün kapıları açmaya yarayan o ana anahtarlardan birini çıkardı. "İşte, katilin kapalı kapılardan nasıl geçtiğinin açıklaması. Artık geriye o kırmızı kimonoyu bulmak kalıyor."

"Doğru. Son iki kompartımanda erkek yolcular var."

"Ne olursa olsun, onların eşyalarını da arayacağız."

"Tabii. Söylediklerinizi unutmuş değilim."

Hector MacQueen eşyalarının aranmasına hemen izin verdi. "Böylesi daha işime gelir. Bu trende en çok benden şüphelendiğinizi sanıyorum. Bir de Ratchett'in bütün servetini bana bıraktığını belirten bir vasiyetname buldunuz mu, her şey tamam olur." Bouc'un ona şüpheyle baktığını fark ederek telaşla ekledi. "Şaka ediyorum. O bana bir sent bile bırakmamıştır. Ben Ratchett'in işine yarıyordum. Dil bakımından filan. İngilizceden başka her dil konuşmayan insan yolculukta sıkıntı çeker. Bense biraz Fransızca, Almanca ve İtalyanca bilirim." Sesini biraz yükseltmişti. İstekli görünmesine rağmen eşyalarının aranması onu endişelendiriyormuş gibi bir hali vardı. Poirot işini bitirmişti. "Hiçbir şey yok. Sizi şüpheli duruma sokacak bir vasiyetname bile."

MacQueen derin bir soluk aldı. "Neyse, içim rahatladı." Grup son kompartımana geçti. İriyarı İtalyan’la İngiliz uşağın bavullarının aranması da bir sonuç vermedi.

Üç adam koridorun dibinde durarak birbirlerine baktılar. Poirot, "Vagon restorana gidelim," diye mırıldandı. "Artık öğrenebileceğimiz her şeyi öğrendik. Başka kimseden yardım bekleyemeyiz. Şimdi sıra kafamızı kullanmakta." Sigara tabakasını açtı. Ama boştu. "Ben şimdi geliyorum. Kompartımanımdan sigara alacağım... Çok acayip bir olay bu. Kırmızı kimonolu kadın kimdi? Kimono şimdi nerede?" Dönerek hızla koridordan ilerlerdi. Kendi kompartımanına gidip bavullarından birini açtı. Sonra da hayretle irkildi.

En üstte ejderha işlemeleri ince, kırmızı ipekten bir kimono duruyordu. Belçikalı dedektif, "Demek böyle?" diye fısıldadı. "Bana meydan okuyorlar. Öyle olsun... Görüşeceğiz."

İçlerinden Hangisi?

Poirot vagon restorana girdiğinde Mösyö Bouc'la Dr. Constantine oturmuş konuşuyorlardı. Mösyö

Bouc'un sıkıntılı ve üzgün bir hali vardı. Poirot'yu görünce, "Hah, işte," dedi. Arkadaşı bir sandalyeye otururken de ekledi. "Eğer bu esrarı çözerseniz, o zaman mucizelere gerçekten inanacağım dostum."

"Bu olay sizi endişelendiriyor mu?" "Tabii endişelendiriyor, işin içinden çıkamıyorum." Doktor, "Ben de öyle," dedi. İlgiyle Poirot'ya bakıyordu. "Açıkçası bundan sonra ne yapabileceğinizi de düşünemiyorum."

Poirot düşünceli bir tavırla, "Öyle mi?" dedi. Tabakasını çıkarıp ince; küçük sigaralarından birini yaktı. Gözlerinde dalgın bir ifade vardı. "Benim için bir olayın ilgi çekici yanı budur. Normal şekilde soruşturma yapamayız. Konuştuğumuz bütün bu insanlar doğruyu mu söylüyor? Yoksa sözleri yalan mı? Bunu anlamak için elimizde hiçbir şey yok. Sadece biz onları denemek için bir şeyler uydurabiliriz. Beyin için iyi biz egzersiz bu."

Mösyö Bouc, "Pekâlâ, pek güzel," dedi. "Ama elinizde ne gibi bir delil var?"

"Söyledim ya. Yolcuların anlattıkları ve bizim kendi gözlerimizle gördüklerimiz."

"Ne delil, ne delil! Özellikle yolcuların hikâyeleri. Onların hiç işe yaramayacağını size söyledim."

Poirot başını salladı. "Ben sizinle aynı fikirde değilim, dostum. Yolcuların hikâyeleri sırasında ilgimi çekecek birkaç nokta açıklandı."

Mösyö Bouc kuşkuyla, "Öyle mi?" diye mırıldandı. "Ben bunları hiç fark etmedim."

"Dinlemediniz de ondan."

"E, neyi kaçırdığımı bana açıklayın."

"Sözgelişi, ilk tanığı ele alalım. Genç MacQueen'in anlattıklarını. Bence çok anlamlı bir şey söyledi."

"Mektuplar hakkında mı?"

"Hayır, hayır, mektuplar hakkında değil. Hatırladığım kadarıyla, MacQueen şöyle bir şey söyledi: 'Yolculuklar yapıyorduk. Bay Ratchett

dünyayı görmek istiyordu. Başka bir dil bilmemesi onu engelliyordu. Ben sekreterden çok tercüman gibiydim.'" Bir doktorun yüzüne, bir Bouc'unkine baktı.

"Ne? Hâlâ fark edemediniz mi? işte affedilmeyecek bir şey bu. Çünkü MacQueen demin, 'İngilizceden başka bir dil konuşmayan bir insan yolculukta sıkıntı çeker,' dediği zaman elinize ikinci bir fırsat geçmiş oldu."

"Yani? " Bouc'un yüzünde hâlâ şaşkın bir ifade vardı. "Ah, her şeyi size tek hecelik kelimelerle açıklamak mı gerekiyor? Pekâlâ, dinleyin! Bay Ratchett Fransızca bilmiyordu. Ama dün gece kondüktör çaldığı zile cevap vermek için geldiği zaman biri ona Fransızca bir hata olduğunu söyledi. Üstelik Fransızcayı çok iyi bilen birinin kullanabileceği kelimeleri seçmişti. Öyle birkaç kelime Fransızca öğrenmiş olan birinin seçeceklerini değil."

Constantine heyecanla bağırdı. "Doğru. Bunu anlamalıydık! Şimdi ezilmiş saati neden delil olarak kabul etmeyi pek istemediğinizi anlıyorum. Çünkü saat bire yirmi üç kala Ratchett ölmüştü bile..."

Bouc etkileyici bir tavırla cümleyi tamamladı. "Ve konuşan, adamın katiliydi."

Poirot elini kaldırdı. "Acele etmeyelim. Bildiklerimize birtakım eklemeler da yapalım. Şimdiki halde rahatlıkla, 'O sırada, yani bire yirmi üç kala Ratchett'in kompartımanında başka biri vardı. Ve bu kişi ya Fransız’dı ya da Fransızcayı çok iyi konuşuyordu,' diyebiliriz sanırım." "Çok ihtiyatlısınız, dostum."

"İnsan adım adım ilerlemeli. Ratchett'in o sırada ölmüş olduğunu gösterecek hiçbir delil yok."

"Sizi uyandıran feryadı unutuyorsunuz!" "Doğru."

Bouc düşünceli bir tavırla, "Bir bakıma durumu fazla etkilemiyor," dedi. "Birinin yandaki kompartımanda dolaştığını duydunuz. Ratchett değildi o, başka bir adamdı. Herhalde ellerindeki kanı yıkıyor, tehlikeli mektubu yakıyordu. Sonra ortalık yatışıncaya kadar bekledi. Ratchett'in kapısını içerden kilitleyip zinciri taktı. Sonra Bayan Hubbard'ın kompartımanına açılan kapıdan kaçtı. Yani durum yine daha önce düşündüğümüz gibi. Sadece Ratchett yarım saat önce öldürülmüş. Ve katilin durumunu kurtarması için saat biri çeyreğe getirilmiş."

Poirot, "Yok canım," dedi. "Saat biri çeyreği gösteriyordu. Ve yan kompartımandaki adam cinayet yerinden tam o sırada ayrıldı."

Bouc'un aklı karışmıştı biraz. "Doğru. O halde sizce saatin anlamı nedir?"

"Eğer saat ilerlemişse, o zaman gösterdiği zamanın önemi var demektir. Eğer ilerletilmişse. O zaman saatin gösterdiği dakika, yani biri çeyrek geçe nerede olduğunu, ne yaptığını kanıtlayamayan kişilerden şüphelenmemiz gerekir."

Doktor, "Evet, evet," diye başını salladı. "Bu mantıklı bir şey."

"Ayrıca o kişinin kompartımana girdiği zamanla da biraz ilgilenmemiz gerekir. Bunu yapma fırsatını ne zaman buldu? Eğer asıl kondüktörün bu işle bir ilgisi olmadığını düşünürsek, o zaman yandaki kompartımana girme fırsatını ancak bir defa bulabilmiş demektir. Tren Vincovci'de durduğu sırada yani. Tren oradan kalktıktan sonra kondüktör yüzü koridora dönük oturuyordu. Yolcular yataklı vagon memuruna aldırış etmezlerdi ama asıl kondüktör böyle bir sahtekârı hemen görürdü mutlaka. Ama tren Vincovci'de durduğu sırada asıl kondüktör de perondaydı. Yani koridor boştu."

Bouc, "Yine başladığımız noktaya döndük," dedi. "Katil yolculardan biri. Ama hangisi?"

Poirot gülümsedi. "Ben bir liste yaptım. Belki işinize yarar." Bouc'a bir kâğıt uzattı.

On Soru

Kağıtta şöyle yazılıydı:

AÇIKLANMASI GEREKEN ŞEYLER

1. Üzerinde H. markası olan mendil kimindi?
2. Pipo temizleyicisini Albay Arbuthnot mu düşürmüştü? Yoksa bir başkası mı?
3. Kırmızı kimonoyu kim giymişti?
4. Kondüktör kılığına giren kadın ya da erkek kimdi?
5. Saat neden 1.15'i gösteriyordu?
6. Cinayet o sırada mı işlenmişti?
7. Yoksa daha mı önce işlenmişti?
8. Ya da daha mı geç işlenmişti?
9. Ratchett'i birden fazla kişinin bıçakladığından emin olabilir miyiz?
10. Vücudundaki yaralar başka ne şekilde açıklanabilir?

Mösyö Bouc bu soruları zekâsına karşı bir meydan okuma sayarak birden biraz neşelendi. "Bakalım bir şeyler yapabilecek miyiz? Başta mendil var. Bu işi kurala uygun ve düzenli olarak yapalım."

Poirot memnun bir tavırla başını salladı. "Tabii, tabii."

Bouc devam etti. "H. markasının üç kişiyle ilgisi olabilir. Bayan Hubbard, göbek adı Hermione olan Miss Mary Debenham ve oda hizmetçisi Hildegarde Schmidt."

"Ah! Peki, üçünden hangisi?"

"İşte bunu söylemek zor. Ama ben Miss Debenham'ı seçerdim. Belki de onu aslında göbek adıyla çağırıyorlar. Sonra ondan zaten şüpheleniyoruz. Duyduğunuz o konuşma gerçekten biraz garip dostum. Kızın açıklama yapmaya yanaşması da öyle."

Dr. Constantine, "Ben Amerikalının üzerinde dururdum," dedi. "Pahalı bir mendil o. Herkesin de bildiği gibi, Amerikalılar her şeye bol para verirler."

Poirot sordu. "Demek ikiniz de oda hizmetçisini listeden çıkarıyorsunuz?"

"Evet. Kadının kendisinin de söylediği gibi, yüksek tabakadan birine ait bir mendil."

"Ve ikinci soru. Pipo temizleyicisini Albay Arbuthnot mu düşürdü? Yoksa başka biri mi?"

"Bu soru daha güç. İngilizler kimseyi bıçaklamazlar. Bu bakımdan haklısınız. Bence biri pipo temizleyicisini oraya mahsus bıraktı. O uzun bacaklı İngiliz’den şüphelenmemiz için."

Doktor da ekledi. "Bu iki delil birden katilin çok dikkatsiz olduğunu gösterir. Ben de Mösyö Bouc'la aynı fikirdeyim. Katil mendili gerçekten fark etmedi. İşte bu yüzden hiçbir kadın mendilin kendisinin olduğunu söylemeye yanaşmıyor... Pipo temizleyici ise sahte bir delil. Sonra Albay Arbuthnot pipo içtiğini ve o tip temizleyici kullandığını saklamıyor."

Poirot başını salladı, "iyi mantık yürütüyorsunuz." Bouc devam etti. "Üçüncü soru: Kırmızı kimonoyu kim giymişti? Doğrusu bu konuda en ufak bir fikrim bile yok. Ya siz Dr. Constantine?"

"Benimle de öyle."

"O halde bu bakımdan yenilmiş olduğumuzu itiraf edelim. Neyse ondan sonraki soru hiç olmazsa daha kolay sayılır. Kondüktör kılığına giren kadın veya erkek kimdi? Bunu yapamayacakların bir listesini kesinlikle çıkarabiliriz. Hardman, Albay Arbuthnot, Foscarelli, Kont Andrenyi ve Hector MacQueen. Bunların hepsinin de boyları çok uzun. Bayan Hubbard, Hildegarde Schmidt ve Greta Ohlsson'un vücutları çok enli. Geriye uşak, Miss Debenham, Prenses Dragomiroff ve Kontes Andrenyi kalıyor. Bunların hiçbiri de uygun değil. Greta Ohlsson da Antonio Foscarelli de ayrı ayrı Miss Debenham'ın ve uşağının kompartımanlarından çıkmamış olduklarına yemin ediyorlar. Hildegarde Schimdt, prensesin kendi kompartımanında olduğuna yemin ediyor. Kont Andrenyi ise bize karısının uyku ilacı aldığını söyledi. Yani kimonoyu kimse giymemiş. Tabii bu da saçma."

Poirot mırıldandı. "Eski dostumuz Öklid'in dediği gibi." Bouc listedeki diğer soruya geçmişti. "Beş... Saat neden 1.15'i gösteriyordu? Bu iki şekilde açıklanabilir. Ya katil, tanık bulabilmek için saati değiştirdi. Ama sonra

başkalarının koridorda dolaştığını duyarak kompartımandan çıkmadı. Ya da... Durun durun, aklıma bir şey geliyor..." Bouc kafasıyla boğuşurken diğerleri saygıyla beklediler. Sonunda, "Tamam, buldum," dedi. "Saati ileri alan yataklı vagon katili değil, ikinci katil dediğimiz kişiydi. Solak katil. Yani kırmızı kimonolu kadın. O daha sonra geldi ve kendine tanık bulabilmek için saati değiştirdi."

Dr. Constantine, "Bravo," diye bağırdı. "İyi düşündünüz." Poirot, "Kadın Ratchett'i karanlıkta bıçakladı," dedi. "Adamın ölmüş olduğunun farkında bile değildi. Ama nasıl olduysa Ratchett'in cebinde bir saat olduğu sonucuna vardı. Saati çıkararak karanlıkta öylesine geri aldı. Üzerindeki o gerekli çöküntüyü yaptı."

Bouc ona soğuk soğuk baktı. "Siz bundan daha iyi bir tahminde bulunabilir misiniz?"

Poirot itiraf etti. "Şu anda... hayır. Ama yine de saatle ilgili en ilginç noktayı değerlendiremediğinizi düşünüyorum. İkinizin de."

Doktor sordu. "Altıncı soru bununla mı ilgili? Cinayet o sırada mı işlenmişti? Yani 1.15'de. Cevabım, hayır."

Bouc, "Ben de aynı fikirdeyim," dedi. "Ondan sonraki soru, şu: Yoksa daha önce mi işlenmişti? Ben, evet, diyorum. Siz, doktor?"

Doktor başını salladı. "Evet. Ondan sonraki soru, 'Ya da daha geç mi işlenmişti?' de aynı şekilde yanıtlanabilir. Ben de sizinle aynı fikirdeyim. Mösyö Bouc. Mösyö Poirot da öyle sanırım ama o kesin konuşmak istemiyor. İlk katil 1.15'den önce geldi. İkinci katilin gelişiyse 1.15'den sonra. Solaklığa gelince... Yolculardan hangisinin solak olduğunu anlamaya çalışmamız gerekmez mi?"

Poirot, "Bu noktayı tümüyle ihmal etmiş değilim," dedi.

"Belki fark ettiniz. Her yolcuya adresini yazdırdım ya da imzasını attırdım. Tabii bu kesin bir şey sayılmaz. Çünkü bazı insanlar belirli şeyleri sağ elleriyle, diğerlerini ise sol elleriyle yaparlar. Bazıları sağ elleriyle yazar, ama sollarıyla golf oynarlar. Ama bu deneme de yine bir şeydir. Sorguya çekilen herkes kalemi sağ eline aldı. Prenses Dragomiroff dışında. O da yazmak istemedi."

Bouc, "Prenses Dragomiroff mu?” diye bağırdı. "İmkânsız!"

Doktor, "Onun sol elle indirilen darbeye yetecek gücü olduğunu sanmıyorum," dedi. "O yara hatırı sayılır bir güçle açılmıştı."

"Bir kadınınkinden daha fazla bir güçle mi?"

"Hayır, böyle söyleyemem. Ama yaşlı bir kadınınkinden daha fazla bir güç isterdi. Prenses Dragomiroff ise çok halsiz bir kadın."

Poirot, "Bu olay kafanın vücudu etkilemesiyle ilgili olabilir," dedi. "Prenses Dragomiroff'un güçlü bir kişiliği ve müthiş bir iradesi var. Ama şimdilik bunu bir yana bırakalım."

"Dokuzuncu ve onuncu soruya mı geçelim? Ratchett'i birden fazla kimsenin bıçaklandığından emin olabilir miyiz? Vücudundaki yaralar başka nasıl açıklanabilir? Bir doktor olarak konuşuyorum. Tıp açısından o yaralar başka türlü izah edilemez. Bir adamın önce güçsüzce sonra güçle bıçağı indirdiğini, önce sağ sonra sol elini kullandığını ve belki de yarım saat kadar bekledikten sonra ölünün vücudunda yeni yaralar açtığını iddia etmek saçma olur."

Poirot, "Evet, mantıksız bu," diye cevap verdi. "Sizce iki katil olması mantığa uygun mu?"

"Siz kendiniz de söylediniz. Bu durum başka nasıl açıklanabilir?"

Poirot ilerde bir noktaya bakıyordu. "Ben de kendi kendime bunu soruyorum. Durup dinlenmeden bunu soruyorum."

İskemlesinde arkasına yaslandı. "Bundan sonra her şey burada." Parmaklarını alnına vurdu. "Her şeyi tartıştık. Olaylar önümüzde. Bunlar düzenle sıraya dizilmiş. Yolcular teker teker burada oturdular ve gördüklerini, bildiklerini anlattılar. Dışardan öğrenilebilinecek her şeyi biliyoruz." Bouc'a sevgiyle gülümsedi. "Koltukta arkaya yaslanıp düşüne düşüne gerçeği bulmak. Bu ikimizin bir şakasıydı. Ama şimdi ben sizin gözlerinizin önünde bunu uygulayacağım. Siz de aynı şeyi yapmalısınız. Gözlerimizi kapayalım ve düşünelim...

O yolculardan biri ya da birkaçı Ratchett'i öldürdü. Hangileri bunlar?"

Bazı Önemli Noktalar

On beş dakika kadar kimse konuşmadı.

Mösyö Bouc'la Dr. Constantine, Poirot'nun talimatına uymaya çalışarak başladılar işe. Birbirine zıt ayrıntıların arasından geçerek belirli ve sağlam bir sonuca varmaya çalışıyorlardı. Mösyö Bouc şöyle düşünüyordu: Evet, mutlaka düşünmem lazım... Ama zaten düşünüp durdum... Poirot'nun İngiliz kızının bu işle bir ilgisi olduğuna inandığı belli. Ben buna ihtimal veremiyorum... İngilizler çok soğuk insanlar... Bu işi İtalya'nın yapmamış olduğu anlaşılıyor... Yazık.. Herhalde İngiliz uşak diğerinin kompartımandan hiç çıkmadığını iddia ettiği zaman yalan söylemiyordu. Neden söylesin? İngilizleri parayla susturmak kolay değildir!" Çok kötü bir olay bu. Bu dertten ne zaman kurtulacağız bilmem. Herhalde bizi kurtarmak için çalışmalara başladılar. Bu adamlar da o kadar ağır hareket ederler ki... Sonra bu ülkelerin polisleri. Onlarla da uğraşacağız.

Olay gazetelere de geçecek tabii.. Ondan sonra Bouc kendi kendine daha önce belki yüz kez düşündüğü şeyleri tekrarlayıp durdu.

Dr. Constantine ise şöyle düşünüyordu: Bu ufak tefek adam pek acayip. Dâhi mi? Yoksa deli mi? Bu esrarı çözebilecek mi? İmkânsız. Ben en ufak bir ışık bile göremiyorum... Her şey insanın aklını karıştırıyor.. Belki hepsi de yalan söylüyorlar... Ama bunun bize bir yararı yok. Yalan da söyleseler, gerçeği itiraf etmeleri kadar akıl karıştırıcı bir şey. O yaralar çok garip... Bir türlü anlayamıyorum... Adamı vurmuş olsalardı aklım ererdi. Amerika tuhaf bir ülke. Oraya gitmek isterdim... Acaba Zia şu anda ne yapıyor? Karım durumu öğrenirse... Doktor ondan sonra tümüyle özel meseleleri düşünmeye başladı.

Hercule Poirot hareketsiz oturuyordu. İnsan uyuduğunu sanabilirdi.

On beş dakika hiç kımıldamadan oturduktan sonra kaşları ağır ağır kalkmaya başladı. Usulca içini çekti. Yavaşça mırıldanıyordu. "Ama neden olmasın? Eğer öyleyse, o zaman her şey açıklanabilir?"

Gözlerini açtı. Bir kedininkiler gibi yemyeşildi gözleri. Usul usul, "Eh," dedi. "Ben de düşündüm. Ya siz?"

Düşüncelere dalmış olan iki adam irkildiler.

Bouc biraz da suçlu suçlu, "Ben de düşündüm," diye cevap verdi. "Ama bir sonuca varamadım. Cinayetleri aydınlatmak size göre bir şey dostum. Benim yapabileceğim bir iş değil bu;"

Doktor da, "Ben de derin derin düşündüm," diye açıkladı. "Aklıma bir sürü varsayım geldi. Ama bunlardan hiçbiri hoşuma gitmiyor."

Poirot dostça bir tavırla başını salladı. Sonra yerinden dikleşerek göğsünü şişirdi. Bıyığını sıvazladı. Ve toplantılarda konuşmaya alışık bir adam tavrıyla, "Dostlarım," diye başladı. "Olayları kafamdan geçirdim. Yolcuların söylediklerini de. Şu sonuca vardım: Olaylar bir tek şekilde açıklanabilir. Bu varsayım henüz biraz belirsiz. Ama çok ilgi çekici. Tabii doğru olup olmadığından henüz emin değilim. Durumu kesinlikle öğrenmek için bazı denemeler yapmak zorunda kalacağım.

Önce bana önemli gelen bazı noktaları işaret edeceğim. Mösyö Bouc'la burada ilk yemek yediğimiz gün etrafımızda her sınıftan, her yaştan ve her milletten insan vardı. Bu mevsimde pek rastlanılmayan bir durum. Mesela, Atina-Paris ve Bükreş-Paris vagonları hemen hemen boş. Sonra, trene gelmeyen yolcuyu da unutmayın. Bence bu önemli. Sonra dikkatimi çeken başka küçük noktalar da var. Mesela, Bayan Hubbard'ın sünger torbasının yeri. Bayan Armstrong'un annesinin adı, Bay Hardman'ın dedektiflik yöntemleri, MacQueen'in bulduğumuz yanık mektubu Ratchett'in ortadan kaldırdığını söylemesi, Prenses Dragomiroff'un küçük adı ve bir Macar pasaportundaki yağ lekesi."

İkisi ona hayretle baktılar.

Poirot sordu. "Bu noktalar size bir şey söylemiyor mu?"

Bouc açık açık, "Hayır," diye itiraf etti.

"Ya size, doktor?"

"Neden söz ettiğini bile anlamadım."

O arada arkadaşının sözleri arasında bir tek şeyi anlamış olan Mösyö Bouc pasaportları karıştırıyordu. Sonunda bir şeyler mırıldanarak Kont ve Kontes Andrenyi'nin pasaportunu açtı. "Kastettiğiniz bu mu? Şu leke?"

"Evet. Oldukça taze bir yağ lekesi. Lekenin nerede olduğuna dikkat ettiniz mi?"

"Kont'un karısıyla ilgili bölümde. Daha doğrusu genç kadının küçük adının yazılı olduğu yerde. Ama yine de ne demek istediğinizi anlamış değilim."

"Bu konuya başka taraftan gireceğim. Cinayet yerinde bulunan mendile dönelim. Biraz önce de konuştuğumuz gibi H. markasıyla üç kişinin ilgisi olabilir. Bayan Hubbard'ın. Şimdi bu mendile başka bir açıdan bakalım. Çok pahalı bir mendil, dostlarım. Lüks bir şey. Paris'te elde yapılmış, işlenmiş. Marka dışında, yolculardan hangisinin böyle bir mendili olabilir? Bayan Hubbard'ın olamaz. Giyim konusunda çılgınca bir savurganlığı yok. Miss Debenham'ın olamaz. Bu tip İngiliz kadınları ince keten mendiller kullanırlar. Hele hizmetçi hiç böyle bir şey alamaz. Ama trende böyle mendilleri alabilecek iki kadın var. Bakalım H. markasını onlardan birine bağlayabilecek miyiz? Sözünü ettiğim iki kadından biri Prenses Dragomiroff..."

Bouc alaycı bir tavırla atıldı. "Onun küçük adı Natalie." "Evet. Biraz önce dediğim gibi küçük adı önemli. İkinci kadın ise Kontes Andrenyi. O zaman bir şey dikkatimizi çekiyor."

"Bizim değil, sizin!"

"Pekâlâ, benim. Kontesin pasaportta yazılı olan küçük adı yağ lekesi yüzünden biraz okunamaz hale gelmiş. Bunun bir kaza olduğu söylenilebilir. Ama kontesin küçük adını düşünün. Ya genç kadının adı Elena değil de, Helena'ysa? H harfi E haline sokulmuş olabilir. Sonra da bu değişikliği gizlemek için üzerine yağ damlatılmıştır."

Bouc, "Helena!" diye bağırdı. "Bu da bir fikir." "Tabii bir fikir! Bunu desteklemek için biraz arandım ve bazı şeyler buldum. Kontesin bavullarından birinin üzerindeki bir etiket biraz ıslaktı. Ve bu, bavulun yukarısındaki markanın ilk harfinin üzerine getirilmişti. Etiket başka bir yerden çıkarılmış, sonra markanın üzerine yapıştırılmıştı."

Bouc, "Beni ikna etmeye başladınız," dedi. "Ama Kontes Andrenyi… Kesinlikle..."

"Hişş. Dostum, şimdi dönmeli ve olaya tümüyle başka bir açıdan bakmalısınız. Bu cinayetin herkese nasıl gözükmesi isteniyordu? Karın katilin asıl planını altüst etmiş olduğunu unuttuk. Bir an kar olmadığını ve

trenin normal bir şekilde yola devam ettiğini düşünelim. O zaman ne olurdu?"

"Herhalde cinayet bu sabah erkenden İtalyan sınırında ortaya çıkardı'. Yolcular bize anlattıklarının çoğunu İtalyan polisine söylerlerdi. Tehdit mektupları MacQueen tarafından gösterilirdi. Bay Hardman hikâyesini anlatırdı. Bayan Hubbard bir adamın kompartımanından geçtiğini anlatmak için çırpınırdı. Düğme bulunurdu. Bence sadece iki şey farklı olurdu. Adam Bayan Hubbard'ın kompartımanından birden önce geçmiş olur, yataklı vagon üniforması da tuvaletlerden birinde bulunurdu."

"Yani?"

"Yani cinayet aslında sanki katil dışardan gelmiş gibi bir etki bırakacak şekilde planlanmıştı. İşler karışmasaydı, katilin 0.58'de Brod'da trenden indiği sanılacaktı. Herhalde biri koridorda yabancı bir yataklı vagon kondüktörünün yanından geçecekti. Üniforma, hilenin nasıl başarıldığının anlaşılması için görülecek bir yere bırakılacaktı. Yolculardan hiç şüphe edilmeyecekti. Yani dış dünya bu olayı bu şekilde görecekti. Ama trenin kazaya uğraması her şeyi değiştirdi. Herhalde katil de kurbanıyla kompartımanda o kadar uzun süre bu yüzden kaldı. Trenin yoluna devam etmesini bekliyordu. Ama sonunda trenin hareket etmeyeceğini anladı. Değişik planlar yapılması gerekiyordu. Artık katilin hâlâ trende olduğu düşünülecekti."

Bouc sabırsız sabırsız, "Evet, evet," dedi. "Bütün bunları anlıyorum. Ama mendilin bu işle ne ilgisi var?"

"Biraz karışık bir yoldan o mendile dönüyorum. Önce şunu bilmelisiniz: O tehdit mektupları aslında bir hile. Sanki kötü bir Amerikan romanından oldukları gibi kopya edilmiş. Aslında bu mektuplar polis için hazırlanmış şeyler zaten. Şimdi kendi kendimize şunu sorabiliriz: Bu mektuplar Ratchett'i kandırmış mıydı? Görünüşe bakılırsa cevabın hayır olması gerek. Hardman'a verdiği talimattan onun çok iyi tanıdığı 'özel' bir düşmanın üzerinde durduğu anlaşılıyor. Yani eğer Hardman'ın anlattıklarının doğru olduğunu kabul edersek. Ratchett'e bambaşka bir mektup geldiği kesin. Bir parçasını kompartımanda bulduğumuz, Arsmtrong'ların küçük çocuğuyla ilgili mektup bu. Ratchett'in ölümle tehdit edilmesinin nedenini anlayamaması ihtimali vardı, işte bu mektup adamın bu nedeni iyice

anlaması için yazılmıştı. Tâ başından beri söylediğim gibi aslında bu mektubun bulunması da istenmiyordu. Katilin ilk işi bu mektubu ortadan kaldırmak olmuştu. İşte planın karşılaştığı ikinci aksilik de buydu, ilk kardı, ikincisi ise o mektup parçasından anlam çıkarmamız.

"Pusulanın o kadar dikkatle yakılması bir tek anlama gelir. Trende Armstrong ailesiyle çok yakından ilgisi olan biri vardı. Ve mektubun bulunması bütün şüphelerin hemen hemen o kimsenin üzerinde toplanmasına neden olurdu.

"Şimdi bulduğumuz diğer iki ipucuna geliyoruz. Pipo temizleyicisini geçiyorum. Onun hakkında çok konuştuk. Şimdi mendile gelelim. Bunu en basit şekliyle alırsak... bu adı H. harfiyle başlayan birinin cinayetle ilgisi olduğunu ve kişinin mendili farkına varmadan düşürdüğünü gösteriyor."

Dr. Constantihe, "Tamam," dedi. "Kadın mendilini düşürdüğünü fark ediyor ve hemen küçük ismini gizlemek için önlem alıyor."

"Ne de hızlı gidiyorsunuz! Benim yapmaktan hoşlanmayacağım bir şekilde çabucak sonuca varıyorsunuz."

"Bu başka türlü olabilir mi?"

"Tabii olabilir. Mesela... Diyelim ki, bir cinayet işlediniz ve suçu başka birinin üzerine yıkmak istiyorsunuz. Trende Armstrong ailesiyle yakından ilişkisi olan biri var. Bir kadın. Diyelim ki, cinayet yerine o kadına ait bir mendili bırakıyorsunuz. Kadın sorguya çekilecek ve Armstrong ailesiyle olan bütün ilişkisi ortaya çıkarılacak. Her şey tamam. Cinayet nedeni ve aleyhte delil."

Doktor itiraz etti. "Ama böyle bir durumda işe karıştırılan,; kişi masum olduğu için kimliğini saklamaya kalkışmaz."

"Öyle mi? Siz öyle mi düşünüyorsunuz? Mahkemede böyle düşünürler. Ama ben insan karakterini bilirim dostum. Emin olun, cinayet suçuyla yargılanmak ihtimaliyle karşılaşan biri, ne kadar masum olursa olsun ne yapacağını şaşırır ve dünyanın en gülünç işlerine kalkışır. Hayır, hayır. Yağ lekesi ve yeri değişen etiket sadece Kontes Andrenyi'nin bir nedenle kimliğini saklamaya çalıştığını gösterir."

"Evet. İngilizceyi yabancı aksanıyla konuşuyor. Görünüşü de yabancı. Genç kadın bunu özellikle daha abartıyor. Ama onun kim olduğunu tahmin etmek hiç de zor değil. Biraz önce Bayan Armstrong'un annesinin adından

söz ettim. Adı Linda Arden'di, çok tanınmış bir aktristi. Özellikle Shakespeare'in eserlerinde oynardı. Arden ormanının ve Shakespeare'in Rosalind adlı kadın karakterini düşünün. Linda Arden sahne için ad ararken bunlardan yararlanmıştı. Bütün dünya onu Linda Arden adıyla tanıyordu. Ama asıl adı bu değildi. Belki de Goldenberg'di. Damarlarında Orta Avrupa kanı vardı sanırım. Amerika'ya birçok milletten insan gidiyor. Bence, baylar, Bayan Armstrong'un o felaket sırasında küçük bir çocuk olan kız kardeşi Helena Goldenberg'di. Yani Linda Arden'in küçük kızı. Ve Kont Andrenyi Washington'da ataşeyken kız onunla evlenmişti."

"Ama Prenses Dragomiroff kızın bir ingilizle evlenmiş olduğunu söyledi."

"Prenses adamın adını hatırlayamadı! Sorarım size, bu mümkün mü? Prenses Dragomiroff, Linda Arden'i çok severmiş. Büyük ladylerin büyük sanatçıları sevdikleri gibi. Aktrisin kızlarından birinin isim annesiymiş. Prenses diğer kızın evlendiği adamın adını o kadar çabucak unutabilir mi? imkânsız bu. Bence Prenses Dragomiroff'un yalan söylediğini kesinlikle iddia edebiliriz. Helena'nın trende olduğunu biliyordu. Onu görmüştü. Ratchett'in aslında kim olduğunu duyar duymaz. Helena'dan şüphe edeceğimizi anladı, işte bu yüzden ona Bayan Armstrong'un kız kardeşini sorduğumuz zaman yalan söyledi.

Pek hatırlamıyordu ama Helena galiba bir İngiliz’le evlenmişti. Bu sözler gerçeklerden çok uzaktı."

Garsonların biri dipteki kapıdan girerek onlara yaklaştı. Bouc'a, "Akşam yemeği servisine başlayabilir miyiz, mösyö?" diye sordu. "Yemek hazır da."

Bouc, Poirot'ya baktı. Belçikalı başını salladı. "Tabii, tabii. Yemek servisi yapılsın."

Garson diğer uçtaki kapıdan çıktı. Elindeki çıngırağı sallıyor ve "İlk servis," diye sesleniyordu. "Akşam yemeği hazır. İlk servis."

Pasaporttaki Yağ Lekesi

Poirot, Bouc ve doktorla aynı masada oturuyordu.

Vagon restorana toplanan yolcular çok keyifsizdiler. Pek az konuşuyorlardı. Geveze Bayan Hubbard bile anormal sayılacak kadar sessizleşmişti. Oturduğu yerde mırıldanıyordu. "Canım hiçbir şey istemiyor."

Ama sonra kendini ona bakmakla görevli saydığı anlaşılan İsveçli kadının cesaret verici sözleri karşısında getirilen her yemekten yedi.

Servis başlamadan önce Poirot şef garsonu kolundan yakalayarak ona bir şeyler fısıldamıştı. Constantine, Kont ve Kontes Andrenyi'ye hep en son servis yapıldığını ve yemeğin sonunda da hesabın verilmesinin geciktiğini görünce, Poirot'nun şef garsona nasıl bir talimat vermiş olduğunu anladı. Karı koca sonunda kalktılar. Poirot da yerinden fırlayarak onların peşinden gitti. "Pardon, madam, mendilinizi düşürdünüz." O küçücük markalı mendili uzatıyordu.

Genç kadın mendili aldı. Şöyle bir baktı. Sonra da geri verdi. "Yanılıyorsunuz, mösyö. Bu mendil benim değil." "Değil mi? Emin misiniz?"

"Kesinlikle eminim, mösyö."

"Ama üzerinde sizin markanız var, madam. H. harfi."

Kont ani bir hareket yaptı. Poirot ona aldırmadı. Gözlerini kontesin yüzüne dikmişti. Genç kadın sakin bir tavırla ona bakarak, "Anlayamadım, mösyö?" diye cevap verdi. "Adamın baş harfleri E. A.'dır."

"Sanmıyorum. Adınız Helena sizin. Elena değil. Helena Goldenberg. Linda Arden'in en küçük kızı. Bayan Armstrong'un kız kardeşi Helena Goldenberg."

Bir ana derin, gergin bir sessizlik oldu. Hem kontun, hem de kontesin yüzü bembeyaz kesilmişti. Poirot daha yumuşak bir sesle, "İnkâr yersiz," dedi. "Öyle değil mi?"

Kont öfkeyle bağırdı. "Mösyö hangi hakla?..."

Genç kadın ufak elini kocasının ağzına doğru uzatarak onu susturdu. "Hayır, Rudolph, bırak konuşayım. Bu beyin söylediklerini inkâr etmek yararsız. Oturup bu konuyu konuşmamız daha doğru olur." Ses tonu ve aksanı değişmişti. İlk kez tam anlamıyla bir Amerikalının konuşmasıydı. Kont sesini çıkarmadı. Karısının eliyle yaptığı işarete uydu. İkisi birden geçip Poirot'nun karşısına oturdular.

Kontes, "Sözleriniz çok doğru, mösyö," dedi. "Ben Bayan Armstrong'un kız kardeşi Helena Goldenberg'im."

"Bunu bana bu sabah açıklamadınız, Madam la Kontes."

"Öyle."

"Kocanızın ve sizin bana anlattıklarınız baştan aşağı yalandı."

Kont hiddetle, "Mösyö!" diye bağırdı.

"Kızma, Rudolph. Mösyö Poirot gerçekleri biraz acımasız açıklıyor. Ama sözlerini inkâr edemeyiz."

"Bunu böyle rahatlıkla itiraf etmenize seviniyorum, madam. Şimdi bana pasaportunuzdaki küçük adınızı değiştirmenizin nedenlerini açıklar mısınız?"

Kont atıldı. "O tümüyle benim isimdi." Helena usulca, "Mösyö Poirot, herhalde nedenleri tahmin edebilirsiniz," dedi. "Öldürülen bu adam küçücük yeğenimin katiliydi. Ablamın ölümüne neden olmuş, eniştemi mahvetmişti. Dünyada en çok sevdiğim üç kişinin düşmanıydı o. Ailemin, bütün dünyamı oluşturan üç kişinin!" Sesi heyecanla yankılandı. Geniş seyirci kalabalıklarını ağlatan o büyük aktrisin kızı olduğu öyle belliydi ki. Sonra daha sakin bir tavırla devam etti. "Trendeki bütün yolcuların içinde o adamın ölmesini en çok ben isterdim."

"Ve onu öldürmediniz, öyle mi, madam?" "Mösyö Poirot, size yemin ediyorum. O adamı öldürmeyi çok istememe rağmen ona bir zarar vermiş değilim. Kocam da durumu biliyor. O da bu bakımdan yemin edebilir."

Kont, "Şerefim üstüne yemin ediyorum," dedi. "Helena dün gece kompartımandan hiç ayrılmadı. Daha önce de söylediğim gibi uyku ilacı içti. O tümüyle masum." Poirot bir ona baktı, bir genç kadına. Kont tekrarladı. "Şerefim üzerine yemin ediyorum." Poirot başını hafifçe salladı. "Ama buna rağmen pasaporttaki ismi değiştirdiniz?"

Kont içten ve heyecanlı bir tavırla, "Mösyö Poirot," dedi. "Durumumu düşünün. Karımın çirkin bir olaya karıştırılmasına dayanabilir miydim sanıyorsunuz? O masumdu. Bunu biliyordum. Ama söylediğiniz de doğruydu. Armstrong ailesiyle olan ilişkisi yüzünden ondan hemen şüphe edeceklerdi. Onu sorguya çekecekler, belki de tutuklayacaklardı. Kötü bir rastlantı Ratchett'le aynı trene düşmemize neden olmuştu. Artık yapılacak bir tek şey vardı. Size yalan söylediğimi itiraf ediyorum mösyö. Bir tek şey dışında. Karım dün gece gerçekten kompartımandan hiç çıkmadı." Karşı koyulması güç bir içtenlikle konuşuyordu.

Poirot ağır ağır, "Size inanmadığımı söylemedim, mösyö," dedi. "Sizin çok eski ve gururlu bir aileden olduğunuzu biliyorum. Karınızın kötü bir olaya karışması sizin için çok acı olurdu. Bu bakımdan sizi anlıyorum. Ama karınızın mendilinin ölen adamın kompartımanında bulunmasına ne diyeceksiniz?"

Kontes, "O mendil benim değil, mösyö," dedi.

"H. markasına rağmen mi?"

"Markaya rağmen. Buna benzer mendillerim var. Ama tam bu şekilde olanı yok. Bana inanmayacağınızı biliyorum tabii. Ama emin olun gerçek bu. O mendil benim değil."

"Belki mendili kompartımana suçu sizin üzerinize yıkmak isteyen biri bıraktı."

Genç kadın hafifçe gülümsedi. "Yani sonunda bana her şeye rağmen mendilin yine de benim olduğunu itiraf mı ettireceksiniz? Emin olun mendil benim değil."

"Madem mendil sizin değildi, o halde pasaporttaki adı neden değiştirdiniz?"

Bu soruya kont cevap verdi. "Çünkü üzerinde H. markası olan bir mendilin bulunduğunu duyduk. Sorguya çekilmeden önce bu konuyu aramızda konuştuk. Helena'ya adının H. harfiyle başladığı anlaşıldığı takdirde kendisini fena halde sıkıştıracağınızı söyledim. Bu iş o kadar basitti ki, Helena'yı Elena'ya kolaylıkla çevirdik."

Poirot alaycı bir tavırla, "Büyük bir sahtekâr olabilirdiniz, Mösyö lö Kont," dedi. "Parlak bir zekânız ve adaleti şaşırtmak için de amansız bir azminiz var."

"Ah, hayır hayır." Genç kadın öne doğru eğildi. "Mösyö Poirot, kocam size durumu açıkladı."

Fransızcadan vazgeçerek İngilizce konuşmaya başladı. "Korktum. Çok korktum, anlıyor musunuz?

Geçmişte çok feci günler geçirmiştik. Ve şimdi her şey yeniden hortlatılacaktı. Üstelik benden şüphe edecekler hatta belki de beni hapse atacaklardı. Çok korktum, Mösyö Poirot. Bunu anlayamıyor musunuz?" Sesi çok güzeldi.

Kalın, tatlı, yalvarış dolu. Aktris Linda Arden'in kızının sesiydi bu.

Poirot ciddi bir tavırla ona baktı. "Size inanmamı istiyorsanız o zaman bana yardım etmelisiniz, madam."

"Size yardım etmek mi?"

"Evet. Cinayetin nedeni geçmişte gizli. Yuvanızı dağıtan, sizi sarsan o felakette. Beni geçmişe götürün, madam. Böylece her şeyi açıklayacak o bağı bulayım."

"Size ne anlatabilirim? Hepsi de öldüler." Istırapla tekrarladı. "Öldüler. Hepsi de öldüler. Robert, Sonia, sevgili Daisy. O kadar tatlı, o kadar mutluydu.. öyle güzel bukleleri vardı ki. Hepimiz de ona bayılıyorduk."

"Bir kurban daha vardı, madam. Dolaylı bir şekilde kurban olan biri."

"Zavallı Susanne'ı mı kastediyorsunuz? Evet, onu unutmuştum. Polis onu sorguya çektiydi. Susanne'ın olayla bir ilgisi olduğundan emindiler. Belki vardı ama masum bir şekilde. Galiba biriyle gevezelik etmiş, ona Daisy'nin ne zamanlar sokağa çıktığı hakkında bilgi vermişti. Zavallı kızcağız olaydan sonra çok sarsılmıştı. Onu sorumlu tuttuklarını sanıyordu." Titredi. "Kendini pencereden attı. Ah! Korkunç bir şeydi bu." Elleriyle yüzünü kapattı.

"Hangi millettendi o, madam?"

"Fransızdı."

"Soyadı neydi?"

"Çok garip ama hatırlayamayacağım. Hepimiz onu Susanne diye çağırırdık. Güleryüzlü, güzel bir kızdı. Daisy'e de çok bağlıydı."

"Çocuk odasına bakıyordu, değil mi?"

"Evet."

"Peki, dadı kimdi?"

"Diplomalı bir hemşire. Adı Stengelberg'di. O da Daisy'e çok bağlıydı. Ablama da."

"Şimdi madam, sorumu yanıtlamadan önce iyice düşünmenizi istiyorum. Bu trene bindiğinizden beri tanıdığınız biriyle karşılaştınız mı?"

Genç kadın ona hayretle baktı. "Ben mi? Hayır, hiç kimseyle karşılaşmadım."

"Ya Prenses Dragomiroff?"

"Ah, o mu? Onu tanıyorum tabii. Ben sizin o... o günlerden birini kasdettiğinizi sandım."

"Ben de bunu kastettim zaten. Şimdi iyi düşünün. Unutmayın, aradan yıllar geçti. Bu erkek ya da kadın görünüşünü değiştirmiş olabilir."

Helena derin derin düşündü. Sonra da, "Hayır," dedi. "Böyle biri olmadığından eminim."

"Siz o eski olay sırasında küçük bir kızmışsınız. Size bakacak, derslerinizle ilgilenecek kimseniz yok muydu?"

"Ah, evet, öyle bir ejderha vardı. Bana mürebbiyelik, Sonia'ya da sekreterlik yapan biri. İngiliz’di. Daha doğrusu İskoçyalıydı. İriyarı, kırmızı saçlı bir kadın."

"Adı neydi?"

"Miss Freebody."

"Genç miydi, yoksa yaşlı mı?"

"Bana pek yaşlı gelirdi. Ama herhalde aslında kırkından fazla değildi. Susanne elbiselerime bakar, oda hizmetçiliği yapardı."

"Evde başka kimse yok muydu?"

"Sadece hizmetkârlar vardı."

"Trende hiç kimseyi tanımadığınızdan emin misiniz, madam? Kesinlikle emin misiniz?"

Genç kadın samimi bir tavırla cevap verdi. "Çok eminim. Trende tanıdığım kimse yok. Hiç kimse yok, mösyö."

Prenses Dragomiroff'un Küçük Adı

Kontla kontes gittikten sonra Poirot dönüp iki arkadaşına baktı. "Gördünüz ya? İlerliyoruz."

Bouc nazik nazik, "Harika bir başarı," dedi. "İş bana kalsaydı Kont ve Kontes Andrenyi'den şüphelenmek aklımdan bile geçmezdi. Onların bu işle hiçbir ilişkileri olmadığını düşündüğümü itiraf etmeliyim. Kontesin cinayet işlediğinden hiç şüpheniz yok herhalde? Acı bir şey bu. Ama onu giyotine göndermezler. Hafifletici nedenler var. Birkaç yıl hapse mahkûm ederler, işte o kadar."

"Yani onun suçlu olduğundan eminsiniz."

"Dostum, artık bunun şüphe götürür tarafı var mı? Onları mahsus öyle yatıştırdınız, değil mi? Biz kardan kurtuluncaya ve polis işe el koyuncaya kadar bir kargaşalık olmaması için."

"Kont karısının masum olduğunu söyledi, şerefi üzerine yemin etti. Buna inanmıyorsunuz galiba?"

"Dostum, tabii öyle söyleyecekti. Başka ne diyebilirdi? Karısına tapıyor. Onu kurtarmak istiyor. Yalanını ustaca bir şekilde tekrarlıyor. Şöyle bir derebeyi edasıyla. Ama sözleri yalan olmayıp da ne olacak?"

"Gülünç bir fikir ama ben bu sözlerin doğru olabileceğini düşünüyordum."

"Hayır, hayır. Mendili unutmayın. Mendil işi kesinleştiriyor."

"Ah, ben o mendil meselesinden pek emin değilim. Hatırlarsanız size mendilin sahibi konusunda iki ihtimal olduğundan söz etmiştim."

"Öyle de olsa..." Bouc sustu.

Uçtaki kapı açılmış ve Prenses Dragomiroff vagon restorana girmişti. Doğrudan doğruya onların yanına geldi. Üçü de ayağa kalktılar. Kadın diğerlerine aldırmayarak Poirot'yla konuşmaya başladı. "Yanılmıyorsam, sizde mendilim varmış."

Belçikalı diğerlerine zaferle baktı. "Bu mu, madam?" Zarif mendili çıkardı.

"Evet, tamam. Köşesinde de markam var."

Bouc, "Ama Madam la Prenses," diye itiraz etti. "H harfi bu. Affedersiniz ama sizin küçük adınız Natalia'ymış."

Kadın ona soğuk soğuk baktı. "Doğru, mösyö. Mendillerime daima Rus harfleriyle işlenir markam. Rusçada H. N. yerine geçer."

Bouc şaşırmıştı biraz. Bu hiçbir şeyden yılmayan yaşlı kadın onu şaşırtıyor, rahatsız ediyordu. "Bu sabahki soruşturmada mendilin sizin olduğunu söylemediniz bize."

Prenses alayla, "Sormadınız ki," diye cevap verdi.

Poirot, "Madam, rica ederim oturun," dedi.

Kadın içini çekti. "Öyle yapmam daha doğru olacak sanırım." Oturdu. "Bu işi bu kadar uzatmanız yersiz, beyler. Bundan sonraki sorunuz şu olacak: 'Mendilinizin cinayete kurban giden adamın cesedinin yanında ne işi vardı?' Buna şu cevabı vereceğim: 'Bu konuda hiçbir fikrim yok.' "Gerçekten yok mu?" "Hiç yok."

"Özür dilerim, madam, ama cevaplarınızın doğruluğuna ne dereceye kadar inanabiliriz?" Poirot bu sözleri usulca söylemişti.

Prenses Dragomiroff aşağı gören bir tavırla cevap verdi. "Bu sözleri Helena Andrenyi'nin Bayan Armstrong'un kız kardeşi olduğunu açıklamadığım için söylüyorsunuz sanırım."

"O konuda bize bile bile yalan söylediniz."

"Tabii. Aynı şeyi yine de yapardım. Annesi benim arkadaşımdı. Ben insanın dostlarına, ailesine ve kendi sınıfından kimselere sadık olması gerektiğine inanırım."

"Adaletin yerine gelmesi için insanın elinden geleni yapması gerektiğine inanmaz mısınız?"

"Ben bu olayda adaletin yerine geldiğine inanıyorum."

Poirot öne doğru eğildi. "Karşılaştığım zorluğu görüyorsunuz, madam. Hatta bu mendil meselesinde bile size inanabilir miyim? Yoksa arkadaşınızın kızını mı koruyorsunuz yine?"

"Ah! Ne demek istediğinizi anlıyorum." Yüzünde sert bir gülümseme belirdi. "Bu sözlerim kolaylıkla kanıtlanabilir. Paris'te mendillerimi işleyen yerin adresini vereceğim size. Onlara kompartımanda bulunan mendili göstermeniz yeter. Size mendili bir yıl önce ısmarladığımı ve işlettiklerini

söyleyeceklerdir. O mendil benim, beyler." Ayağa kalktı. "Bana sormak istediğiniz başka bir şey var mı?"

"Hizmetçiniz, madam. Bu mendili bu sabah kendisine gösterdiğimiz zaman tanıdı mı acaba?"

"Tanımış olması lazım. Mendili gördü ama bir şey söylemedi öyle mi? Ah, bu, onun da sadık olabileceğini gösteriyor." Başıyla hafifçe selam vererek salondan çıktı.

Poirot yavaşça mırıldandı. "Demek mesele buydu. Hizmetçiye mendilin kime ait olduğunu bilip bilmediğini sorduğum zaman kadın bir an tereddüt etti. Mendilin hanımının olduğunu söylemesi gerekip gerekmediğini bilmiyordu. Ama bu benim o acayip ana fikrime nasıl uyacak? Evet, olabilir..."

Bouc elini salladı. "Ah! Korkunç bir ihtiyar o."

Poirot doktora sordu. "Ratchett'i prenses öldürmüş olabilir mi?"

Adam başını salladı. "Hayır. Büyük bir güçle vurulan ve kaslara kadar giren darbeyi onun kadar zayıf nahif bir kadın hiçbir zaman indiremezdi."

"Ya derine işlemeyenleri?"

"Evet, onları indirebilirdi."

Poirot, "Bu sabah prensese gücün kollarından çok, iradesinde olduğunu söylediğim anı düşünüyorum," dedi. "Bir tür tuzaktı bu söz. Onun hangi koluna bakacağını görmek istiyordum. Sağına mı, soluna mı?

Ama bunu yapmadı. İki koluna birden baktı. Ve bana garip bir şey söyledi. 'Hayır, bunların hiç gücü yok,' dedi. 'Bilmiyorum buna sevinmem mi, yoksa üzülmem mi gerekir?' Acayip bir sözdü bu. Ve cinayet konusundaki fikrimi destekliyor."

"Ama bu solaklık meselesini halletmiş değil." "Hayır, ha, sahi, fark ettiniz mi bilmem? Kont Andrenyi mendilini ceketinin sağ göğsündeki cebine koyuyor."

Bouc başını salladı. Son yarım saat içinde açıklanan hayret verici şeyleri düşünüyordu. "Yalanlar..." diye mırıldandı. "Ve tekrar yalanlar..."

Poirot neşeyle, "Daha öğrenmeniz gereken çok şey var," dedi.

"Öyle mi düşünüyorsunuz?"

"Eğer öyle değilse hayal kırıklığım büyük olacak."

Bouc, "Bu kadar yalancılık korkunç bir şey," diye homurdandı. Sonra da sitemle ekledi. "Ama bunun sizi memnun ettiği anlaşılıyor."

Poirot, "Bunun şu yararı var," diye açıkladı. "Eğer size yalan söylemiş olan birinin yüzüne gerçeği çarparsanız çoğunlukla işin doğrusunu açıklar. Çoğu zaman şaşırdığı için tabii. Bunu yapabilmek için tahminlerinizin doğru olması gereklidir. Bu olayı da ancak bu şekilde inceleyebiliriz. Her yolcunun üzerinde sırayla duruyorum. Onun anlattıklarını düşünüyor ve kendi kendine, eğer bu adam yalan söylüyorsa, diyorum. Anlattıklarının yalan kısmı hangisi? Ve bunun sebebi nedir? Sonra, eğer yalan söylüyorsa, diye cevap veriyorum. Bu 'eğer' sözcüğüne dikkat edin. Eğer yalan söylüyorsa, şu şu nedenle ve bu noktada gerçekten ayrılıyor. Bunu Kontes Andrenyi konusunda başarıyla uyguladık. Şimdi aynı yöntemi başka birkaç kişinin üzerinde daha deneyeceğiz."

"Peki, ya tahmin yanlışsa, dostum?"

"O zaman hiç olmazsa bir kişi şüphelerden tümüyle kurtulmuş olur."

"Ah... Listedekileri birer birer sileceksiniz demek?"

"Evet, tamam."

"Şimdi kimi sıkıştıracağız?"

"Hindistan'dan gelen Albay Arbuthnot'u."

Albay Arbuthnot'la Yapılan İkinci Konuşma

Albay Arbuthnot ikinci kez sorguya çekilmek için tekrar vagon restorana çağrılmasına sinirlenmişti. İskemleye oturarak, "Evet?" derken yüzünde çok sert bir ifade vardı. Poirot, "Sizi ikinci kez rahatsız ettiğimiz için özür dilerim," diye söze başladı. "Ama bize bilgi verebileceğinizi sandığım bazı noktalar var."

"Öyle mi? Hiç sanmıyorum."

"Önce... Şu pipo temizleyicisini görüyor musunuz?"

"Evet."

"Bu sizinkilerden biri mi?"

"Bilmiyorum. Üzerlerine işaret koymuyorum."

"Albay Arbuthnot, İstanbul-Calais vagonunda pipo içen tek erkek yolcu olduğunuzun farkında mısınız?"

"Öyleyse temizleyicinin benim olması lazım."

"Bunun nerede bulunduğunu biliyor musunuz?"

"Bu konuda hiçbir fikrim yok."

"Öldürülen adamın cesedinin yanında bulundu."

Arbuthnot kaşlarını kaldırdı.

"Albay Arbuthnot, bu temizleyici oraya nasıl gitmiş olabilir? Bunu bize söyler misiniz?"

"Bunu orada düşürüp düşürmediğimi soruyorsunuz söyleyeyim. Hayır, ben düşürmedim."

"Hiç Bay Ratchett'in kompartımanına gittiniz mi?"

"O adamla konuşmadım bile."

"Onunla hiç konuşmadınız ve onu öldürmediniz, öyle mi?"

Albayın kaşları yine alaylı bir ifadeyle kalktı. "Eğer böyle bir şey yaptıysam, herhalde size açıklamam. Ama doğrusu, o adamı ben öldürmedim."

Poirot, "Ah," diye mırıldandı. "Neyse bu önemli değil."

"Ya." Arbuthnot şaşırmış gibiydi. Endişeyle Poirot'yu süzdü.

Ufak tefek Belçikalı, "Çünkü pipo temizleyicisi hiç önemli değil," diye devam etti. "Onun neden kompartımanda olduğunu on bir şekilde açıklayabilirim."

Arbuthnot ona hayretle baktı.

Poirot, "Ben sizi başka bir konu için görmek istiyordum." diye ekledi. "Belki Miss Debenham size Konya istasyonunda onun size söylediği bazı sözleri duyduğumdan söz etmiştir."

Arbuthnot cevap vermedi.

"Miss Debenham, 'Şimdi değil,' dedi. 'Her şey sona erince. Bütün bunlar geride kalınca...' Bu sözlerin ne anlama geldiğini biliyor musunuz?"

"Çok üzgünüm, Mösyö Poirot. Ama bu sorunuza cevap vermeyi reddediyorum."

"Neden?"

"Arbuthnot soğuk bir tavırla, "Bu sözlerin anlamını Miss Debenham'ın kendisine sormanızı tavsiye edeceğim," dedi.

"Ben de öyle yaptım."

"Ve o size bunların anlamını açıklamayı reddetti. Öyle değil mi?"

"Evet."

"O halde sizin bile benim bu konuda ağzımı açıp bir tek kelime bile söyleyemeyeceğimi anlamış olmanız gerekirdi."

"Bir hanımın sırrını ele vermek istemiyorsunuz demek?"

"İsterseniz bunu bu şekilde de söyleyebilirsiniz."

"Miss Debenham bu sözlerin sadece kendisine ait özel bir konuyla ilgili olduğunu söyledi."

"Öyleyse onun sözünü neden kabul etmiyorsunuz?"

"Çünkü Miss Debenham, 'çok şüphe uyandıran bir insan' diye tanımlayabileceğimiz biri."

Albay öfkeyle, "Saçma," dedi.

"Saçma değil."

"Elinizde onun aleyhinde hiçbir delil yok."

"Küçük Daisy Armstrong kaçırıldığı sırada Miss Debenham'ın Armstrong'larin yanında mürebbiye olarak çalışması sizce önemli bir şey değil mi?"

Korkunç bir sessizlik oldu.

Poirot yavaşça başını salladı. "Görüyorsunuz ya? Sandığınızdan daha çok şey biliyorum. Miss Debenham masumsa, neden bunu sakladı? Niçin bana Amerika'ya hiç gitmemiş olduğunu söyledi?"

Albay hafifçe öksürdü. "Hata yapmadığınızdan emin misiniz?"

"Hata yapmıyorum. Miss Debenham neden bana yalan söyledi?"

Arbuthnot omzunu silkti. "Bunu ona sormanız daha doğru olur. Ama ben yine de yanıldığınızdan eminin."

Poirot sesini yükselterek garsonlardan birini çağırdı. "Gidip 11 numaradaki İngiliz hanıma buraya gelmek lütfunda bulunmasını söyleyin."

"Emredersiniz, efendim." Garson uzaklaştı.

Dört adam da sessiz sedasız oturuyorlardı şimdi. Arbuthnot'un yüzü taştan oyulmuştu sanki ifadesiz yüz hatları gergindi. Garson döndü. "Geliyor, efendim."

"Teşekkür ederim."

Bir iki dakika sonra Mary Debenham vagon restorana girdi.

Mary Debenham'ın Kimliği

Şapkasızdı genç kadın. Başını meydan okuyormuş gibi arkaya atmıştı. Yüzünden arkaya doğru dalgalanan saçları, kabarmış burun kanatlarıyla dalgaların arasına cesaretle dalan bir teknenin başındaki oyma gemi aslanına benziyordu. O anda çok güzeldi. Bakışları kısa bir an için Arbuthnot'a doğru kaydı. Sonra da Poirot 'ya, "Beni mi görmek istediniz?" diye sordu.

"Size bu sabah bize neden yalan söylediğinizi sormak istiyordum, matmazel?"

"Yalan mı söyledim? Ne demek istediğinizi anlayamıyorum."

"Armstrong faciası sırasında o evde oturduğunuzu bizden sakladınız. Bana Amerika'ya hiç gitmediğinizi söylediniz." Poirot onun bir an irkildiğini, sonra da kendini topladığını gördü... Mary Debenham, "Evet," dedi. "Doğru bu."

"Hayır, matmazel. Bu yalandı."

"Beni yanlış anladınız. Size yalan söylediğimi iddia etmekte haklı olduğunuzu kastettim."

Miss Debenham'ın dudakları acı bir gülümsemeyle büküldü. "Tabii. Madem yalanımı yakaladınız."

"Hiç olmazsa açık sözlüsünüz, matmazel."

"Yapabileceğim başka bir şey olmadığı anlaşılıyor."

"Evet, doğru tabii. Ve şimdi, matmazel, size bu yalanların nedenini sorabilir miyim?"

"Nedenin çok belli olduğunu sanıyordum, Mösyö Poirot."

"Benim için hiç belli değil matmazel."

Genç kadın sakin ama biraz sert bir sesle, "Ben hayatımı çalışarak kazanmak zorundayım," dedi.

"Yani ?"

Mary Debenham başını kaldırarak Poirot'nun yüzüne baktı. "Bir kızın doğru dürüst bir iş bulması ve bunu kaçırmamak için nasıl savaştığı hakkında bilginiz var mı acaba, Mösyö Poirot? Bir cinayet olayı yüzünden sorguya çekilen, tutuklanan, adı, hatta belki de fotoğrafı İngiliz

gazetelerinde çıkan bir kızı orta tabakadan bir anne çocuğuna mürebbiye olarak tutar mı dersiniz?"

"Eğer suçlu değilseniz neden tutmasın?"

"Suç? Bunun suçlu olmakla ilgisi yok. Bütün mesele gazetelere düşmüş olmak! Bugüne kadar hayatta başarılı oldum, Mösyö Poirot. İyi ailelerin yanında, bol aylıkla çalıştım. Hiçbir yararı olmayacağını bile bile, eriştiğim bu durumu tehlikeye atacak değilim."

"Bu bakımdan siz değil ben karar verebilirdim, matmazel. Bunu söylememe izin verin."

Mary Debenham omzunu silkti.

"Mesela, kimlik konusunda bana yardım edebilirdiniz."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Yani New York'ta ders verdiğiniz kızı, Bayan Armstrong'un kardeşi Kontes Andrenyi'yi tanımamış olmanız mümkün mü?"

"Kontes Andrenyi mi? Hayır." Mary Debenham başını salladı. "Belki bu size pek garip gelecek... Ama onu tanımadım. Ben onu gördüğüm zaman henüz çocuktu. Üç yıldan daha uzun bir süre geçti aradan. Evet, kontes bana birini hatırlatıyordu. Bu yüzden de düşünüp duruyordum. Ama öyle yabancı bir havası var ki. Onun o küçük Amerikalı okul öğrencisi olduğu aklıma bile gelmedi. Vagon restorana girerken ona sadece bir göz attım. Ve yüzünden çok elbisesine baktım." Hafifçe gülümsedi.

"Kadınlar böyledir. Sonra... kafam meşguldü."

"Sırrınızı bana söylemeyecek misiniz, matmazel?" Poirot'nun sesi yumuşak ve etkileyiciydi. Mary Debenham alçak sesle, "Söyleyemem," dedi. "Söyleyemem." Sonra birdenbire, en beklenmedik bir anda kendini bırakıverdi. Yüzünü ileriye doğru uzattığı kollarına gömerek hıçkıra hıçkıra, sarsıla sarsıla ağlamaya başladı. Arbuthnot ayağa fırlayıp beceriksiz bir tavırla onun yanında durdu. "Ben... Buraya bakın..." Duraklayarak döndü. Müthiş bir öfkeyle Poirot'ya baktı. "Seni gidi pis cüce!

Vücudundaki bütün kemikleri kıracağım!"

Bouc itiraz etti. "Mösyö!"

Arbuthnot tekrar genç kadına dönmüştü. "Mary.. Tanrı aşkına..."

Mary Debenham ayağa kalktı. "Bir şeyim yok. Bir şeyim yok. Artık bana ihtiyacınız kalmadı, değil mi, Mösyö Poirot? Eğer varsa gelip beni

bulursunuz. Ah, nasıl da bir budala gibi hareket ediyorum! Bir budala gibi!" Çabucak salondan çıktı.

Arbuthnot onun peşinden gitmeden önce yine Poirot'ya döndü. "Miss Debenham'ın bu işle hiçbir ilgisi yok. Hiçbir ilgisi. Anlıyor musunuz? Eğer ona karışır, onu üzerseniz, karşınızda beni bulursunuz."

Öfkeyle çıktı.

Poirot, "Öfkeli bir İngiliz'le karşılaşmak hoşuma gidiyor," dedi. "Çok eğlenceli oluyorlar. Heyecanları arttıkça konuşmalarını da şaşırıyorlar."

Gelgelelim İngilizlerin tepkileri Bouc'u hiç ilgilendirmiyordu. Arkadaşına duyduğu hayranlık iyice artmıştı. "Harikasınız, dostum!" diye bağırdı. "Bir mucize daha! Mucize gibi bir tahmin."

Dr. Constantine hayran hayran, "Bunları nasıl da akıl ediyorsunuz?" dedi. "İnanılacak gibi değil."

"Ah, bu sefer şeref bana ait değil. Bu bir tahmin sayılmaz. Kontes Andrenyi durumu bana adeta açık açık söyledi."

"Ne? İmkânsız!"

"Ona mürebbiyeyi sorduğumu hatırlayacaksınız. Daha önce, Mary Debenham bu işe karıştıysa, herhalde o sırada evde mürebbiyeydi, diye karar vermiştim."

"Evet ama Kontes Andrenyi bambaşka birini tarif etti."

"Tabii. Uzun boylu, kızıl saçlı, orta yaşlı bir kadın. Yani Miss Debenham'la taban tabana zıt biri. Çok ilgi çekecek bir şeydi bu. Sonra kontes çabucak bir isim uydurmak zorunda kaldı. Ve farkına varmadan yaptığı çağrışım onu ele verdi. Bildiğiniz gibi kadının adının Miss Freebody olduğunu söyledi."

"Evet."

"Belki haberiniz yok, ama Londra'da Debenham ve Freebody adında bir mağaza vardır. Debenham adı aklından geçerken çabucak başka bir isim bulmaya çalıştı. Ve aklına ilk gelen Freebody oldu. Tabii ben durumu hemen anladım."

"İşte bir yalan daha. Kontes neden yalan söyledi?"

"Herhalde yine sadakat yüzünden. Bu işleri biraz zorlaştırıyor."

Bouc öfkeyle, "Aman!" diye bağırdı. "Bu trende herkes mi yalan söylüyor?"

Yine Şaşırtıcı Açıklamalar

Bouc, "Artık beni hiçbir şey şaşırtmaz," dedi. "Hiçbir şey. Trendeki bütün yolcuların vaktiyle Armstrong'iarm evinde oturmuş olduklarını öğrensem, yine de hayret etmem."

Poirot, "Bu sözleriniz çok ilgi çekici," dedi gülümseyerek. "Herkesten çok şüphelendiğiniz İtalyan'ın neler söyleyeceğini dinlemek ister misiniz?"

"Yoksa yine o ünlü tahminlerinizden birini mi açıklayacaksınız?"

"İyi bildiniz."

Constantine, "Çok acayip bir olay bu," dedi.

"Hayır. Tersine çok normal."

Bouc gülünç bir umutsuzlukla ellerini havaya doğru kaldırdı. "Eğer normal dediğiniz buysa, dostum..."

Söyleyecek söz bulamıyordu.

Poirot o arada garsondan Antonio Foscarelli'yi çağırmasını istemişti. İriyarı İtalyan içeri girerken yüzünde ihtiyatlı bir ifade vardı. Tuzağa düşmüş bir hayvan gibi sinirli sinirli bir sağa bir sola bakıyordu. "Ne demek istiyorsunuz?" diye sordu. "Size söyleyecek başka bir şeyim yok. Duyuyor musunuz? Hiçbir şeyim yok. Per Dio..." Elini masaya vurdu. Poirot kesin bir tavırla, "Bize söyleyecek bir şeyiniz var," dedi. "Gerçek!"

"Gerçek?" İtalyan endişeyle Poirot'ya bir göz attı. O uysal ve kendinden emin tavırları kaybolmuştu.

"Evet. Belki de ben bunu şimdiden biliyorum. Ama sizin açıklamanız kendiniz için iyi olur."

"Amerikan polisi gibi konuşuyorsunuz. 'Haydi açıkla...' Öyle söyleseler onlar. 'Haydi açıkla!'"

"Ah! Demek New York polisini yakından tanıyorsunuz?"

"Hayır, hayır. Aleyhimde hiçbir delil bulamadılar. Ama bulmaya çalışmadılar değil."

Poirot usulca, "Bu iş Armstrong olayıyla ilgiliydi, değil mi?" diye sordu. "Siz onların şoförü müydünüz?" İtalyan'la göz göze geldiler.

İriyarı adamın kabadayıca tavırları kayboldu. Şimdi sönmüş bir balona benziyordu. "Madem biliyorsunuz... O halde bana neden soruyorsunuz?"

"Bu sabah neden yalan söylediniz?"

"İş yüzünden. Sonra o Yugoslav polislerine güvenmiyorum. Onlar İtalyanlardan nefret ederler. Bana adil davranmazlardı."

"Belki de tam anlamıyla adil davranırlardı!"

"Hayır, hayır, benim dün geceki olayla hiçbir ilişkim yok. Kompartımanımdan hiç ayrılmadım. O uzun yüzlü İngiliz’e sorun da söylesin. O köpeği.. Ratchett denilen o adamı ben öldürmedim. Aleyhimde bir tek deli! bile yok elinizde."

Poirot kâğıda bir şeyler yazıyordu. Başını kaldırarak yavaşça, "Pekâlâ," dedi. "Gidebilirsin."

Foscarelli endişeyle durakladı. "Katilin ben olmadığımı anladınız, değil mi? O olayla hiçbir ilgim olamayacağını?"

"Size gidebileceğinizi söyledim."

"Komplo bu. Cinayeti benim üzerime mi yıkacaksınız? Hem de elektrikli sandalyede gebermesi gereken bir domuz yüzünden. Onun elektrikli sandalyeye oturulmaması bir rezaletti. Eğer bu işi yapan ben olsaydım, beni yakalasalardı.. "

"Yoksa öyle mi olması lazımdı?"

"Ne diyorsunuz siz? O küçük… Bütün evin neşesiydi o. Beni Tonio diye çağırırdı. Arabaya biner, sanki direksiyonu kullanıyormuş gibi davranırdı. Bütün ev halkı tapardı ona. Sonunda polis bile bunu anladı. Ah, o güzel küçük!"

Sesi yumuşamıştı. Gözleri doldu. Sonra da birdenbire topuklarının üzerinde dönerek hızla salondan çıktı.

Poirot, "Pietro," diye seslendi. Garson koşarak geldi. "On numara. O İsveçli kadın yolcu."

"Emredersiniz, mösyö."

Bouc, "Biri daha?" diye bağırdı. "Ah, hayır.. imkânsız bu. imkânsız diyorum size!"

"Dostum, bilmeniz gerek... Sonunda trende herkesin Ratchett'i öldürmesi için önemli bir nedeni olduğunu ortaya çıkarsak bile, yine de öğrenmek

zorundayız. Ve bir kere öğrendik mi, suçlunun kim olduğuna kesinlikle karar verebiliriz."

Bouc inledi. "Başım dönüyor."

Garson anlayışlı bir tavırla Greta Ohlsson'u içeri soktu. Kadın Poirot'nun karşısındaki iskemleye çöktü. Ve mendilini yüzüne bastırarak hıçkırmaya koyuldu, s

"Üzülmeyin, matmazel. Üzülmeyin." Poirot kadının omzuna vurdu. "Bana sadece doğru olan birkaç söz söyleyin. Küçük Daisy Armstrong'a bakan dadı sizdiniz, değil mi?"

Zavallı kadın, "Doğru bu," diye mırıldanarak ağlamasını sürdürdü. "Doğru bu. Ah, o bir melekti. Kalbi güven dolu küçük, tatlı bir melek. Sevgi ve şefkatten başka bir şey görmemişti. O ahlaksız adam onu kaçırdı. Ona zalimce davrandı.. Anneciği ve yaşayamayan o diğer küçük... Anlayamazsınız... Bilemezsiniz... Eğer siz benim gibi orada olsaydınız, bütün o felaketi görseydiniz! Size bu sabah gerçeği açıklamalıydım. Ama korktum... Korktum. O iğrenç adamın ölmüş olmasına sevinmiştim. Artık küçük çocuklara işkence edemeyecek, onları öldüremeyecekti. Ah, konuşamayacağım... Kelime bulamıyorum..."

Eskisinden daha da şiddetle ağlamaya başladı.

Poirot hâlâ şefkatle onun omzuna vuruyordu. "Haydi.. Haydi.. Anlıyorum... Her şeyi anlıyorum... Her şeyi, her şeyi.. Bana inanın. Size artık soru sormayacağım. Doğru olduğunu bildiğim bir şeyi itiraf etmeniz yeterli. Emin olun anlıyorum..." Hıçkırıktan konuşacak halde değildi Greta Ohlsson. Ayağa kalktı ve el yordamıyla kapıya doğru gitti. Ve tam o sırada içeri giren adamla çarpıştı. Uşak Masterman'dı bu.

Adam doğru Poirot'nun yanına geldi ve her zamanki sakin, ifadesiz sesiyle konuşmaya başladı. "Sizi rahatsız etmediğimi umarım, efendim. Hemen gelip size doğruyu söylememin daha iyi olacağını düşündüm. Ben savaşta Albay Arbuthnot'un emir eriydim, efendim. Daha sonra New York'ta da onun yanında uşak olarak çalıştım. Korkarım bu gerçeği bu sabah sizden sakladım. Bu yaptığım doğru değildi, efendim. Gelip size her şeyi söylememin doğru olacağına karar verdim. Ama Tonio'dan şüphelenmediğinizi umarım, efendim. Tonio bir sineğe bile kıyamaz, efendim. Onun bütün gece kompartımandan ayrılmadığına da yemin

ederim, efendim. Onun için de cinayeti o işlemiş olamaz. Tonio bir yabancı olabilir, efendim, ama çok müşfik bir insandır. Gazetelerde okuduğumuz o kötü katil İtalyanlara hiç benzemez." Sustu. Poirot ısrarla onu süzüyordu. "Bütün söyleyecekleriniz bu kadar mı?"

"Bu kadar, efendim." Durakladı. Poirot bir şey söylemeyince, özür dilermiş gibi eğilip selam verdi. Kısa bir tereddütten sonra geldiği gibi usulca vagon restorandan çıktı. Dr. Constantine, "Bu okuduğum polis romanlarının hepsinden de acayip," dedi "İnanılacak gibi değil."

Bouc, "Ben de aynı fikirdeyim," diyerek içini çekti. "O vagondaki on iki yolcudan dokuzunun Armstrong olayıyla ilgisi olduğu ortaya çıktı. Daha ne olacak? Yoksa bundan sonra kim gelecek?"

Poirot, "Bu sorunuzu yanıtlayabileceğim galiba," dedi. "İşte Amerikalı dedektifimiz Bay Hardman geliyor."

"O da mı itiraflarda bulunacak?"

Poirot cevap vermeden Amerikalı masalarına geldi. Zeki gözlerle onları şöyle bir süzdükten sonra bir iskemleye oturdu. "Bu trende neler oluyor?" diye sordu. "Bana burası tımarhaneden farksız gözüküyor."

Poirot gözlerinde neşeli bir parıltıyla, "Bay Hardman," dedi. "Armstrong'ların evinde bahçıvan olmadığınızdan emin misiniz?"

Bay Hardman bu söze başka bir cevap verdi. "Onların evlerinin bir bahçesi vardı."

"Veya belki de uşak?"

"Öyle bir yere uyacak kadar kibar tavırlı değilim. Hayır, Armstrong'ların eviyle hiçbir ilişkim olmadı. Trende onlarla ilgisi olamayan bir ben varım galiba. Yavaş yavaş buna inanmaya başlıyorum. İnanılacak gibi mi? Öyle değil mi? İnanılacak gibi mi?"

Poirot sakin sakin, "Gerçekten biraz şaşılacak gibi," diye mırıldandı. Bouc bağırdı. "Doğrusu ya! Gülünç bu!" Poirot sordu. "Sizin cinayet hakkında bazı fikirleriniz var mı, Bay Hardman?"

"Hayır. Şaşırdım kaldım. Ne düşüneceğimi bilmiyorum. Hepsi birden bu cinayet olayına karışmış olamazlar. Ama hangisinin suçlu olduğunu bir türlü çıkaramıyorum. Siz bütün bunları nasıl anladınız? İşte benim öğrenmek istediğim bu."

"Tahmin ettim."

"O halde bana inanın, tahminlerde bulunmasını çok iyi biliyorsunuz. Evet. Bunu bilir bunu söylerim. Olağanüstüsünüz." Bay Hardman arkasına yaslanarak hayran hayran Poirot'ya baktı. "Kusura bakmayın. Ama sizi ilk gören buna kesinlikle ihtimal vermez. Karşınızda saygıyla eğiliyorum. Gerçekten eğiliyorum."

"Çok naziksiniz, Bay Hardman."

"Hiç de değil. Gerçeği söylüyorum."

Poirot, "Ne olursa olsun," dedi, "Sorun halledilmiş değil henüz. Bay Ratchett'i kimin öldürdüğünü kesinlikle söyleyebilir miyiz?"

Hardman, "Bana hiç sormayın," diye cevap verdi. "Ben bir şey söyleyemem. Kalbim hayranlık dolu. Haklarında henüz bir tahminde bulunmadığınız o iki yolcu ne olacak? O yaşlı Amerikalı kadınla oda hizmetçisi? Trende sadece ikisinin masum olduğunu kabul edeceğinizi sanırım."

Poirot gülümsedi. "Onları küçük koleksiyonumuza katabilirsek durum değişir. Mesela... Armstrong'un evindeki kâhya ve aşçı diyelim."

Hardman bıkkınlıkla, "Artık bu dünyada beni hiçbir şey şaşırtamaz," dedi. "Tımarhane... Tımarhaneden farksız burası."

"Ah! Artık bu kadar rastlantı olamaz!" Mösyö Bouc heyecanla bağırıyordu. "Hepsi de bu olaya karışmadılar ya?"

Poirot ona baktı. "Anlamıyorsunuz... Söyleyin bana. Ratchett'i kimin öldürdüğünü biliyor musunuz?"

Bouc soruya soruyla cevap verdi. "Siz biliyor musunuz?"

Poirot başını salladı. "A, tabii. Bunu bir süre önce anladım. Öyle belirli bir şey ki, sizin de fark etmemiş olmanıza şaşıyorum." Hardman'a dönerek sordu. "Ya siz?"

Amerikalı, "Hayır," dedi. Merakla Belçikalı dedektife bakıyordu. "Bilmiyorum... Hiç bilmiyorum... Katil içlerinden hangisi?"

Poirot bir an cevap vermedi. Sonra da, "Bay Hardman herkesi buraya toplamak nezaketini gösterirseniz," dedi. "Bu esrarın iki çözüm

Poirot İki Çözüm Yolunu Açıklıyor

Yolcular birarada vagon restorana girdiler ve masalarına oturdular. Hepsinin yüzünde hemen hemen aynı ifade vardı. Endişeyle karışık merak. İsveçli kadın hâlâ ağlıyor ve Bayan Hubbard onu teselli etmeye çalışıyordu.

"Kendinizi toplamalısınız, şekerim. Her şey düzelecek. Kendinizi bırakıvermemelisiniz böyle. Belki içimizden biri iğrenç bir katil. Ama onun siz olmadığınızı hepimiz çok iyi biliyoruz. Böyle düşünmesi için insanın deli olması lazım. Ben yanınızdan ayrılmayacağım. Siz hiç endişelenmeyin." Poirot ayağa kalkarken sesi kesildi. Yataklı vagonun kondüktörü kapının önünde duruyordu. "Burada kalmama izin verir misiniz, efendim?"

"Tabii, Michel." Poirot hafifçe öksürdü. "Bayanlar ve baylar, hepiniz biraz İngilizce bildiğiniz için bu dilde konuşacağım. Buraya Samuel Edwards Ratchett'in, diğer adıyla Casetti'nin ölümünü incelemek için toplanmış bulunuyoruz. Cinayet iki şekilde çözümlenebilir. Her ikisini de gözlerinizin önüne serecek ve Mösyö Bouc'la Dr. Constantine'den hangisinin doğru olduğu konusunda karar vermelerini isteyeceğim.

"Olayla ilgili her şeyi biliyorsunuz. Bay Ratchett'in cesedi bu sabah bulundu. Onun dün gece en son 12.37'de hayatta olduğu biliniyordu. Çünkü o sırada kapının arkasında yataklı vagon kondüktörüyle konuşmuştu. Pijama ceketinin cebindeki saatin ezilmiş olduğu görüldü. Saat biri çeyrek geçe durmuştu. Ceset bulunduğu zaman muayene eden Dr. Constantine, Ratchett'in gece on ikiyle iki arası öldürülmüş olabileceğini bildirdi. Hepinizin de bildiği gibi, tren gece yarımda bir kar kümesine saplandı. Ondan sonra da birinin trenden inerek uzaklaşması imkânsızlaştı.

"New York'taki bir dedektif bürosundan olan Bay Hardman'ın 'ifadesinden..." Birkaç kişi dönüp Hardman'a baktı, "...kompartımanının önünde kendisine gözükmeden kimsenin geçemeyeceği anlaşılıyor. En uçtaki, on altı numaralı kompartıman bu. Bu yüzden katilin belirli bir vagonda, yani İstanbul-Calais vagonunda olduğu sonucunu kabul etmek zorunda kalıyoruz. Bu bizim varsayımımızdı, diyeceğim."

Bouc hayretle, "Ne?" diye bağırdı.

"Ama şimdi size ikinci bir varsayımı açıklayacağım. Bay Ratchett'in korktuğu belirli bir düşmanı vardı. Bu düşmanı Bay Hardman'a itiraf etti ve onun saldırıya geçtiği takdirde bu işi İstanbul'dan ayrıldıktan sonra ikinci gece yapacağını açıkladı.

"Şimdi.. bence Bay Ratchett açıklamalarından çok daha fazla şeyler biliyordu. Bay Ratchett'in de tahmin ettiği gibi, düşman trene Belgrad veya Vincovci'de bindi. O sırada perona inmiş olan Albay Arbuthnot'la Bay MacQueen'in açık bırakmış oldukları kapıdan girdi. Yataklı vagon kondüktörü üniformayı bulmuş ve elbiselerinin üzerine giymişti. Yine yanında bir ana anahtar vardı. Bu sayede kapının kilitli olmasına rağmen Bay Ratchett'in kompartımanına girebildi. Bay Ratchett uyku ilacının etkisiyle dalmıştı. Bu adam onu müthiş bir kinle bıçakladı ve aradaki kapıdan Bayan Hubbard'ın kompartımanına girdi. "

Bayan Hubbard başını salladı. "Evet, evet."

"Geçerken kullandığı hançeri Bayan Hubbard'ın sünger torbasına soktu. O arada farkına varmadan sırtındaki üniformanın bir düğmesi düştü. Sonra dışarı süzülerek koridorda ilerledi. Üniformayı telaşla boş bir kompartımandaki bir bavula tıktı. Ve birkaç dakika sonra sırtındaki elbiseleriyle tren hareket etmeden hemen önce perona atladı. Yine aynı yerden, yani vagon restoranın yakınındaki kapıdan çıktı."

Herkes hayretle bağırdı.

Hardman, "Saat ne olacak?" dedi.

"İşte her şey bu şekilde açıklanmış oluyor. Bay Ratchett'in Tzaribrod'da saatini altmış dakika geri alması gerekiyordu. Ama bunu yapmamıştı. Saati hâlâ Doğu Avrupa'ya göreydi. Bu da Orta Avrupa saatinden altmış dakika ileridir. Bay Ratchett bıçaklandığı zaman saat on ikiyi çeyrek geçiyordu, biri çeyrek değil."

Bouc bağırdı. "Ama saçma bu! Bire yirmi üç kala kompartımandan seslenen adam ne olacak? O ya Bay Ratchett'i ya da katil."

"Şart değil bu. Bu... Şey... Üçüncü bir kişi de olabilirdi. Ratchett'le konuşmaya giden ve onu bulan biri. Cesedi görünce kondüktörü çağırmak için zile bastı. Sonra endişelenmeye başladı. Kendisini katil sanmalarından korktu. Bu yüzden kondüktöre sanki Ratchett'miş gibi seslendi."

Bouc istemeye istemeye, "Bu mümkün," diye itiraf etti.

Poirot, Bayan Hubbard'a baktı. "Evet, madam, bir şey söyleyecektiniz sanırım..."

"Doğrusu ne diyeceğimi ben de bilmiyorum... Ama saatimi geri almayı ben de mi unuttum dersiniz?"

"Hayır, madam. Bence siz adamın kompartımanınızdan geçtiğini duydunuz ama uykunuzun arasında. Daha sonra bir kâbus gördünüz. Rüyanızda bir adam kompartımanınıza girmişti. İrkilerek uyandınız ve kondüktörü çağırmak için zili çaldınız."

Bayan Hubbard mırıldandı. "Evet... Olabilir..." Prenses Dragomiroff gözlerini Belçikalıya dikmiş ona ısrarla bakıyordu. "Benim hizmetçimin sözlerini nasıl açıklayacaksınız, Mösyö Poirot?"

"Bu çok basit, madam. Hizmetçiniz kendisine gösterdiğim mendilin sizin olduğunu hemen fark etti. O adamla karşılaşmıştı ama daha önce. Tren Vincovci istasyonundayken. Hizmetçiniz sanki adama daha geç rastlamış gibi bir tavır takındı. Böylece sizi şüphelerden kurtaracağını sanıyordu."

Prenses başını eğdi. "Her şeyi düşünmüşsünüz, mösyö. Size... Hayranım."

Dr. Constantine birdenbire masaya yumruğunu indirince herkes sıçradı. "Olamaz! Olamaz! Olamaz!

Olamaz! Bu sağlam bir varsayım değil. Belki on iki kusuru ve zayıf tarafı var. Cinayet öyle işlenmedi. Bunu Mösyö Poirot da biliyor."

Poirot ona garip bir tavırla baktı. "İkinci çözüm yolunu açıklamak zorunda olduğunu anlıyorum. Ama bu varsayımı hemen bir tarafa atıvermeyin. Belki sonradan bunu kabul edersiniz." Tekrar diğerlerine döndü. "Cinayetin başka bir çözüm yolu daha var. Ben buna şu şekilde eriştim: "Herkesi dinledikten sonra arkama yaslanarak gözlerimi kapattım ve düşünmeye başladım. Bazı noktalar üzerinde durmama değerdi. Bu noktaları dostlarıma saydım. Bir bölümünü de açıkladım. Mesela, pasaporttaki yağ lekesi gibi.. Geri kalan noktaları tekrarlayacağım. Bunlardan birincisi, tren İstanbul'dan kalktıktan sonra burada ilk öğle yemeğini yediğim zaman fark ettiğim bir şey. Salonda her milletten ve her sınıftan insan vardı. Kendi kendime böyle karışık bir grubun başka şartlar altında bir araya gelip gelemeyeceğini sordum. Ve şu cevabı verdim: Bu

sadece Amerika'da olabilir. Amerika'da böyle değişik milletlerden birçok kişinin oturduğu bir ev bulunabilir. Bir İtalyan şoför, bir İngiliz mürebbiye, İsveçli bir dadı, Alman bir oda hizmetçisi vb... Bu benim o tahmin oyununa başlamama neden oldu. Yani bir oyunu sahneye koymaya hazırlanan bir prodüktör gibi ben de herkese bir rol vermeye başladım. Bu sayede çok ilgi çekici ve memnunluk verici sonuçlara vardım.

"Ayrıca herkesin olay hakkında anlattıklarını kafamdan geçirdim. Sonuç çok acayip oldu. Sözgelişi, Bay MacQueen'in önce anlattıklarını ele alalım. Onunla yaptığım ilk konuşma beni tatmin etmişti. Ama ikinci konuşmamızda tuhaf bir söz söyledi. Ona, Armstrong olayından söz eden pusulayı bulduğumuzu anlattım. O zaman, 'Ama o...' dedi ve durakladı. Sonra da 'Yani' diye devam etti. 'İhtiyar dikkatsizlik etmiş'

"Aslında başka bir şey söylemek üzereyken sözü değiştirdiğini fark ettim. Belki de, 'Ama o pusula yandı,' diyecekti. O halde Bay MacQueen pusulayı ve yakıldığını biliyordu. Yani ya katildi ya da katilin yardımcısı. Pekâlâ."

"Sonra uşak. Efendisinin trenle yolculuk yaptığı zaman uyku ilacı almak âdetinde olduğunu söyledi. Bu doğru olabilir. Ama Ratchett dün gece uyku ilacı içer miydi? Yastığının altındaki otomatik tabanca bu iddianın yalan olduğunu ortaya koyuyor. Ratchett dün gece tetikte beklemek niyetindeydi. O uyku ilacı ona haberi olmadan verilmişti. Kim tarafından? MacQueen ya da uşak tarafından tabii.

"Şimdi Bay Hardman'ın anlattıklarına geliyoruz. Onun bana... Kimliği hakkında bütün söylediklerine inandım. Ama iş onun Bay Ratchett'i korumak için başvurduğu yollara gelince, anlattığı hikâye gülünçleşti. Ratchett'i etkili bir şekilde koruyabilmek için geceyi onun kompartımanında ya da hiç olmazsa kapıyı görebileceği bir yerde geçirmesi gerekirdi. Anlattıklarından bir şey açıkça anlaşılıyordu. Başka vagonlardan herhangi biri Ratchett'i öldürmüş olamazdı. Bütün dikkati İstanbul-Calais vagonu çekiyordu. Bana pek garip ve açıklanması imkânsız gibi gözüktü, ama konuyu daha sonra incelemek için bir kenara ittim.

"Miss Debenham'la Albay Arbuthnot'un yaptıkları konuşmanın bir kısmını duymuş olduğumu artık hepiniz biliyorsunuz herhalde. Benim için ilginç olan, albayın onu, 'Mary,' diye çağırması ve onunla samimi

olduğunun anlaşılmasıydı. Oysa Miss Debenham'la Albay Arbuthnot sözde birkaç gün önce tanışmışlar gibi davranıyorlardı. Ve ben albay tipindeki İngilizleri iyi tanırım. Genç bir hanıma daha ilk görüşte âşık olsalar bile daima ağır ağır, nazik ilerler, hiçbir zaman işi aceleye getirmezler. İşte bu yüzden aslında Miss Debenham'la Albay Arbuthnot'un birbirlerini iyi tanıdıklarına ama bir neden yüzünden yabancıymışlar gibi davrandıklarına karar verdim. Diğer küçük bir nokta da, Miss Debenham'ın Amerika'da şehirler ya da uluslararası telefon konuşmaları için kullanılan 'uzak mesafe görüşmesi' deyimini bilmesiydi. Oysa Miss Debenham bana Amerika'ya hiç gitmemiş olduğunu söylemişti.

"Başka bir tanığa gelelim. Bayan Hubbard yatakta yattığı yerden ara kapının sürgülü olup olmadığını göremediğini söyledi. Bu yüzden Miss Ohlsson'dan kapıya bakmasını istemişti. Şimdi.. eğer Bayan Hubbard 2, 4 ya da 12 ya da herhangi bir çift numaralı kompartımanda kalsaydı bu sözleri doğru olurdu. Çünkü çift numaralı kompartımanlarda sürgü hemen tokmağın altındadır. Hubbard'ınki gibi tek sayılı kompartımanlarda ise sürgü tokmağın iyice yukarısındadır ve sünger torbası bunu gizleyemez. İşte bu yüzden Bayan Hubbard'ın olmayan bir olayı uydurduğunu düşündüm.

"Şimdi burada 'zamanlar' hakkında bir iki kelime söylememe izin verin. Benim için ezilmiş saatin en ilgi çekici tarafı bulunduğu yerdi. Ratchett'in pijamasının cebi yani. İnsanın saatini koymayı düşünmeyeceği, çok rahatsız bir yer. Üstelik yatakların başucunda da saatlerin takılması için küçük çengeller var. İşte bu yüzden saatin mahsus pijamanın cebine konmuş olduğu sonucuna vardım. O halde cinayet bir çeyrek geçe işlenmemişti.

"Öyleyse daha önce mi işlenmişti? Yani bire yirmi üç kala? Dostum Mösyö Bouc beni uyandıran o feryada önem verdiğini açıkladı. Ama Ratchett'e fazla dozda uyku ilacı verilmişti. Onun için haykıramazdı. Bağıracak halde olsaydı o zaman kendini korumak için boğuşmaya çalışırdı. Kompartımanda böyle bir boğuşma olduğunu gösterecek hiçbir şey yoktu.

"Bay MacQueen'in bir değil iki kez Bay Ratchett'in Fransızca bilmediğine dikkatimizi çektiğini hatırladım. Hele ikinci defaki çok belirgindi. Sonunda bire yirmi üç kala oynanan oyunun sırf benim için hazırlanmış bir komedi olduğuna karar verdim! Saat işinin içyüzünü herkes görebilirdi. Dedektif hikâyelerinde sık sık rastlanan bir oyundur. Bu

komediyi hazırlayanlar saat oyununun içyüzünü anlayacağımı ve zekâmdan dolayı kendi kendimi kutlayarak Ratchett'in Fransızca bilmediğini hatırlayacağımı, böylece saat bire yirmi üç kala duyduğum sesin onun olamayacağı ve adamın daha önce öldüğü sonucunu çıkaracağımı düşündüler. Ama ben Ratchett'in saat bire yirmi üç kala hâlâ uyku ilacının etkisiyle derin derin uyuduğuna inanıyorum.

Ama oyunları başarılı oldu! Ben kapımı açarak dışarı baktım. Kullanılan Fransızca kelimeleri de duydum. Bu sözlerin anlamını kavrayamayacak kadar aptalca davrandığım takdirde Bay MacQueen açık açık konuşacaktı. 'Affedersiniz, Mösyö Poirot, konuşan Bay Ratchett olamaz. Çünkü o Fransızca bilmezdi,' diyecekti.

"Şimdi… Cinayet aslında ne zaman işlenmişti? Ratchett'i öldüren kimdi? Bence... Tabii benimki sadece bir fikir… Ratchett ikiye doğru öldürüldü. Doktor da en geç saat ikide öldürülmüş olabileceğini söylüyor. Onu kimin öldürdüğüne gelince..." Poirot susarak dinleyicilerine baktı. Onların dikkatsizliklerinden hiç şikâyet edemezdi. Bütün gözler kendisine dikilmişti. O derin sessizlikte iğne yere düşse duyulurdu. Çıt çıkmıyordu. Poirot ağır ağır sözlerine devam etti. "Trendeki herhangi biri aleyhinde sağlam bir varsayım kurmanın son derece güç olduğu hemen dikkatimi çekti. Bir de 'en olmayacak' bir kimsenin bir diğeri lehinde tanıklık etmesi. Sözgelişi.. Bay MacQueen'le Albay Arbuthnot birbirlerini desteklediler. Oysa onların daha önce birbirlerini tanıdıkları düşünülemezdi. Aynı şey bir İngiliz uşakla bir İtalyan, İsveçli bir hanımla bir İngiliz kızı arasında da oldu. Kendi kendime, çok tuhaf, dedim. Hepsi de bu olaya karışmadılar ya?

"Ve sonra işin içyüzünü anladım. Hepsi de bu olaya karışmışlardı. Armstrong olayıyla ilgisi olan birçok kişinin aynı trene binmeleri bir rastlantı olamazdı. İmkânsızdı bu. Ve rastlantı değildi. Özellikle kararlaştırılmış bir şeydi. Albay Arbuthnot'un jürinin bir suçluyu yargılaması konusundaki sözlerini hatırladım. Bir jüri on kişiden oluşur.. Ve vagonda on iki yolcu vardı. Ratchett on iki defa bıçaklanmıştı. İşte böylece tâ başından beri aklıma takılan şey.. bu ölü mevsimde İstanbul-Calais vagonunun yolcuyla dolu olması meselesi açıklanmış oluyordu.

"Ratchett, Amerika'da adaletin pençesinden kaçmıştı.

Suçlu olduğu kesindi. Gözlerimin önünde jüri görevini üzerine alan on iki kişiyi canlandırdım. Bunlar olayla ilgili şartlar yüzünden cellat görevini de yüklenmek zorunda kalmışlardı. İşte bunu düşünür düşünmez her şey düzenli bir biçimde yerini aldı.

"Ben bunu kusursuz bir mozaik gibi gördüm. Herkes kendine düşen rolü oynuyordu. Plan, şüpheler birinin üzerinde toplandığı takdirde onun kurtulmasını sağlayacak şekilde yapılmıştı. Bir ya da birkaç kişi tanıklık ederek şüphelenilen kimseyi temize çıkaracaklar ve işi büsbütün karıştıracaklardı. Hardman'ın tanıklığı şarttı. Çünkü bir yabancının katil olduğu sanılabilir ve bu kişi suçsuz olduğuna dair bir tanık göstermeyebilirdi. İstanbul vagonundaki yolcular tehlikede değillerdi. Anlattıkları en ufak ayrıntısına kadar daha önceden hazırlanmıştı. Bu, parçaları birleştirildiği zaman bir tablo ortaya çıkan o bilmecelere benziyordu. Ama bu bilmece öyle zekice hazırlanmıştı ki, ele geçen her yeni parça çözümü daha da zorlaştırıyordu. Dostum Mösyö Bouc'un da dediği gibi, akla hayale sığmayacak bir şeydi. Bu işi hazırlayanlar da böyle düşünmemizi istiyorlardı zaten.

"Bu çözüm her şeyi açıklıyor muydu? Evet, açıklıyordu. Yaraların şekli. Her yarayı bir başkası açmıştı. O sahte tehdit mektupları. Sahteydiler çünkü sadece sonradan delil olarak gösterilmek üzere yazılmışlardı. Hiç kuşkusuz asıl mektuplar da vardı. Ratchett'e başına gelecekleri bildiren mektuplar. MacQueen bunları ortadan kaldırdı ve yerlerine sahtelerini geçirdi. Sonra Hardman'ın Ratchett tarafından tutulmuş olduğuna dair anlattığı hikâye... tabii başından sonuna kadar yalandı. O hayali 'kadınsı sesli, ufak tefek, esmer' adamın tanımı. Uygun bir şeydi bu. Böylece asıl yataklı vagon kondüktörlerinin başı derde girmeyecekti. Ve bu tarif bir erkeğe olduğu kadar bir kadına da uyuyordu.

"Bıçaklama fikri ilk bakışta acayip gibi gözüküyor. Ama düşünülürse böyle olmasından başka hiçbir şeyin belirli şartlara uymayacağı anlaşılıyor. Bir hançeri güçlü ya da zayıf, herkes kullanabilir. Gürültülü bir silah da değildir. Bence herkes sırayla Bayan Hubbard'ın kompartımanından geçti. Ratchett'in karanlık kompartımanına giderek onu bıçakladı. Böylece hiçbiri adamı hangi bıçak darbesinin öldürdüğünü bilemeyeceklerdi. Tabii bu düşüncemde yanılıyor olabilirim.

"Ratchett herhalde son mektubu yastığının üzerinde buldu. Dikkatle yakıldı bu pusula. Armstrong olayına dikkati çekecek bir delil olmayınca kimse trendeki yolculardan şüphelenmeyecekti. Katilin dışardan geldiği sanılacaktı. Ve yolculardan bir o 'kadınsı sesli, ufak tefek, esmer adamı' Brod'da trenden inerken gördüğünü iddia edecekti.

"Bilmiyorum, komplocular trenin uğradığı kaza yüzünden planın bu bölümünü uygulayamayacaklarını anladıkları zaman ne oldu? Herhalde alelacele toplanıp konuştular. Sonra da işe devam etmeye karar verdiler. Tabii artık yolculardan biri ya da hepsi şüpheyi üzerlerine çekeceklerdi. Ama bu ihtimal zaten daha önceden düşünülmüş ve gerekli hazırlık yapılmıştı. Komplocular işi büsbütün karmakarışık etmeyi düşündüler. O iki 'delil' ölünün kompartımanına bırakıldı. Bunlardan biri, durumu herkesinkinden daha sağlam olan Albay Arbuthnot'la ilgiliydi. Ayrıca onun Armstrong ailesiyle ilişkisini kanıtlamak da kolay olmayacaktı. İkinci delil ise, şüpheyi Prenses Dragomiroff'un üzerine çekecek olan o mendildi. Ama prenses toplumdaki mevkii, çok zayıf nahif olan bünyesi ve hizmetçisiyle kondüktörün tanıklığı dolayısıyla yine de güvenceli bir durumdaydı. "İşi daha karıştırmak için ortaya biri daha çıkarıldı. Kırmızı kimonolu kadın. Onun var olduğuna da ben tanıklık edecektim. Kapıma vuruldu. Kalkıp dışarı baktım. Uzakta kırmızı kimonolu kadının gözden kaybolduğunu gördüm. Dikkatle seçilen birkaç kişi... Kondüktör, Miss Debenham ve MacQueen de onu gördüklerini söylediler. Ben vagon restoranda yolcuları sorguya çekerken kırmızı kimonoyu bavuluma koyan, espri yeteneği olan biriydi sanırım. Bilmiyorum o kimono kimindi? Kontes Andrenyi'nin olduğundan şüphe ediyorum. Çünkü genç kadının eşyaları arasında son derece süslü şifon bir sabahlık var. Ama kimonodan çok gece elbisesine benziyor.

"MacQueen dikkatle yakılan mektubun bir parçasının yine de kalmış olduğunu ve bundaki Armstrong adının kolaylıkla okunduğunu ilk öğrendiği zaman hemen diğerlerine haber verdi. İşte o anda Kontes Andrenyi'nin durumu tehlikeli bir hal aldı. Kocası pasaporttaki adı değiştirmek için derhal harekete geçti. Karşılaştıkları ikinci aksilik de buydu.

"Hepsi de Armstrong ailesiyle kesinlikle bir ilişkileri olmadığını söylemeye karar vermişlerdi. Gerçeği hemen öğrenebilmenin imkânsız olduğunu biliyorlardı. Belirli bir kişiden şüphelenmedikçe bu meseleyi araştırmayacağıma inanıyorlardı.

"Şimdi düşünülecek bir nokta daha vardı. Cinayetle ilgili varsayımın doğruysa, ki doğru olduğuna inanıyordum, o halde yataklı vagon kondüktörünün de bu olayla bir ilişkisi olması gerekirdi. Ama o zaman da karşımıza on iki değil, on üç kişi çıkıyordu. Ve artık karşımda her zamanki, 'bu kadar kişiden biri suçlu,' formülü yerine bunun tersi vardı. On üç kişiden biri, yalnızca biri suçsuz. O kimdi?" O zaman çok garip bir sonuca vardım. Cinayete katılmayan kişi, aslında bunu en çok isteyecek olan insandı. Kontes Andrenyi'den söz ediyorum. Kont Andrenyi karısının o gece kompartımanından hiç çıkmadığına dair yemin ettiği zaman heyecanlı ve samimi hali beni etkiledi. Onun üzerine kontun karısının yerini aldığına karar verdim.

"Eğer öyleydiyse o zaman kondüktör Pierre Michel de kesinlikle o on iki kişilik gruptandı. Ama onun bu işe karışmış olmasını nasıl açıklayabilirdik? Yıllardan beri bu şirkette çalışan, dürüst ve iyi bir adamdı. Para karşılığında cinayet işlenmesine yardım edecek bir tip değildi. O halde Pierre Michel'in de Armstrong olayıyla bir ilgisi vardı. Ama bu da inanılacak gibi değildi.

Sonra çocuk odasına bakan hizmetçi kızın Fransız olduğunu hatırladım. Ya o zavallı Susanne, Pierre Michel'in kızı idiyse? O zaman durum aydınlandı. Ve üstelik cinayet için neden trenin seçilmiş olduğu da anlaşıldı. Oynanan bu dramdaki rolleri pek iyi anlaşılmayan başka kişiler var mıydı? Albay Arbuthnot'un Armstrong'un arkadaşı olduğuna karar verdim. Herhalde savaşta birlikte çarpışmışlardı. Hizmetçi Hildegarde Schmidt... Onun Armstrong'ların evindeki işini tahmin edebilirdim. Belki de ben oburum ama iyi bir aşçıyı hemen sezerim. Onun için bir tuzak hazırladım. Kadın hemen düştü bu tuzağa. Kendisine iyi bir aşçı olduğunu bildiğimi söyledim. 'Evet, efendim,' diye cevap verdi. 'Bütün hanımlarım öyle söylerlerdi. Ama oda hizmetçisi olarak tutulmuşsanız, hanımlar iyi bir aşçı olup olmadığınızı öğrenme fırsatı pek bulamazlar.

"Sonra Hardman... Onun Armstrong'ların eviyle bir ilişkisi olmadığı ortadaydı. Ama belki de ölen Fransız kızına âşıktı. Ona yabancı kadınların

çekiciliklerinden söz ettim. Ve beklediğim tepkiyi gösterdi. Birdenbire gözleri doldu. Tabii Hardman karın gözlerini aldığını iddia etti, o da başka.

"Geriye Bayan Hubbard kalıyor. Şunu söylememe izin verin: Bu dramda en önemli rolü o oynadı. Rachett'inkinin yanındaki kompartımanda kalıyordu. Üstelik iki kompartımanın arasında kapı vardı. Yani şüpheler herkesten çok onun üzerinde toplanabilirdi. Yapılan plan yüzünden onu destekleyecek bir tanık da yoktu. O rolü... gayet normal, biraz gülünç, kızına düşkün Amerikalı anne rolünü oynamak için çok güçlü bir aktris lazımdı. Ama Armstrong ailesiyle ilişkisi olan bir aktris vardı. Bayan Armstrong'un annesi aktris Linda Arden..."

Poirot sustu.

Sonra Bayan Hubbard yol boyunca işittiklerine hiç benzemeyen, yumuşak, kalın ve etkileyici bir sesle,

"Ben komedi rollerinde daha başarılı olduğumu düşünürdüm hep," dedi. Sonra dalgın dalgın sözlerine devam etti. "O sünger torbası konusundaki hatam çok gülünçtü. Bundan da bir rolün iyice prova edilmesi gerektiği anlaşılıyor. Her şeyi giderken denedik. Herhalde ben o sırada çift numaralı bir kompartımandaydım. Sürgülerin yerlerinin değişik olabileceği hiç aklıma gelmedi." Oturuşunu değiştirerek Hercule Poirot'ya baktı. "Her şeyi biliyorsunuz, Mösyö Poirot. Harika bir insansınız. Ama New York'taki o feci günü, o felaketi hayal bile edemezsiniz. Üzüntüden deliye dönmüştüm. Hizmetkârlar da öyle. Albay Arbuthnot oradaydı. Armstrong'un en yakın arkadaşıydı…"

Arbuthnot, "Savaşta benim hayatımı kurtardı," dedi.

İşte o zaman, hemen oracıkta Casetti'nin kaçtığı ölüm cezasının yerine getirilmesini kararlaştırdık. Belki hepimiz de çıldırmıştık. Bilmiyorum... On iki kişiydik. Daha doğrusu on bir kişi. Susanne'ın babası

Fransa'daydı tabii. Önce bu işi kimin yapacağını kararlaştırmak için kura çekmeyi düşündük. Ama sonunda bu yolu seçtik. Bunu şoför Antonio teklif etti. Daha sonra Mary Debenham bütün ayrıntıları Hector MacQueen'le birlikte hazırladı. Hector kızım Sonia'ya hayrandı. Bize Casetti'nin parası sayesinde nasıl kurtulduğunu da yine o anlattı.

"Planımızı kusursuz hale sokmak çok zaman aldı. Önce Ratchett'in izini bulmak zorunda kaldık. Sonra Masterman'la Hector'u onun yanına sokmaya

çalıştık. Hiç olmazsa birinden birini. Neyse, bunu başardık. Sonra Susanne'ın babasıyla bir görüşme yaptık. Albay Arbuthnot on iki kişi olmamızı çok istiyordu. Böylesinin daha uygun olacağını düşünüyordu. Bıçaklama fikrini pek beğenmedi. Ama bunun birçok güçlüğe engel olacağının o da farkındaydı... Susanne'ın babası da bize katılmaya razıydı. Hector'dan Ratchett'in er geç Doğudan trenle döneceğini öğrendik. Doğu Ekspresiyle. Pierre Michel de bu trende çalışıyordu. Kaçırılmayacak bir fırsattı bu. Ayrıca bu şekilde yabancılardan şüphe edilmesini de önlemiş olacaktık.

"Tabii kızım Helena'nın kocasına da durumun açıklanması lazımdı. Helena'yla birlikte gelmekte ısrar etti. Hector işi güzelce idare etti ve böylece Ratchett yolculuk için uygun günü seçti. Yani Pierre Michel'in görevde olacağı günü. İstanbul-Calais vagonundaki her kompartımanı tutmak niyetindeydik. Ama ne yazık ki, bunlardan birini bize vermediler. Bu kompartıman çok önceden şirketin müdürlerinden biri için ayrılmıştı. 'Bay Harris' hayali bir insandı tabii. Ama Hector'un kompartımanında bir yabancının bulunması her şeyi zorlaştıracaktı. Sonra... en son anda siz geldiniz..." Bayan Hubbard bir an sustu. "Eh, artık her şey biliyorsunuz, Mösyö Poirot. Şimdi ne yapacaksınız? Madem her şey açıklanacak, bütün suçu benim üzerime yıkamaz mısınız? Ben o adamı zevkle on iki defa bıçaklayabilirdim. Onun suçu sadece kızımın ve torunumun ve doğmamış olan diğer bebeğin ölümüne neden olmak değildi. Mesele daha da derindi. Daisy'den önce de başka çocuklar kaçırılmıştı. İlerde de kaçırılabilirdi. Toplum o adamı mahkûm etmişti. Biz sadece idam hükmünü yerine getirdik. Ama diğerlerini bu işe karıştırmak gereksiz. Bütün bu iyi kalpli, sadık insanlar... Ve zavallı Pierre Michel... Mary'le Albay Arbuthnot... Onlar birbirlerine âşıktılar..." Kalabalık salonda yankılanan sesi büyüleyiciydi. New York'ta binlerce seyirciyi sarsan o kalın, duyarlı içe dokunan ses...

Poirot arkadaşına baktı. "Siz bu şirketin müdürlerindensiniz, Mösyö Bouc. Ne diyorsunuz?"

Bouc hafifçe öksürdü. "Bence, Mösyö Poirot, doğru olanı o ilk açıkladığınız varsayımdı. Orası kesin. Polis geldiği zaman onlara bu

varsayımı tekrarlamamız uygun olur. Siz de aynı fikirde değil misiniz, doktor?"

Dr. Constantine, "Tabii aynı fikirdeyim," diye cevap verdi. "Tıbbi delillere gelince... Galiba ben... Şey... Olmayacak bazı iddialarda bulundum."

Poirot, "Sonucu size böylece açıklamış oluyorum," dedi. "Artık bu olayın incelenmesiyle bütün ilişkimi kesiyorum. Benim için bir onurdur bu."

SON